

Index.

A

	pag.
Admontensis conventus succursum petit	171
Aequivalens tributum a rebus Ecclesiarum pendendum	93
Album Hungaror. S. Sanctitati parat.	219. 224
Algiriensibus collectio	249
Allocutio Pii IX. ex incidenti perturbatae reipublicae status	13
„ item ad Praesides Orbis Romae congregatos	53
Apostolatus orationis	227
Aprobatio operis prelo submittendi praevis expetenda	84
Assecuratio aedium ecclesiast.	181
Asthenaei statuta	221
Autonomia	253

B

Babocsay conciones	217
Baranyaensis Cttus contra insolentiam Communitatum in Docentes	20
Bedekovics Georgius †	125
Belgici subditi	238
Bene Paulus †	173
Berkecz Emericus †	163
Berkesdensis docens	181
Bombycum Cultura	89
Bosna-Argent	164
Bukovinenses Hungari	276. 254
Bunyitay Vicentii opus	76

C

Cassa fund. status	61. 171. 254
Catechetici libri	61
Census (5 %) Cassa Fund.	39
Circulares in duplici	98
Coelibatus et Breviarium	64
Collectae	19. 39. 65
Concursus	184. 189. 199. 238. 257. 266. 270. 280. 222
Comitiae regni, preces	175
Conferentiae Ludirectoriales	90
Conscriptio militaris (formular.)	27. 71
Consociatio S. Ladislai et Indulgentiae SS. ei concessae	9. 84. 172

pag

Cultura arborum et apum	210
Cseke collector	63
Capf Godefridus †	99

D

Dankó Lelki Kalauz	192
Daróczy Sigm. †	261
Decimae bonificatio	51
Devotio triduana pro Pontifice	203. 233
Disciplina scholaris	24
Docentium numerus, ratione scholarium	52
„ candidatio	238
„ conventiculum Quinque-Ecclesiis	228
Doczy Josephus †	137
Doré opus	267

E

Ecclesia ad S. Leopoldum Pestini	137
Egestas collectio	199
Egyetemes Szerkönyv	288
Egyed Antonius †	65
Emeritorum Sacerdotum Fundus	23. 34. 258
Evangelior. liber	270
Examen Synodale	25. 71. 148. 174. 238. 260
Extractus matriculares militum	169
„ matriculae mortuorum omni trimestri Offo Steuer-Amt exhibendus	83. 125

F

Faddenses igne damnificati	169
Fekete conciones	134
Fekete Franciscus †	191
Felder Vilhelmus †	284
Feriales dies penes scholas element.	173
Finta Georgius †	20
Foltényi Ioann. †	253
Fundus Emeritorum ejus Statuta	23. 24. 258
„ Religion. & Studiorum	148
Fundationalis glis Cassa, eiusque Status	39 61. 171. 254

G

Gazdasági kistükör	210
Germann Josephus †	189

	pag.		pag.
Girk Georgius Eppus †	262	Libri Scholastici	45
Glacz Joannes †	19	Libri superstitiosi	139
Góczy Conradus †	93	Ludirectores ad pietatem excitantur	48
Gottliebovies Paulus †	252	Ludirectorum pens. Institutum 47. 249. 257. 279	
Göndöcs oktató imakönyv	134	Ludirectorum proventus incassandi per Pri-	
Graeci orientales	164	mores Communitatis	94
Grager Gabriel †	107	Ludirectorum Conferentiae commendantur	90
Gruber Georgius †	140	Lues pecorum — remedium illius	73. 139
Gruber Georgius †	219		
H		M	
Hajnovics Josephus †	141	Magyar Sion	67
Hasz Joannes †	63	Mandl Michael †	45
Hegedüs Joannes †	89	Manuale parochor. commend.	272
Hess Josephus †	26	Manuale Sacerdotum	130
Hospitale Jerosolymit.	91	Mappa Dioecisana	64
Hung. Lingua in scholis	20	Märkovics Antonius †	192
I		Markovics Joannes †	173
Immaculatae Conceptionis Missa et officium	131	Matisics Antonius †	253
Immoralitatis causa quomodo tollenda?	72	Matriculae in duplo Offiis politicis exhibendae	81
Indulgentiae SS.	85. 94	Matrimonium Patentalium, caute admittendum	50
Intimatum Ottense, item Little quoad matri-		Matrimonium Officialium milit. Exactorat. 64. 284	
monium legi militari obnoxiorum	22. 81	Matrimonium Statutioni milit. obnoxiorum	
Intimatum Ottense quoad Docentes	20		126. 231
Institutum pens. Ludirectorum	47	cum eis dispensandi facultas penes	
Jozipovics Antonius †	145	Commissarium Reg. Ottensem	81
Jozipovics Emericus †	182	Matrimonia individuor. extern. reg.	172
Jubilare Sacerdotium S. Sanctitatis	282	" militum	133
Jubilaeum universale	161	" mixta resp. novae legis	272
Jurisdictiones invitandae ad Festum Theo-		Matrimonia mixta — (reversales) 41, 73. 272. 277	
phoriae	94	Mechitaristarum libri commendantur	66. 230
K		Megyely †	25
Kalauz pagellae	229	Mendlik falusi predik.	135
Karcsu Arzen opus	196	Mendlik Joannes	88
Kazinczy Emer. †	244	Militaris Conscriptio	71. 182
Kelemen Joseph †	248	Milites invalid. et patent.	163. 229. 253
Klivényi Jacob †	195	Militum licentiat. corruptio et remedium	72
Koch Philippus †	111	Missae de requiem et communio sub iis	266
Kónya Franciscus †	115	Missalia nova	66
Kovácsics Georg †	272	Mors 19. 20. 21. 23. 25. 26. 40. 45. 48. 63. 65.	
Kovács Sigism. ben. nom. Eppus	284. 290	69. 75. 89. 93. 107. 114. 115. 137. 140.	
Král Josephus †	115	141. 145. 163. 173. 191. 192. 189. 195.	
L		199. 210. 221. 219. 248. 252. 253. 256.	
Laczkovics Mathias †	75	257. 261. 262. 284.	
Ladislai S. Consociatio	9. 25. 94	Mortuales militum	191
Laicorum influxus in negotia eccl.	253	Mortuorum inspectio	221
Legény egylet	134	N	
Lex novell. Relig.	272	Nagy Francisc. †	199
Liber evangelior. Agriensis	270	Népmozgalmi táblák	132
Libri Catechetici	61	Népnevelési egylet	229. 237
Libri gratuiti	165	Normativum reparat. Eccles. publ.	148
		Novákovics Josephus †	73
		Nyers Joannes †	21
		O	
		Obolus Petri	183. 192. 219

Offum Sanctorum	pag. 244
Orphani — relatio de iis praestanda Comitatu 90	
Opus nullum absque scitu Eppi inprimatur 84. 88	
Opera 48. 64. 76. 83. 84. 88. 121. 130. 134. 135.	
192. 195. 210. 217. 229. 267. 272. 288	
Önkénytes	197
Országos kath. elemi iskola alap	165

P

Paderborn collecta	254
Páhy Steph. †	248
Pallotini Opus	210
Pastorales ad populum	129
Patentium Matrimonium	50
Pensio Emerit	258
Pensionator. mors.	167
Pensionale Instit. Ludirectorum	47
Pestinens. Eccles. ad s. Leopold	137
Pichler Josephus †	40
Pollak Simones	192
Pózs Mart.	238
Preces pro Comitiorum felici successu	19
Preces pro felici partu	245
„ „ „ successu armor	193
Protestantium scholae Catholicis interdicuntur 89	

Q

Quadragesimales Pastorales	4. 27. 77
--------------------------------------	-----------

R

Ranolder Car. †	195
Raus Romualdus †	26
Rationes eccles.	219
Rekursus ad Altiores Instantias medio Odnariatus substernantur	7
Relatio de Orphanis ad Comitatum	90
Relatio de scholis decennalis	171. 177
Relig. lex	272
Renanianum Opus, ejusque lectio prohibetur 121	
Ress Josephus †	23
Reversales in mixtis matrimoniis	41. 73
Roskoványi (opus)	64

S

Scholae disciplina manutenenda	24
Scholasticis in Datis colligendis Clerus Jurisdictionibus auxilio esse studeat	90
Scholastici libri	45
Scholare negotium Assistentiam semper inveniet erga repraesentationem	40
Scholarum Curator, ejusque Constitutio, et obligatio	95
Scholarum elem. defectus	87. 292
Scholae protestantes Catholicis interdictae 89	
„ decennalis relatio	171. 177
„ dies feriales	173

Sepács Julius †	pag. 210
Societas s. Stephani	149
„ St. altar. Sti	164. 251
Societas S. Ladislai	91. 172. 225. 268
Sok Franciscus †	65
Sortitio pro Pontificio Aerario	64
Statutio militaris	126. 148
Statuta Fundi Emeritorum	34
Statutio militaris	126
Subdocentes ratione scholarium habita applicentur	52
Superstitiosi libri	139
Surdomutor. data statistica	285
Syllabus error.	157
Synodale Examen	25. 147
Synodus, ejusque acta	105. 129
Szalay Antonius †	107
Széchényi-Kollonics stipend.	280
Szegénységi bizonyítv.	138
Szekeres Francis. †	270
Szemerédy Andreas †	23
Szentek élete (opus)	210
Szépe Joann †	191
Szina stipend. pro docentib.	257
Szita Joann. †	284
Szuli Sermones	229

T

Takarék magtárak	140
Taxa Matricul. Extractus, et abusus	66
Teophoriae festo Jurisdictiones evocandae	94
Testimoniales pauperum	138
Testamenta Sacerdotum, foundationes civilis naturae continentia, substernanda disponit Consilium	108
Talaris vestis	229
Theses Theologicae 44. 85. 125. 163. 181. 238. 285	
Thomaer Ignat †	256
Tóth Steph. †	257
Trappistae — collecta pro eis	65. 74
Tributum aequivalens a rebus Eccl. et Patroch. immobilibus	93

V

Vallner Franciscus †	256
Varga Franciscus †	163
Vaszner Michael †	219
Virág Michael †	223
Vittenbergae collect. pro aedif. Eccles. 143. 163.	
Vörös Michael †	220

X

Xenodochium Militare	219
--------------------------------	-----

Indice hoc clauditur protocollum Circularium Litterarum inde ab Anno 1861. sub regimine p. m. Georgii Girk Eppi item Vicariatus Capitularis usque infrascriptum diem emanatarum. —

Pro cunctorum directione praenotatur, in futurum non esse Litteras Circulares, quae per decursum anni edentur, denuo cum fine anni Officiis Parochialibus submittendas. Quare Circulares singulae bene custodiendae, et pro protocollo parochiali cum tempore compingendo diligenter repnendae erunt.

Datum Quinque-Ecclesiis die *16^{te} Julii* 1869.

Franciscus Sláby,

Vicarius Gen. Capitularis.

PEL

INDEX.

A

Aequivalens tributum a rebus Ecclesiarum pendendum	pag. 93
Allocutio Pii IX. ex incidenti perturbatae reipublicae status	" 13
" item ad Praesides Orbis Romae Congregatos	" 53
Approbatio operis prelo submittendi praevis expetenda	" 84

B

Baranyaensis Cttus contra insolentiam Communitatum in Docentes	" 20
Bedekovics Georgius †	" 125
Bombycum Cultura	" 89
Bunyitay Vincentii opus	" 76

C

Catechetici libri	" 61
Cassae fund. status	" 61
Census (5 ^o %) e Cassa Fund.	" 39
Circulares in duplici	" 98
Coelibatus et Breviarium	" 64
Collectae	19, 39, 65
Conferentiae Ludirectoriales	" 90
Conscriptio militaris (formular.)	26—71
Consociatio S. Ladislai et Indulgentiae SS. ei concessae	9, 94
Cseke collector	" 63
Czapf Godefridus †	" 69

D

Decimae bonificatio	" 51
Disciplina scholaris	" 24
Docentium numerus, ratione scholarium	" 52

E

Emeritorum Sacerdotum Fundus	23, 34
Egyed Antonius †	" 65
Examen Synodale	25, 71
Extractus matriculae mortuorum omni trimestri Offo Steuer-Amt exhibibendus	83, 125

F

Finta Georgius †	" 20
Fundus Emeritorum 23, ejus Statuta	" 34
Fundationalis glis Cassa, eiusque Status	39, 61

G

Góczy Conradus †	pag. 93
Glacz Joannes †	" 19
Grager Gabriel †	" 107

H

Hasz Joannes †	63
Hegedüs Joannes †	" 89
Hess Josephus †	" 26
Hospitale Jerosolymit.	" 81
Hung. Lingua in scholis	" 20

I

Immoralitatis causa quomodo tollenda?	" 72
Indulgentiae SS.	85, 94
Intimatum Ctense quoad Docentes	" 20
Intimatum Ctense, item Little quoad matrimonium legi militari obnoxiorum	22, 81
Institutum pens. Ludirectorum	" 47
Jurisdictiones invitandae ad Festum Theophoriae	" 94

K

Koch Philippus †	" 111
Kónya Franciscus †	" 114
Král Jósephus †	" 115

L

Lackkovics Mathias †	" 75
Ladislai S. Consociatio	9, 25, 94
Libri Scholastici	" 45
Libri Catechetici	" 61
Ludirectores ad pietatem excitantur	" 48
Ludirectorum pens. Institutum	" 47
Ludirectorum proventus incassandi per Primores Communitatis	" 94
Ludirectorum Conferentiae commendantur	" 90
Lues pecorum — remedium illius	" 73

M

Magyar Sion	" 67
Mandl Michael †	" 45
Manuale Sacerdotum	" 130
Mappa Dioecesana	" 64
Marton Josephus †	" 114
Matriculae in duplo Offiis politicis exhibendae	" 81
Matrimonium Patentalium, caute admittendum	" 50
Matrimonium Officialium milit. Exactorat.	" 64

III

Matrimonium Statutioni milit. obnoxiorum	pag. 126
cum eis dispensandi facultas penes Commissarium Reg. Cttensem	" 81
Matrimonia mixta — (reversales)	41, 73
Mechitaristarum libri commendantur	" 66
Megyely †	" 25
Mendlik Joannes	" 88
Militaris Conscriptio	" 71
Missalia nova	" 66
Mors	19, 20, 21, 23, 25, 26, 40, 45, 48, 63, 65, 69, 75, 89, 93, 107, 114, 115

N

Nogáll (opus)	48, 83
Novákovics Josephus †	" 73
Nyers Joannes †	" 21

O

Orphani — relatio de iis praestanda Comitatus	" 90
Opus nullum absque scitu Eppi inprimatur	54, 88 89

P

Patentium Matrimonium	" 50
Pensionale Instit. Ludirectorum	" 47
Pichler Josephus †	" 40
Protestantium scholae Catholicis interdiciuntur	" 89
Preces pro Comitiorum felici successu	" 19

Q

Quadragesimales Pastorales	4, 27, 77
--------------------------------------	-----------

R

Raus Romualdus †	" 26
Rekursus ad Altiores Instantias medio Ordinariatus substernantur	" 7
Relatio de Orphanis ad Comitatum	" 90
Renanianum Opus, ejusque lectio prohibetur	" 121
Ress Josephus †	" 23
Reversales in mixtis matrimoniis	" 41
Roskoványi (opus)	" 64

S

Scholae disciplina manutenenda	" 24
Scholasticis in Datis colligendis Clerus Jurisdictionibus auxilio esse studeat	" 90
Scholastici libri	" 45
Scholare negotium Assistentiam semper inveniet erga repraesentationem	" 49
Scholarum Curator, ejusque Constitutio, et obligatio	" 95
Scholarum elem. defectus	" 87
Scholae protestantes Catholicis interdictae	" 89

Sedecimae bonificatio	pag. 67, 82, 99, 126
Sok Franciscus †	pag. 65
Sortitio pro Pontificio Aerario	64
Societas S. Ladislai	91
Synodale Examen	25
Synodus, ejusque acta	105, 129
Statutio militaris	126
Statuta Fundi Emeritorum	34
Statutio militaris	126
Szalay Antonius †	107
Szemerédy Andreas †	23
Subdocentes ratione scholarium habita applicantur	52
T	
Taxa Matricul. Extractus, et abusus	66
Teophoriae festo Jurisdictiones evocandae	94
Theses Theologicae	44, 85, 125
Testamenta Sacerdotum, foundationes civilis naturae continentia, substernanda disponit Consilium	108
Trappistae — collecta pro eis	65, 74
Tributum aequivalens a rebus Eccl. et Paroch. immobilibus	93

**PROTOCOLLUM
ORDINUM DIOECESANORUM**

SUB GUBERNIO

**ILLUSTRISSIMI AC REVERENDISSIMI
DOMINI**

GEORGH GIRK,

**DEI MISERATIONE & APOSTOLICAE SEDIS
GRATIA**

**EPISCOPI QUINQUE-ECCLESIENSIS,
SS. THEOLOGIAE DOCTORIS COLLEGIATI,
EMANATORUM.**

AB ANNO 1861 USQUE—1869.

**QUINQUE-ECCLESIIS,
TYPIS LYCEI EPISCOPALIS V.-ECCLESIENSIS. 1861.**

Ecce ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum.... ecce ego ipse requiram oves meas et visitabo eas.

Ezechiel 34, 10.—11.

Quem tanta, quanta vos serviendi Deo obligatio devincit, vulgari labore, et famulatu non est contentus.

S. Ignat. Ep. ad Hispan.

Res autem humanae aliter tutae esse non possunt, nisi quae ad divinam confessionem pertinent, et regia, et sacerdotalis defendat auctoritas.

Can. 21 C. 23. qu. 5.

Omnium divinorum (operum) divinissimum est, cooperari in salutem animarum.

S. Dionysius Areopagita Hom.
1. et 40 sup. Genes.

L. J. Ch.

230

1867.

GEORGIUS GIRK,

DEI & APOSTOLICAE SEDIS GRATIA DIOECESIS QUINQUE-ECCLESIENSIS EPISCOPUS, SUAE SANCTITATIS PII IX. PONTIFICIS MAXIMI PRAELATUS DOMESTICUS ET EPISCOPUS SOLIO PONTIFICIO ASSISTENS, SSMAE CAESAREAE ET REGIO-APOSTOLICAE MAJESTATIS ACTUALIS INTIMI STATUS CONSILIARIUS, INSIGNIS ORDINIS CORONAE FERREAE PRIMAE CLASSIS EQUES, NOBILIS ROMANUS COMES, SACERDOS JUBILARIS, SS. THEOLOGIAE DOCTOR COLLEGIATUS AEQUE JUBILARIS.

Venerabilibus in Christo Fratribus, et Filiis Universo Clero
Dioecesis Nostrae, Salutem in Domino Sempiternam!

Adpropinquans Sacrum Quadragesimae tempus Nos monet, et animum Nostrum maiorem in modum excitat, ut quod ex officii nostri debito tenemur, salutaria Vobis monita, et consilia suppeditemus, fidelibusque curae nostrae creditis pro hoc temporis articulo salubri dispositione provideamus.

Saepe iam deflevimus tristem Religionis, et Ecclesiae Catholicae statum hujus temporis: ast necdum satis! mala enim, quae Ecclesiam, unaque civilem societatem miserandum in modum affligunt et vulnerant, non tantum imminuta non sunt, sed potius constanter persistunt. Non facile unquam a seculis tot hostiles impetus sustinuit Religio Christi, tot artificiosis attentatis oppugnata fuit veritas christiana, finaliter ad utriusque et Ecclesiae et Reipublicae civilis subversionem directis, quam infelicibus his nostris temporibus. Pericula foris, pericula intus! In partibus septemtrionalibus affligitur Ecclesia ad apertum usque religionis catholicae excidium a schismate orientali; in meridie a revolutione; in aliis passim regionibus a falsis modernis principiis, qualia sunt: „Ecclesiastica potestas suam auctoritatem exercere non debet absque civilis gubernii venia, et assensu“ item: „In conflictu legum utriusque potestatis ius civile praevalet“ per quae libertas eius et autonomia tollitur.

Impiae incredulitatis Propagandae, inde a seculi prioris dimidio in perniciem Religionis christianae conspiranti successit ingentem inter Christianos morum pravitatem sub velamine libertatis, illuminationis, et humanae culturae invehere; infernalique cum furore non cessavit abinde usque praesens tempus in sanctam Religionem Christi despumare, ejus doctrinam sophismatibus traducere, contemptui, et vilipensioni exponere. Nec minori ferocia impetitiones suas direxerunt malesani homines in Ecclesiam Catholicam, eiusque imprimis Caput, Romanum Pontificem; nihil enim multorum annorum decursu intentatum, nihil inexpertum reliquerunt, quo Eum deprimant, libertate, juribus, et principatu suo privent, et in sortem subditorum redigant; cui quidem periculo in hodiernum usque diem expositus mansit.

Tot perversorum moliminum contra veram Religionem et Ecclesiam Christi quales fuerint sequelae, et amarissimi fructus, Vobis Dilectissimi in Christo Fratres et Filii ignotum non est, et hodie iam oculis nostris conspicimus: veritas christiana labefactata est, increverunt scandala, dissensiones; peccata et seclera in immensum aucta sunt; furta, latrocinia, homicidia, suicidia fere quotidiana evaserunt; iactura denique fidei, et ab ea defectio magna contigit.

Sed unde, quaeso, et cur tantum odium, tantus furor hostium in Religionem, et Ecclesiam Christi? Numquid Evangelium non docet purissimam moralitatem, et sanctissimas virtutes? aut hostes illius sophismatibus suis evicerunt Religionem hanc opus tantum mere humanum, et figmentum esse? Id minime praestiterunt, et sicut hucdum, licet acheronta moverint, efficere id non potuerunt, ne-

que in futurum efficient; tam enim firmo prophetiarum, miraculorum, aliorumque divinorum operum fundamento illa innititur, ut nullis creatae mentis viribus, subtilitatibus, aut conviciis subrui possit. Ipsa quoque Ecclesia Catholica supra petram, supra fundamentum Apostolorum, et Prophetarum aedificata, ipso summo angulari lapide Christo Jesu, tuta semper et firma subsistet in hoc fundamento, non obstantibus cavillationibus, et ferocibus impetibus adversariorum. — Unde porro, et cur tantus furor in Ecclesiam Christi? quid haec mali fecit?, quod enim feras, et barbaras nationes ad humanitatem, et socialem vitam traduxerit, moribus mansuetioribus imbuerit; culturae, et civilisationi idoneas reddiderit; a potentiorum oppressione defenderit; a vitiis, et violentiis abstraxerit; curam pauperum, derelictorum, orphanorum, surdomutorum, caecorum, et aliorum miserabilium susceperit; agriculturam, opificia, artes, et scientias promoverit; scholas aperuerit; litteras docuerit; adolescentem utriusque sexus in timore Dei educaverit; et in bonum, commodumque populorum innumera instituta erexerit, fundaveritque: per haec omnia infinita sibi merita de humano genere comparavit; cum contra, quocunque illius hostes irreligiosa, et falsa sua principia transplantarunt, nationes, et populos ingentibus convulsionibus, et calamitatibus involverint!

Nulla ergo iusto fundamento odii et furoris subversante, si increduli sincere loqui, et ad quaestiones nostras respondere vellent, fateri deberent, et dicere: contemnimus, et odio habemus Religionem Christi, quia contraria est nostris passionibus, quia nos impedit, nostram libertatem restringit id faciendi, quod volumus; quia nos turbat in possessione rerum alterius, quae nobis utiles sunt; quia a nobis exigit continentiam, castitatem, temperantiam, aliaque, quibus nos subicere nolumus. Contemnimus Religionem, et odio habemus; quia exigit mortificationem, ieiunium, abstinentiam, quae nobis molesta sunt, et quia asseveramus nobis nihil denegare; illa ordinat confessionem, poenitentiam, nos autem ad mutandam vitam, et mores nequaquam sumus dispositi. Contemnimus, odio habemus etiam illos, qui Religionem hanc colunt, et iuxta praescripta eius vivunt; quia ipsorum virtus censura est, et condemnatio nostri disordinis! En igitur veras, et genuinas causas odii Religionis, et persecutionis Ecclesiae, utpote: superbiam, concupiscentiam carnis, et cupidinem habendi. Nolunt, et spernunt religionem, quia virtutem perhorrescunt; amant peccata, et vitia, quia sensualitati favent; ex quo simul colligitur, nullam affulgere spem habendae aliquando, et obtinendae ab hostibus his pacis; cum enim illi probe perspiciant fieri non posse, ut impia, et perniciosa eorum principia universim in orbe dominatum acquirant eoque, donec Religio, et Ecclesia Christi suos habitura est cultores, et sectatores: idcirco omnem in futurum quoque movebunt lapidem, ut eam subruant, et si fieri posset, radicitus evellant.

In hoc rei statu, quid officii nostri ratio a nobis exposcat, facile perspicitis, Dilecti in Christo Fratres & Filii! Quo fortior, et violentior est frementium hostium impetus et assultus, eo maior esse debet nostra vigilantia, et fortior intensiorque nostra virium adstrictio. Pastor aeternus nos constituit super ovilibus suis, tamquam pervigilatuos pro salute animarum, quas pretioso suo sanguine redemit, de quorum manibus eae olim sunt requirendae. Idcirco cum tempore hoc religiositas, et fides inter homines elanguerit, mores in deterius collapsi sint; firma vero, sinceraque adhaesio erga Ecclesiam attenuata fuerit: opus est, ut huic gravissimo malo et defectui, suppositis unanimiter humeris occurramus; cultum religionis, qua nihil gravius, nihil praestantius esse potest, ex qua ut pote tranquillitas praesentis vitae, et sempiterna alterius vel beatitas vel miseria dependet, excitemus, et elevemus, fidem invictam, et ardentem resuscitemus, mores christianos et virtutes restauremus, sinceram denique adhaesionem fidelium nostrorum ad Ecclesiam, et cum ea semper sentiendi promptam voluntatem, et propensionem eorum cordibus instillemus, nihilque omnino, quod ad hunc finem conducit, negligamus.

Quapropter Dilecti in Christo Fratres et Filii! state viriliter, et confortamini, 1. Cor. c. 16. Excitate zelum vestrum, ad labores pro Deo, fidelibusque vestris tanto alacrius suscipiendos, quanto inimici nostri se praestant magis assiduos ad pretiosum donum fidei, moresque chri-

stianos subvertendos. Opportunum ad id se offert tempus S. Quadragesimae, quod proxime ingressuri sumus. „Fratres videte vocationem vestram, clamat ad nos Apostolus, videte ministerium, quod accepistis in Domino, ut illud impleatis.“ Col. c. 4. v. 17. Etiam si non successerit vobis Religionis cultum ad eum usque gradum evehere, ad quem optaretis, et triticum a paleis ac zizaneis ex toto perpurigare haud poteritis: tamen cum gratia divina succedet, quod adhuc sanum est, conservare, quod de christianis moribus, et disciplina superest, in sua integritate custodire, et a lupis rapacibus salvare.

His positis, hoc solum nobis hic adhuc agendum superesse videtur, ut de modis, et mediis, quibus ad scopum vestrum cum fructu contendere debeatis, pauca dicamus.

Vos Dilecti in Christo, qui foris, seu ruri curam animarum geritis, fideles habetis, qui a teneris in christiana religione catholica educati et enutriti, eidem etiam firmiter, vix non sine exceptione addicti sunt; his nisi externo alicui hostili influxui pateant, in sinceritate, et simplicitate cordis sui non incidit erga Religionem hanc, quam a maioribus suis transmissam acceperunt, et in qua ipsi etiam proles suas educari volunt, aversum aliquem, et diffidentem sensum fovere; veritates a Deo revelatas, et ab Ecclesia propositas submisso, et prompto animo amplectuntur; erga Pastores quoque suos, et Clerum honore, et reverentia ducuntur. Unde autem corrupti aeris afflatus, qui sensum eorum transvertunt, venire soleant, Vobis perbene notum est: ex popinis scilicet, tabernis, domibus crematoriis, cerevisiariis, caffeariis, ex lectionibus certarum ephemeridum, libellorum, et volantium foliorum, quibus accedunt mala fama, et falsae narrationes, quas homines ex civitatibus, maioribus oppidis, et nundinis secum domum referunt.

His et similibus, quae ad aures Vestras pervenerint, non nimis difficulter obviare poteritis, reflectendo ad effatum Scripturae: „Non suscipies vocem mendacii, non sequeris turbam ad faciendum malum, nec in iudicio plurimorum acquiesces sententiae, ut a vero devies. Exodi 23. v. 1—2. Reflectite fideles: esse hodie multos, qui ex privati commodi aut lucri studio hostes sunt Christianismi; tales esse etiam haud paucos scribatores, qui malesanos ingenii sui partus typis mandari curant, quorum tamen malas artes, temeritatem, et mendacia, alii veritatis amantes scriptores, — experientia quotidiana docet — persaepe in apicem proferunt, et refellunt: propterea idcirco, quod aliquid typis sit impressum, aut quod ab homine proficiscatur, qui vulgo doctus, et scientificus habetur, ei statim credendum non esse. Non absimiliter inanium hominum locutiones, et vesanae dicacitates, quas in tabernis, et diviticulis intra potandum impudenter effutiunt, nihil ponderis habent; quis enim ex turbido fonte limpidam aquam hauriat? et mala arbor alioquin bonum fructum facere non potest. Talium igitur hominum dicteria, prout eorum, qui ex summa inconsiderantia, omnem novitatis auram captant, nullum cordatum, fortique et constanti animo praeditum Christianum in sua fide, et bona voluntate perturbare, et commovere debent.

Plurimum vero conducet ad felicem successum conatum vestrorum in exstirpandis, aut suffocandis quibusvis noxiis huiusmodi plantationibus, si fiduciam, et amorem fidelium vestrorum habueritis. Ast quomodo hanc tam exoptandam fiduciam, et amorem obtinebitis? Si palmarem illam veritatem probe tenetis, et firmiter creditis: nos non nobis, sed pro hominibus, et pro Deo Sacerdotes fuisse constitutos; abnegationis et immolationis spiritus, in quo totius ecclesiasticae vitae cardo consistit, facilis Vobis fiet, omniaque incommoda et molestiae in munere Vestro perferendae, suave iugum Christi erunt; „Deus omnia in omnibus nobis erit.“ Phil. 15. v. 18. Nihilque ab officio Vestro vos retardabit, neque tribulatio, neque angustia, neque fames, neque nuditas, nec periculum, nec persecutio, nec gladius. Rom. 8. v. 35. Cum Apostolo in omnibus superabimus, omnia sustinebimus propter electos, et si gravari ultra modum nos oportuerit, et eousque, ut nos taederet, etiam vivere. Ibid. v. 37. Hoc spiritu S. Pauli animati, et incensi semper parati eritis ad omnia impendenda, omnia per-

ferenda pro fratrum vestrorum salute, etiamsi nihil inde expectandum habueritis, et non tantum ea, quae vetita sunt, vitabitis, verum etiam ab iis, quae etsi vetita non essent, sed tamen non aedificant, non expediunt, abstinere, exemplo eiusdem S. Pauli Apostoli dicentes: „Si escandalisat fratrem, non manducabo carnem in aeternum.“ I. Cor. 8. v. 13. Similiter, quid magis aequitati iustitiaeque consentaneum, quam ut altaris ministri de altari vivant? Haud tamen ignoratis Paulum Apostolum Corinthiis scripsisse: „cum essem apud vos, et egerem, nulli onerosus fui, — et in omnibus sine onere me vobis servavi, et servabo.“ II. Cor. 11. v. 9. et rursus „non quaero, quae vestra sunt, sed vos.“ I. Cor. 12. v. 14. Horum igitur imitatio mirum in modum ad desideratum scopum vos deducet; et si demum his iunxeritis sinceram pietatem, modestiam, prudentiam, lenitatem, pauperum curam, beneficentiam, et pro posse succurrendi studium; promptam item hilaremque omnium sacrarum functionum persolutionem, citra dubium exoptatam adeo populi vestri fiduciam, et amorem consequemini!

Cum itaque dies mali sint, et in futurum maiora instent pericula, satagite corda fidelium vestrorum lucrari, Religioni et Ecclesiae devincire, eos in fide et tramite virtutis roborare, atque sic ad salutem ducere. Semper quidem, ast praecipue sacrae huius Quadragesimae tempore inculcate illis: non esse in alio aliquo salutem, quam in Domino nostro Jesu Christo, solamque veram et divinam Eius Religionem esse parem nos in hac et futura vita aeterna beatos reddendi. Attentos illos reddite ad pericula, quae eos circumdant, ad falsos doctores, eorumque artes et insinuationes, quibus perniciose principia, et errores in alios derivare solent, docendo eos pariter, quomodo his obviare, eaque a se repellere debeant, ne indifferentismi, aut incredulitatis, et immoralitatis peste contaminentur.

Non intermittite quavis opportuna occasione fideles vestros dehortari a perniciosorum librorum, et foliorum lectione, atque commendare, ut loco talium alios bonos, utilesque, qui tam ad aedificationem, quam ad augendas notitias deserviunt, legant; etsi enim plures non palam, et aperte veritates christianas oppugnent: tamen tecte, et indirecte eas traducunt, et vilipensionem exponunt; unde animi fidelium succutiuntur, dubia et fluctuationes exoriuntur. In his porro libris, et foliis passim etiam perniciose principia politica, et socialia in vulgus insinuantur, quae tamen cum Religionis christianae principiis componi, et concordari haud possunt: in huiusmodi nostrum erit ostendere, quod ex talibus placitis, si in usum deducerentur, populus non modo nullam utilitatem consequeretur, sed inde potius novarum miseriarum, et calamitatum seges exurgeret, ipsaque temporalis etiam felicitas populi subverteretur; neque enim possibile est, ut ibi regnet pax, et felicitas, ubi pax non est cum coelo, siquidem illa solummodo pax, quam Salvator de coelo tulit, et quam mundus dare non potest, sit fundamentum omnis felicitatis hominum in terra.

Succrescentis pubis utriusque sexus, speciatim scholasticae, solertem curam vobis committimus, et summopere commendamus. Certe, nullo unquam tempore magis fuit exoptabilis, magisque necessaria iuventutis religioso-moralis educatio, quam recte hoc nostro tempore, ut saltem nova generatio melior sit, et beatior, quam praesens, atque praeservetur a grassante nunc incredulitate, et corruptione. Agite ergo, et inspiret tenerae aetati mature amorem Dei, firmam fidem in Jesum Christum, Eiusque Religionem; ingenerate cordi eiusdem virtutes christianas, reverentiam, et dilectionem Parentum, filialem adhaesionem, et fiduciam erga Ecclesiam, amorem proximi et patriae, subiectionem et fidelitatem erga summum Principem, et obedientiam erga Magistratus, odium peccatorum, fugam denique periculorum tam ratione corporis, quam animae. Adlaborate etiam, ut Docentes et Magistri, qui in sancto hoc munere Vobis cooperantur, in eodem spiritu et unctione negotium hocce tractent, sintque exemplares, bene morati, et sinceri religionis cultores.

Non effugiat etiam attentionem, et sollicitudinem vestram educatio prolium domestica per Parentes impertienda. Recta educatio prolis tam physica quam moralis et religiosa, vi naturae quidem incumbit iam eius progenitoribus, attamen divino etiam praecepto ad id obstringuntur: „Pa-

tres, educate filios in disciplina, et correptione Domini.“ Ephes. 6. v. 4. „Si quis suorum, curam non habet, fidem negavit, et est infideli deterior.“ I. Tim. 5. v. 8. Educatio haec si recta et bona sit, fundamentum spei et felicitatis constituit pro omni futura vita liberorum. Dicite idcirco parentibus, quod nullam meliorem, et pretiosorem haereditatem relinquere possint suis liberis, quam si probitatem, honestatem, religionem veram iisdem velut haereditatem relinquant; unde facile intelligitur, quantopere satagere debeant, eosdem bono exemplo, ac virtutis et honestatis studio informare; ac verae religionis, rerumque ad eam pertinentium non solam cognitionem, sed ardorem, et pro modulo exercitium, et praxim iisdem a primis annis instillare. Caveant itaque, nequid seu verbo, seu facto committant, ex quo proles suae scandalum haurire, aut vitium contrahere possent; memores sint verborem Salvatoris: „Vae mundo a scandalis.“ Math. 18. v. 7. Vigili semper oculo observent genitos suos, praeservent a pravis inclinationibus, arceant a periculo seductiones, explorent familiaritates, quas contrahunt; non sint nimis indulgentes, sed inobedientes, contumaces, protervos puniant; ne aliquando deflere debeant indulgentiam, et amorem suum coecum in perditione filiorum filiarumque suarum, et impleatur in illis illud Scripturae divinae: „Quae seminaverit homo, haec et metet.“ Gal. 6. 8.

Ad iuventutem adultiorem, quae iam ex Scholis elementaribus excessit, in fide magis firmandam, virtutumque christianarum cultu roborandam et exercendam, amplum campum habebitis in schola dominicali; ad has proinde, prout et ad Congregationes Sodalium opificum, sicubi iam conflatae essent, aut conflari possent, iuventutem adtrahere, et salutari doctrina fidei, et morum imbuiere omni conatu adlaboretis. Verumtamen nec in hoc plene subsistat solertia Vestra, sed iuvenes etiam contra diversas cavillationes, et errores adversus fidem catholicam, nec non gliscentes, volantesque famas in praeiudicium Religionis et Ecclesiae, eiusque ministrorum in vulgus sparsas, praemunire, ad easque refutandas, et reverberandas argumentis captui eorum accomodatis instruere satagite. Detegenda, et elucidanda eis erunt breviter illa fundamenta, quibus fidei christianae veritates innituntur, modusque ostendendus, quo huiusmodi impetitiones, aut circumventiones paucis confutare debeant, ne secus in fide, aut via virtutis fluctuantes fiant, vel ad objectiones cum rubore vultus obmutescere coacti sint. Opus profecto est hoc nostro tempore, ut omnes catholici etiam inferioris classis sint pro posse bene fundati in fide, ut possint resistere in die malo, et in omnibus perfecti stare. Ephes. 6. v. 13.

Dici profecto de tempore quo vivimus, quove Sacerdotium continuo ob oculos adversariorum versatur, possunt, quae de aetate sua iam asseverabat Apostolus: „Fratres videte, quomodo caute ambuletis — quoniam dies mali sunt.“ Ephes. 5. v. 15—16. In novissimis diebus instabunt tempora periculosa — erit enim tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt, — tu vero vigila, in omnibus labora, opus fac Evangelistae — ministerium tuum imple — praedica verbum, insta opportune, importune, argue, obsecra, in omni patientia et doctrina.“ II. Tim. c. 3. v. 1. c. 4. v. 3—5. Quoniam vero nos ex nobis non possumus quidquam, tamquam ex nobis, sed omnis sufficientia nostra a Deo est: confugiamus orationibus ardenter ad Patrem luminum, a quo descendit omne datum optimum, et omne donum perfectum; confugiamus ad Principem Pastorum I. Petri 5. v. 4. ad magnum Pastorem ovium, qui solus aptare nos potest in omni bono, ut faciamus eius voluntatem.“ Haebr. 13. v. 20—21. Hac ratione Fratres, et Filii Dilectissimi, quae nostris obsecrationibus, et votis, vestris vero laboribus, et conatibus desunt, supplere et perficere valebitis; quoniam in oratione, et per orationem nos Deus illuminat, cogitationesque nostras ad suam voluntatem faciendam dirigit. Felix ille Sacerdos, qui spiritum orationis habet; qui vero illo caret, qui lumen viresque ex hoc fonte non haurit, parum utilis semper erit. Per omnia igitur orationis viri esse studeatis! Quotidie orationis, et meditationis ope in spiritu vestro increscatis, infervescatis, adeuntes cum fiducia ad thronum gratiae, ut hanc invenia-

mus in auxilio opportuno.“ Haedr. 4. v. 16.; tunc enim omnia cooperabuntur in bonum tum Vobis, cum fidelibus vestrae curae commissis, et omnem fiduciam eorum lucrabimini.

Haec sunt monita, et obsecrationes nostrae in Domino, quas nunc ad vos dirigimus; nec ambigimus, quin eas sitis prono animo excepturi, et fideliter opere expleturi. Hoc firmiter de Vobis speramus, animarum Curatores, qui vices nostras in ovilibus Christi geritis, ob zelum, quo verbo Dei annunciando incumbitis, et diligentiam, qua ministerium vestrum impletis. Confidimus pariter de Vobis omnibus Sacerdotibus Domini, qui cooperatores in vinea Domini estis, et libenter operam Vestram confertis pastoribus et ovibus, eam poscentibus. Neutri spem, quam in Vobis repositam habemus, fallitis!

Pro fine demum subiungimus, quae pro tempore S. Quadragesimae specialiter adhuc ordinanda, et observanda Vobis committimus. Desideramus nempe, et ordinamus: 1-o ut non obstante penuria et caristia rerum, conformiter Decreto Concilii Tridentini Sess. 25. de Reform. de delecto ciborum et ieiuniis, Quadragesimale hoc ieiunium fidelibus Vestris sedulo commendetis, eosque de utilitate sanctae huius disciplinae edoceatis, ac ad observantiam illius omni meliori modo exstimuletis, una in ea observanda eisdem exemplo praeluceatis.

2-o ut iis, qui ex iusta causa relaxationem illius petunt, eam sub conditionibus Protocolli Currentalium pag. 33. expressis, tribuatis.

3-a quoniam pro temporum, et adiunctorum tristi conditione multiplicia mala nos premunt, et maiores adhuc calamitates superventurae timeri possunt; tempus autem Sacrae Quadragesimae sit una tempus salutis, tempus poenitentiae et veniae: idcirco multum, et ferventer orandus est Deus, ut avertat a Nobis, et ab omni populo christiano misericorditer omnes tribulationes, et afflictiones, quas ob peccata nostra nobis conscivimus; utque preces hae tanto efficaciores sint, absolvantur iunctim cum fidelibus occasione divinorum, et cultus publici, quo sic oratio humiliantis se populi penetret coelum. Supplicationes praescriptae pro Summo Pontifice sub dto 12-ac Decembris a. pr. abhinc indictae, manebunt posthac quoque, attamen per intentionem extendantur ad alias quasvis neccessitates publicas tam Ecclesiae, quam civilis Societatis; fiant igitur et offerantur preces et obsecrationes hae cum intentione: pro salute, et prosperitate Ecclesiae Catholicae, et Summi Pontificis Pii IX. pro incolumitate, et felicitate Monarchiae, et Patriae nostrae; item Imperatoris, et Regis Nostri **Francisci Josephi**; pro Potestatibus, Magistratibus, et Legum Conditoribus; pro concordia demum, et pace in universo orbe.

Deus exaudiet preces nostras, et cor contritum et humiliatum non despiciet; „quia sanabiles fecit nationes orbis terrarum.“ Sap. 1. v. 14.

„Gratia Domini nostri Jesu Christi, et caritas Dei, et communicatio Sancti Spiritus sit cum omnibus Vobis.“ II. Cor. 13. v. 13.

Datum Budae: festo Purificationis B. M. Virginis, anno Domini 1867.

Georgius Girk m. p.

Eppus Quinque-Ecclesiensis.

L. J. Ch. 677/1867.

Honorabili Officio parochiali Salutem!

Cursum rerum acutiori oculo spectanti non occurrere non possunt duo praecipua momenta, quae anno hoc currente totius fere orbis ad se rapiunt, fixamque tenent admirationem; suntque haec: spectaculum mundanarum rerum Lutetiis Parisiorum expositarum, ad quod spectaculum undique terrarum fit concursus hominum, qui culturam artium liberalium omnigenarum demirantes, eam in suam utilitatem ac temporalem derivare contendunt prosperitatem. Aliud vero mundus in millesimo octingentesimo seculari festo inelyti Martyrii SS. Petri et Pauli Principum Apostolorum, die 29-a Junii a. c. Romae celebrando, non tam demirabitur quam venerabitur, ad quod Episcopi et Sacerdotes, alique milleni, ex omnibus mundi partibus confluxuri vivum catholicae veritati testimonium praebebunt. Quod quidem festum priori spectaculo tanto praestantius erit futurum, quanto coelum differt a terra, quanto coelestia terrenis sunt praestantiora, et quanto cura salutis aeternae rebus caducis est anteposenda.

Cum vero ex incidenti huius celeberrimi festi omnes regiones et omnes fere mundi partes documenta homagialis pietatis, filialisque tenerrimae adhaesionis, perpetuae amoris erga sanctam Sedem Apostolicam, et gloriosum Pontificem, Dominum ac Patrem Nostrum PIUM IX. redditurae, aemula quasi contentione Memorialia ad beatissimos Suae Sanctitatis Pedes sint depositurae: conveniens est, ut nos quoque, quantum possumus praestemus, et conferamus. Fine hoc Album Hungarorum parabitur generosae nationi hungarae per omnia conveniens, cuius sumptus ultra mille florenos constabunt. Ex Albo hoc unam philyram praesentibus advolvo, ut quivis Districtualium nomen suum nitide et legibiliter adscribat, manuque propria signet. Notandum vero est: per subscriptionem hanc nullam prorsus obligationem assumptum iri; qui tamen motu proprio ac privata devotione Suae Sanctitati offerre quidpiam intendit, is oblatum suum districtuali Vice-Archi-Diacono, qui illud cum specificatione successive imprimenda horsum promovebit, consignare poterit. Id solum finaliter adhuc praenotare volo: ut subscriptiones quanto fieri potest accelerentur, quo philyrae pro compingendo Albo tempestive suae destinationi reddi possint. Nihil obstat, quominus Album hoc devoti viri saeculares ac conspicui quoque subscribant.

Dioecesis Quinque-Ecclesiensis in pietate erga S. Sedem Apostolicam nulli secunda hoc quoque documento exemplum, quod aliae Dioeceses imitentur, praebebit.

Datum Quinque-Ecclesiis festo Paschatis 1867.

668 679/1867.

Anno Domini 1867. die 8-a Aprilis pie in Domino obiit: Georgius Gruber, parochus Hetvehelyensis, qui natus 1824. ordinatus 1847. vixit annos 43. presbyterii vero 20. Ab anno 1859. pie ac zelose rexit parochiam Hetvehelyensem. In omni officiorum genere conscientiosus fuit promptus ac exactus. Deus ei tribuat quietis beatitudinem et luminis claritatem.

Eodem anno mense die 20-a pie obiit etiam: Michael Vaszner, Capellanus Hosszúhétényensis, natus a. 1842. ordinatus 1866.

Pro animae refrigerio utriusque defunctorum horum Confratrum nostrorum velint Sacerdotes statuto numero Sacra quantocyus Deo omnipotenti offerre.

Quinque-Ecclesiis: die 21-a Aprilis 1867.

680/1867.

Reflexiones generales quoad Rationes de fisci Ecclesiarum et piarum Foundationum reddendas.

1. Tenore Circularium dto 12-ae Julii 1857. sub N-o 1171. editarum: incaute elocans Capitale aliquod ipse tenetur ad restitutionem, et si ille non sufficeret, tunc repetundarum postulabitur districtualis Vice-Archi-Diaconus, cuius est: Obligatoriales Literas omni anno in Cassae visitatione inspicere, revidere, conferre, et si illae omnimodam hypothecariam securitatem non praeseferunt, defe-

ctum tempestive insinuare. Conferantur eatenus Circulares, sub dto 20-ae Junii 1859. N-ro ¹²⁰⁰/₁₈₅₉. dimissae.

2. Vice-Archi-Diaconi est : Rationes districtualium Ecclesiarum in primo ordine revidere, et facta revisione tantum subscribere. Ex ordine alias stabilito rationes vice-archi-diaconales revidet et subscribit districtualis Notarius; qui proinde pro his responsabilis erit.

3. Rationantes nunquam praetermittant debitam Capitalium Ecclesiae et piarum foundationum additionem facere. Porro in recapitulatione doceant etiam statum totius Cassae pro anno futuro; adeoque non sufficit exponere tantum : perceptionem, erogationem, et manentiam, verum post factam recapitulationem scribendum erit : Status Cassae pro anno futuro est sequens :

a) Manentia in aere parato :

b) In Capitalibus summa ;

c) In Restantiis summa :

d) In naturalibus quantitas :

4. Census Capitalium pro conservatione Capellarum, Crucum, Statuarum, in fisco accumulatus, semper est exponendus in rubrica observationum.

5. Sedecimalis reluitionis item fundi instructi summa, in rationibus piarum foundationum, semper est exponenda.

6. Ultra quotidianas necessitates, majores, plane centum florenos superantes summae, in Cassa sine fructu haerere non admittantur, verum foenori ferendo elocentur. Demum.

7. Ea nonnullorum laudabilis commendatur praxis, qui impressae Formae Status Activi et Passivi, tot insuunt albas phylras, quot habent fiscos manipulandos, seu rationes reddendas; qua modalitate et compendium faciunt expensarum, quia tantum 3. phylras impressas pro pallio, uti dicimus, debent emere, et insuper modus hic non importat tantum volumen quoad parochias, ubi plures sunt filiales Ecclesiae. Ii quoque imitationem merentur, qui non apprimunt sigilla in calce rationum, adminus cera hispanica isthic non utuntur.

Datum Quinque-Ecclesiis die 21-a Aprilis 1867.

681/1867.

Placuit divinae providentiae, unam e praecipuis Venerabilis Capituli columnis,

Reverendissimum Michaellem Vörös,

Abbatem, Canonicum Cantorem, Examinatorii Prosynodalis Praesidem, SS. Theologiae Doctorem, de Dioecesi et Clero eximie meritum Virum, die 22-a currentis mensis Aprilis, ad recipienda aeternae vitae praemia e caduca vita hac evocare. Natus est 1794. die 21-a Septembris in possessione Monostorszeg, Alexandro et Clara nobilibus parentibus. Ordinatus a. 1817. vixit annos 73. et presbyterii 49. completos. Cathedrae Theologiae Moralis, Pastoralis ac Paedagogiae sublimioris ab a. 1821. usque 1840. plurimum honoris conciliavit, quem major pars Dioecesani honorabilis Cleri moderatorem suum in doctrinae verbo et vitae exemplo actutum veneratur. Commendo : ut omnes Sacerdotes pietatis officium erga pie defunctum egregium Virum quanto-cyus explentes statuta pro refrigerio animae eius Sacra absolvant.

Datum Quinque-Ecclesiis die 24-a Aprilis 1867.

Georgius Girk,

Episcopus Quinque-Ecclesiensis.

L. J. Ch.

1419
1867.

Anno Domini 1867. die 10-a Maii pie in Domino obiit: Joannes Szokoly, parochus Sombereken-
sis, qui natus 1790. ordinatus 1813. vixit annos 77. presbyterii 54. fuit parochus in Somberek
ab a. 1823. — Deus tribuat animae eius requiem sempiternam. — Meminerint Sacerdotes pro ani-
ma eius quantocyus tres Missas Deo omnipotenti offerre.

Datum Quinque-Ecclesiis: die 12-a Maii 1867.

1420
1867.

Pro directione eorum, qui Examen concursuale subire debent, praesentibus notitiae datur: termi-
num Examinis huius in dies 24-am et 25-am Septembris anni currentis defixum esse. Quapropter
concursum pridie, seu die 23-ia Septembris ad vesperam Quinque-Ecclesiis jam adesse, adventum ta-
men suum quindena citius Officio dioecetano insinuare debebunt.

Datum Quinque-Ecclesiis: die 20-a Julii 1867.

1421
1867.

Adjuncta exposcunt, ut omnibus iis, qui subsidium e fisco asthenacali petere volunt, volentque no-
tum reddatur: tenore statutorum hujus fisci a) graviter infirmis solum, qui lecto affixi, seu in domo
parochiali, seu alibi valetudinem suam curant, subsidium dietim = unius floreni = assignari posse;
sed ita, si infirmi b) testimonio medico, vice-archidiaconali et parochiali statum suum valetudinarium
extra omne dubium collocaverint, et c) si ipsi etiam — dum bene valuerunt — aliquantum saltem
in hunc fiscum praeve contulerunt, contulisseque probare possunt.

Unde sequitur: pro usu thermarum, quae thermae per testimonia medica hodie pas-
sim commendantur, e quibus aliquando neque deesse comperitur favorabilis affectus, in regula sub-
sidium peti et assignari non posse verum exclusive solum pro tempore infirmitatis con-
venientibus testimoniis probatae. Sequitur porro: eos solum spem habere posse obtinendi subsidii,
qui pro fisco hoc praeve aliquid contulerunt. Quod ipsum bene sibi notare velint juniores cumprimis
Sacerdotes, et omnes illi, quorum nomina inter benefactores fundi asthenacalis hucum nonoc currunt. Neque
justum esse videtur, ut quis participare velit, cui defuit voluntas pro modulo saltem virium etiam ali-
quid conferendi. Fiscus hic per multiplices recurrentium preces nunc fere plene evacuatus est, et
nisi succursus accedat, hoc anno nulli amplius recurrentium poterit dari subsidium. Desidero: ut
praesentes Circulares in proxima Corona ubique promulgentur, ubi Capellani in Districtu adsunt.

Datum Quinque-Ecclesiis: die 24-a Julii 1867.

1422
1867.

Sub pagina protocollari 195-a (circul. ope lythogr. edit.) Lottlis Regii hungarici Consilii Instructio
intuitu inspectionis mortuorum (halotti vizsgálat) eo addito S. Curionibus fuit submissa, ut parochi mor-
tuos non antea sepeliant, quam inspectoris mortuorum (halotti kém) desuper edendum testimonium
producatur, quod mortuus omnino sepeliri possit. Inelyta Comitatus Baranyaensis universitas, in con-
gregatione generali, 1-a et seqq. diebus mensis Julii a. c. servata, aestimanda sane erga humanita-
tem sollicitudine, Instructionem in eodem merito per totum Comitatum publicari, et S. Curionibus

etiam medio Ordinariatus injungi conclusit: ne quisquam parochorum mortuos citra productum praevis testimonium inspectoris mortuorum, sepulturam in posterum instituat „a pásztorokodó lelkészek felelősség terhe alatt oda utasittassanak, hogy az általok eltemetendők eltakarítását mindaddig tagadják meg, míg az illető halotti kém által kiállítandó halotti bizonyítvány fel nem mutattatik „In instructione eatenus per Commitatum publicanda id speciatim adhuc continetur: quod taxa inspectoris pro una inspectione sint 20 xri. austr. val. si inspector sit artisperitus, (szakértő) secus vero sint 10. xri. austr. val. si inspector non sit artisperitus.

Observationem publicandae instructionis sub onere responsionis omnibus S. Curionibus relate ad Comitatum Baranya hisce injungo.

Datum Quinque-Ecclesiis die 25-a Julii 1867.

1423
1867.

1423
1867.

(Concursus pro complendo beneficio parochiali fundi regii scientiar universitatis „Véméndi.“) **P**ro consequendo parochiali beneficio Véméndensi, quod cum 1-a Octobris a. c. vacabit, hisce concursus ad tempus 6. septimanarum publicatur. Recursuri pro hoc parochiali beneficio in libello supplici, ad Ordinariatum dirigendo, adhibeant tymbrum 1 flni, recursumque non aliorum, quam huc ad Ordinariatum mittant. Qui examine concursuali nondum sunt probati, eorum ratio, etiamsi recurrerent, in sensu Statuti synodalis, sub pag. 103. non habebitur.

Datum Quinque-Ecclesiis die 25-a Julii 1867.

1421
1867.

Georgius Girk,

Episcopus Quinque-Ecclesiensis.

1422
1867.

L. J. Ch.

1606
1867.



Placuit Patri coelesti, cuius nutu vitae nostrae momenta decurrunt, e caduca hac ad immortalem vitam die 19-a Augusti 1867. evocare

Rssmum Michaellem Virág,

Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis Canonicum, Archi Diaconum Tolnensem, Abbatem B. M. V. de Ból, Curatorem Claustri Monialium Congregationis Dominae nostrae, Praesidem Examinatorii Synodalis, Prodirectorem Studii Theologici, Pro-Vicarium Episcopalem, et SS. Theologiae Doctorem.

Qui qualis quantusque fuerit Vir et Sacerdos, me tacente etiam, cunctis probe constat. In quo resplenduit totius forma justitiae, auctoritas modesta, pudor constans, innocentiae puritas, et spiritualis observantia disciplinae. Omnibus amabilis, cunctis venerabilis. Natus in pago Taszár, Cottus Simeghiensis, 1806. die 3-ia Januarii. Emenso cursu theologico festo Epiphaniae Domini 1829. in presbyterum ordinatus, 2. annis et 7. mensibus in cura animarum qua Capellanus in Oppido Pécsvár transactis, 1831. ad Seminarium pro Studiorum Praefecto evocatus, una Theologiae Dogmaticae Professor fuit renunciatus, evoluto attamen semialtero anno ad Cathedram Historiae et Juris Ecclesiastici translocatus, 15. annis munere Professoris Theologiae functus est, 1841. qua senior Facultatis Theologicae, S. Sedis Consistorialis Assessor nominatus, 1846. 2-a Julii in parochum oppido Paks, 1850. vero, cum pacificae et solitariae vitae amore duceretur, labiique solum hungarici parochiam praeoptaret, in parochum Kővágó-Szólósensem est translatus, ubi tamen nec annum integrum transigere potuit: nam 1851. 12-a Aug. in Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis Canonicum Theologum, una Rectorem Seminarii est resolutus, ubi eximia cum laude, virtute, prudentia, atque regendi peritia prorsus singulari, genuinam suorum dilectionem, et Epipi complacentiam emeruerat. 1859. 26-a Dec. titulo Abbatis B. M. V. de Ból, 1867. Repraesentans Magistratus Civici Quinque-Ecclesiensis, ac Pro-Vicarius Generalis Episcopalis est renunciatus. Meminerint Sacerdotes pro refrigerio animae eius tres Missas Omnipotenti Deo quantocyns offerre.

Lux perpetua luceat ei!

1607
1867.

(Album Hungarorum et desuper Breve Apostolicum.)

Quam gratum, acceptumque fuerit Sanctissimo Domino Nostro PIO IX. Pontifici „Album Hungarorum“ cuius subscriptionem Circularibus meis sub Nro ⁶⁷⁷/₁₈₆₇. commendaveram, ex Apostolico Rescripto, cuius tenor svavissimus infra continetur, impatescit. Cum laus haec a Sua Sanctitate deprompta, omnes illos tangat qui Album hoc subscriptione sua ornaverunt, adeoque egregios viros saeculares quoque attineat, pro horum et omnium subscribentium solatio tenor Apostolici Rescripti lingvâ etiam hungarica subjungitur, qui est sequens:

Venerabili Fratri Joanni, Principi Primati Regni Hungariae, Archi-Episcopo Strigoniensi.

Pius PP. IX.

Venerabilis Frater Salutem et apostolicam Benedictionem. Si magno perfusi sumus gaudio, Venerabilis Frater, ab adventu tuo, majore etiam inde affecti fuimus, quod universi fideles tuae ditioni subjecti, re vel spiritu, tecum ad Nos convolaverint. Quos enim coram non vidimus, eos aequae praesentes fuisse Nobis dubitare non sivit magna illa nobilissimi voluminis moles, quo singulorum nomina descripta efferuntur, affectu multo pretiosiore anaglyptis et auro, quibus magnifice elegantissimeque compacta decorantur. Dignus certe populus sanctissimo illo Rege Stephano, qui primus acceptam a patre Geysa, invectamque sensim inter hungaros diuturno labore christianam fidem ita propagavit, ut suae gentis apostolus appellari promeruerit. Praecipua namque veneratio ipsorum in Apostolorum Principem et absolutissimum obsequium in hanc sanctam Sedem, perpetuam veritatis custodem et magistram, egregie profecto referunt pietatem illius, qui impetrata a Romano Pontifice regali corona, principem sedem tuam Strigoniensem aliasque complures, munificentia vere regia in catholicae doctrinae columnen dilatationemque, illius auctoritate, fundavit. Quamobrem eximia quidem commendatione dignum, sed non mirum Nobis accidit, quod nuncium saecularis memoriae martyrii Principis Apostolorum solemniter celebrandae commoverit universos, omniumque mentes ad hanc Petri Cathedram converterit. Siquidem avita ipsa, quam sedulo studioseque custodiunt, doctrina, firmitatem eis obvertebat Ecclesiae in immobili Petra constitutae vivificamque istius actionem, per quam, veluti e corde in humanum corpus, vita spiritus in universa mystici corporis membra derivatur, et veluti e sole, lux ad illustrandum orbem procedit. Haec singulos invitabant, haec ad Nos omnium spiritus adducebant, sin minus corpora, haec universos impellebant ad amplissimas eas observantiae amorisque significationes, quae, utpote luculentissimae testes catholicae unitatis, adeo acceptae Nobis obveniunt et jucundae. Utique Nos orabimus pro amantissimis hisce filiis, utique Deum rogabimus, ut, suffragante Deipara, cujus suavissimo patrocinio gloriantur ab exordio suae conversionis, eos cumulet benedictionibus coeli desuper et benedictionibus terrae deorsum, dignaque demum mercede coronet. Hanc Ipsè virtutem jam nunc conferat benedictioni, quam favoris ejus auspicem et grati animi Nostri, peculiarisque benevolentiae pignus ex imo pectore depromptam tibi, Venerabilis Frater, ac ceteris Episcopis, Cleroque et populo regni istius universi peramanter impertimus. Datum Romae, apud S. Petrum, die 10-a Julii, 1867. Pontificatus Nostri Anno XXII. Pius. PP. IX.

Magyarország hercegprimásának, esztergomi érseknek, tisztelendő János testvérünknek.

IX. Pius Pápa.

Tisztelendő testvér! Üdv s apostoli áldás!

Nagy örömünkre szolgált, hogy te, tisztelendő testvérünk, Hozzánk eljöttél; de nagyobb örömünk volt abból, hogy a te joghatóságod alá rendelt hivek mindnyájan valósággal, vagy lélekben teveled ide siettek. Mert, a kiket Mi itten nem láttunk, azok hogy lélekben itt voltak, kétségbe vonhatlanul tanuskodik azon jeles nagy könyv, melybe mindnyájoknak nevei Előttünk becsesebb indulattal beírják, semmint azon arany

és művészeti fény, melylyel ez oly nagyon és oly bőven felékesítve van. Méltó nép István legszentebb királyra, aki Geiza atyától átvett s a magyarok között lassankint meghonosított keresztény hitet kitűrő munkával első annyira terjesztette, hogy méltó lett, miszerint nemzete apostolának neveztesse. Ugyanis hiveidnek az apostolok fejedelme iránt kitűnő tisztelete, és ezen Szentszék irányában, mely az igazságnak örökös hű őre és tanítója, bebizonyított legkészségesebb hódolata csak annak vallásosságát és istenességét mutatják, aki, megnyervén a római pápától a királyi koronát, annak hatalmából a kath. hit erősítése és továbbterjesztésére, a te esztergomi főszéket és más több püspöki széket valóban királyi bőkezűséggel alapította. Amiért Mi igen dicséretesnek találjuk, habár nem csudálkozunk rajta, hogy hiveid közül mindnyájan, az apostolok fejedelme vértanúságának nagy fénynyel tartandó emlékűnnepének hírére, megindultak, s sziveikkel sz. Péter eme széke felé fordultak. Bizonyosan azon ő hit, melyet lelkökben oly buzgón és gondosan őriznek, szemök elé állította a rendetlen kőszálon épített anyaszentegyháznak erősségét s éltető működését, melyből, mikint a szívből az egész emberi testre, a szellemi élet Krisztus Jézus titokteljes minden tagjaira átömlik, és mikint a napból a világosság a világ felderítésére kisugárzik. Ez hívta mindnyájokat, ez vonzotta mindnyájok lelkeit ide, miután testileg mind el nem jöhettek, ez indította őket a tisztelet s szeretet azon bőséges tanúságaira, melyek a kath. egységnek bizonyítványai lévén, előttünk oly kedvesek, nekünk oly édesek. Kétségkívül Mi imádkozni fogunk ezen leginkább szeretett fiainkért, mindenesetre Mi kérni fogjuk az Istent, hogy őket Szűz Mária Istenanyja könyörgése mellett, kinek édes pártfogásával a magyar nemzet, megtérésétől fogva, dicsekszik, égi és földi áldásaival tetézzé, s végre érdemlett jutalommal koronázza mindnyájokat. Ezen hatásos erőt adja meg az Isten már most az Én áldásomnak, melyet mint az isteni kegyelem és az Én jó akaratom zálogát, neked, tisztelendő testvér, az ország többi püspökeinek, papságának s népének, szívem mélyéből legszivesebben adok és küldök.

Kelt Rómában, szent Péternél, 1867. jul. 10-én, pápaságunk 22-dik évében. IX. Pius.

1608
1867.

Anno currente diebus 24-a et 25-a Septembris servabitur Societatis a S. Ladislao dictae Congregatio generalis, Strigonii, Ad quam Congregationem evocantur membra Societatis tum ecclesiastica, tum civilia. Quod ipsum cunctis, qui Societatis huius egregiae emolumenta percipiunt, cum eo ad notitiam perfero: ut quantum fieri potest citius nomina membrorum inde ab 1866. in speciali consignatione horum promoveant, quo Deputati dioecesani, unus Ecclesiasticus et unus Saecularis, consignationem haec secum Strigonium deportandam, ibidem resignare, unave collectas symbolas ibidem consignare valeant.

(Congregatio
generalis
Societatis S.
Ladislai
Strigonii.)

Datum Quinque-Ecclesiensis die 26-a Aug. 1867.

Georgius Girk,
Episcopus Quinque-Ecclesiensis.

L. J. Ch.

1800
1867**Honorabili Officio parochiali salutem.**

Necdum quinque lustra sunt evoluta, quod in Seminario Aniciensi — le Puy — in Gallia, pia Sodalitas coaluerit, cuius membra pro scopo sibi praefixerant, omnes actiones, preces et opera sua uniendo cum sanctissimo corde Jesu, ac in unione hac actiones suas et preces peragendi, Deoque offerendi, et jam per totum fere orbem terrarum numerantur millia millium membrorum laudatae huius Sodalitatis. Id satis patulum reddit, Sodalitatem hanc vere salutarem, et a Deo benedictam, ratam, Eique acceptam esse. Indubium enim est: qualiter amor e dulcissimo corde Jesu promanans, dignissimum et convenientissimum medium sit Deum glorificandi gratiasque coelestes impetrandi. Et certe, dum preces nostras, actiones et opera nostra diurna cum hoc amore jungimus, ac ita in unione cum sanctissimo Jesu corde peragimus, Deoque pie offerimus, dubium esse non potest, quin Deus misericors preces nostras per merita dulcissimi amoris e piissimo corde Jesu promanantis audiat et exaudiat, cunctasque actiones et opera nostra sua benedictione coelesti benedicat.

Apostolatus
Orationis
„ima - apos-
tolság.“

Mira propagatio piae huius Sodalitatis, eiusdemque per orbem terrarum diffusio occasionem praebuisse videtur, ut eidem titulus: „Apostolatus Orationis“ „ima - apostolság“ daretur: nam pia Sodalitas haec ex omni eius membro ita dicendo apostolum facit, cuius medio honor et gloria Dei propagetur et amplificetur, Regnum Dei dilatetur, ac salus hominum operetur, dum membrum piae Sodalitatis per orationis in unione cum sanctissimo corde Jesu peractae ineffabilem vim, in excelsis Deum glorificare, et in terra regnum Eius dilatare studet.

Cum apostolatus hic orationis, sive consociationibus piis, sive singularibus individuís aliam nullam obligationem injungat, quam ut preces suas, pia ad Deum suspiria, cunctasque diurnas actiones et opera sua mentaliter conjungant cum dulcissimo corde Jesu, et cum amore ex hoc promanante, ac in unione hac omnia peragant, Deoque offerant; sequitur: piae huius Sodalitatis membra esse posse quosvis Ecclesiae Catholicae filios, absque discrimine sexus, conditionis et status.

Accedit: quod piae Sodalitati amplissimae sint concessae gratiae spirituales, seu Sacrae Indulgentiae; speciatim:

a) membra piae Sodalitatis lucrantur plenarias indulgentias die, qua in consociationem adoptantur; — b) festo SSmi Cordis Jesu, et festo Immaculae Conceptionis Beatissimae Virg. Mariae; c) omni mense aliqua seligenda die. Qui tamen sacras Indulgentias has lucrari optat, is condiciones ab Ecclesia praescriptas explere, nempe: diebus praemissis sacram Confessionem peragere, et sacram Communionem sumere, ac in Ecclesia ad intentionem Sanctissimi Patris PP. orare debet. Praeterea per orationem et pium opus peragendum, quod Director Sodalitatis membris initio omnis mensis commendat, membra Sodalitatis lucrantur 100. dierum indulgentias.

Omnes Indulgentiae per modum suffragii animabus in Purgatorio existentibus quoque applicari efficaciter possunt.

Indulgentias SS. lucrantur sub praescriptis conditionibus etiam Directores, propagatores seu pii zelatores huius Sodalitatis, sequentibus diebus: 3-a Januarii (festum Genovevae) — 29-a Jan. (festum S. Francisci Sal.) — 1-a Febr. (festum S. Ignatii M.) — 13-a Febr. (festum S. Cath. a Ricci.) — 9-a Martii (festum S. Francisciae) — 19. Martii (festum S. Jos.) — 5-a Apr. (festum S. Vincentii Ferr.) — 30-a Apr. (festum S. Cath. Sien.) — 4-a Maii (festum S. Monicae) — 25-a Maii (festum S. Greg. P.) — 3-a Junii (festum S. Clotild.)

29-a Junii (festo AA. Petri et Pauli.) — 22-a Julii (festo S. Magd.) — 31-a Julii (festo S. Ign.) — 4-a Aug. (festo S. Dominici.) — 21-a Aug. (festo S. Franciscae.) — 15-a Sept. (festo S. Cath.) — 29-a Sept. (festo S. Mich.) — 4-a Oct. (festo S. Francisci.) — 15. Oct. (festo S. Ther.) — 11. Nov. (festo S. Martini.) — 19-a Nov. (festo S. Elis.) — 13. Dec. (festo S. Luciae.) — 27-a Dec. (festo S. Joann. Ev.)

Finaliter SSmus Dnus 300. dier. Indulg. concessit toties, quoties propagatores piae huius Sodalitatis, vulgo zelatores conveniunt, et de mediis Dei gloriam et honorem SS. Cordis Jesu promovendi consultant, ac invicem in opere hoc sancto excitant, animantque.

Videtis ex his dilecti filii, qui curae animarum et Corporationibus ecclesiasticis, religiosisque prae-estis, quam salutare, et meritorium opus sitis suscepturi, peracturique, dum Apostolatam Orationis, fidelibus subditisque Vestris, sive in Sodalitate aliqua iam coadunatis, sive non, impense commendaveritis et propagaveritis.

E consideratione immensi Spiritualis lucris, quod e pia hac Sodalitate promanat, gratiarumque coelestium, quibus se membra, directores et propagatores ditare possunt; e consideratione item malorum, quae nos undique circumdant, quaeve animae nostrae nostrorumque impendent, ac nos potenter admonent, ut ad tronum Dei accedamus, ac per inexpugnabilem vim orationis Dei gratiam imploremus, ut auxilium tempore opportuno inveniamus: praelaudatum Orationis Apostolatam in tota Dioecesi, pro gloria Dei, et pro salute fidelium constabilio, ac pro introducto ac constabilito hisce enuncio: omnes Corporaciones ecclesiasticas et religiosas, Seminariorum meorum Superiores, Scholarum Directiones, et Parochiarum Rectores paterne provocando, ut mox ab his perceptis Apostolatu Orationis, sive piae huic Sodalitati se suosque aggregare contendant, et qui se Societati huic aggregare sponte voluerint, illorum nomina adnotent, ac successu temporis de effectu horsum referant.

Concedat Deus! ut omnes qui ad dulcissimum cor Jesu confugiunt, pium petitionis suae effectum consequantur.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 25-a Septembris 1867.

1801
1867

Attentionem non dubito omnium vestrum quoque excitaverat Conventiculum docentium, Quinque-Ecclesiis haud pridem servatum, cuius primarii zelatores et propagatores usque ultimum fere momentum tecti et ignoti manserunt.

Quamquam scopus, quem docentes hi sibi praefixerunt, quive e publicis pagellis etiam constat, invicem aedificandi, consolandi, adjuvandi, nihil in se contineat censura dignum: ipsa tamen convocatio, nonnullorum animositas, et effervescencia satis pandit, scopum meliorandae sortis non unicum esse, et tacite plures saltem ad talem independentiam tendere, quae religiosae educationi non minus quam ipsis damno futura est.

Sane Ecclesia, quae docentium fatigia meritaque, statera sanctuarii semper ponderare novit, et quae, seu litterarium, seu pensionale institutum eorum spectetur, plurima pro iis semper tulit sacrificia; plurimos eorum victu, hospitio, stipendio, honorario, aliisque adminiculis succollavit: in posterum quoque quibuscunque aliis, certissime benignior, et providentior mater est futura, quaeve justa gravamina eorum et audire ac exaudire, et auxilium tempore opportuno ferre poterit.

Necessarium esse duxi, perdilectum Clerum meum desuper cum eo reddere certiore: ut docentes suos reflectant ad praevia, et attentos reddant, ne dum se a levi onere liberare student, in aliud longe gravius incidunt.

Datum Quinque-Ecclesiis die 26-a Sept. 1867.

Georgius Girk,

Episcopus Quinque-Ecclesiensis.

1866.

L. J. C.

1867.

Honorabili officio parochiali Salutem!

Cum tales semper habeantur cives, quales educantur: negotium educationis inde a retro acta anti-
quitate summa semper ingenia exercebat; vix tamen aliquod seculum est, ubi in negotio educationis plus <sup>(„Kalauz“
commendatur)</sup> scriptum disceptatumve esset, ac praesenti aevo, quod sicut in omni culturae genere admodum ferax est, ita quoad educationem communis etiam plebis nova in dies procudit, protruditque systemata, et tamen quasi multiplicatis medicis ipsae etiam infirmitates multiplicarentur, negotium educationis commune desiderium non explere, communis testatur opinio,

Ecclesia Catholica, quae docendi missionem a Patre coeleste habet, sicut rectam tenet docendi methodum, ita nobili suo semper respondit officio, dum exemplo Salvatoris institutionem religioso moralem pro basi omnis educationis constituens, hanc praecipue in deliciis habuit, et suo influxu invigilavit, ut spiritus agnitionis et timoris Dei in scholis manuteneatur, alatur et propagetur. Multum ad hunc finem cooperari posse magistros scholarum, seu docentes, oppido clarum est: sicut enim in arboribus rami nascentes obsequuntur agricolae, eiusque nutu, ductuve vel in altum enituntur, vel in terram proni deflectunt, ita puerorum animi magistrorum manibus fingi possunt certa, et in secururam etiam aetatem mansura imagine.

Haec praefari oportuit, ut pagellae, quarum titulus: „Kalauz, nevelésis tanügyi közlöny“ protectioni commendentur. Hae enim pagellae a triennio jam currentes, expectationi paedagogorum respondisse censentur, et principio catholico circa educationem, et rectam institutionem postmodum quoque fideles crenduntur futurae.

Quapropter praedictas pagellas omni protectioni commendo, quas paedagogi certe cum fructu lecturi et in practicum usum conversuri sunt. Quinque Ecclesiis die 10-a Octobris 1867.

1910.

1867.

A quo praetoria comitatensia aperta rursus sunt congregationibus generalibus servandis, hobilis clerus quoque voto gaudens in iisdem locum tenet: honor tamen loci, praesentia ^(Vestis talaris cum cingulo et collari) virorum clarorum, et decencia status exposcit, ut ibidem, et secus quoque in omni publico loco comparituri e statu ecclesiastico semper sint veste talari induti, cingulo et collari amicti: indignum enim foret, ut — dum viri seculares passim in ornatu sessionibus interveniunt — illius status membra a lege decoris et modestiae deflectant, quae ceteris habitu quoque et omni actione sua aedificatione et exemplo praecedere debent. Quinque Ecclesiis die 10-a Octobris 1867,

1952.

1867.

Adjuncta exposcunt in memoriam revocare: quod hodiedum quoque gaudeant vigore altiores ordines circa milites reservalistas, et hos ad matrimonium admitti non posse, nisi Licentiales ^(Reservalistae milites non copulantur) a competente jurisdictione militari producant; non obstantibus aliis, et iis praecipue, quae mense Augusto in „Idők tanuja“ eatenus hand clare expressa fuerant. Quinque Ecclesiis die 20-a Octobris 1867.

1953.

1867.

D. Josephus Szuli, Seminarii Mariani, parvulorum dicti, subregens, sermones quadragimales, in Cathedrali Ecclesia Quinque Ecclesiensi a. 1864. ad concionem a se dictos typis vulgavit, ^(Sermones Jos. Szuli) philyrasque praenumerationis causa cum commendatione vulgandas oravit. Cuius precibus eo libentius defertur, quod conatus litterarius eiusdem subregentis omni aestimatione dignus protectionem et succola-men mereatur. Quinque Ecclesiis die 24-a Octobris 1867.

1965.

1867.

Varios esse intuitus, et discrepantia ab invicem sensa ac principia in merito Conso- <sup>(„Népnevelési egy-
tek“)</sup> ciationum fine promovendae rei scholaris et educationis conflandarum, vulgo: „népnevelési egy-

letek“ cunctis notum est. Ut in his rerum adjunctis hoblis Clerus Curatus certam aliquam directionem habere, sequique possit, utque in re tanti momenti certo principio conformiter procedat, ac uniformitas in agendo obtineat: Sua Excellentia Episcopalis, Pater et Praesul noster vigilantissimus disposuit publicanda, ut sequitur:

I r á n y s z a b á l y ,

melyet a tisztelendő megyei papság által az iskola és népnevelés előmozdítására tervezett egyletek alakításában megtartatni kívánok és rendelek:

- 1-szor. Egész bizalommal karolandók fel az elemi iskolák, és a népnevelés előmozdítására és emelésére alakítandó egyletek minden plébániában: mert azoknak czélszerű létesítéséből és sikeres működéséből igen nagy és üdvös haszon fogna háromlani, az egyházra úgy, mint a házára;
- 2-szor. Ezen egyletek alatt csak katolikus egyletek értendők: tehát csupán csak katolikus papok és katolikus világiakból alkotandók; mert valamint a különböző hitfelekezetűek nem engednék meg, hogy az ő iskolai ügyeikbe katolikusok folyjanak be: úgy miis jogosan kívánhatjuk, hogy egyleteink csupán katolikusokból alakuljanak.
- 3-szor. Azok, kik ezen ügyben megyei, vagy más gyűlésekre megjelennek: iparkodjanak a jelenlevőket ezen iránynak megnyerni; ha azonban e törekvésük ohajtott siker nélkül maradna, és az egyletek vallásra való tekintet nélkül, az az vegyes vallásuakból alakittatnának: ezen esetben tartózkodjanak minden befolyástól, és azokban részt ne vegyenek.

Kelt Budán 1867-i October hó 21-én.

Girk György.

pécsi püspök.

1974.

1867.

(Congr.
Mechitari-
starum)

Congregatio Mechitaristarum Viennensium, cuius vocatio et destinatio est: propagatio fidei catholicae in Oriente, Suam Excellentiam Episcopalem oravit, ut ad tegendas Missionis Orientalis expensas, quae recentiori tempore ob laetum in Oriente progressum fidei catholicae, maioremque numerum Missionariorum illuc disponendorum nimis augentur, Collecta in Dioecesi instituatur.

Quivis in pium hunc finem obulum conferens, obtenturus est pro memorlali icunculam, in cuius adversa parte recensentur gratiae spirituales, quarum benefactor particeps redditur.

Mirabilia sane sunt consilia Dei! dum indifferentismus in occidente tantopere grassatur, lateque progagatur; dumve incredulitas omnia molitur ad regnum Dei, si quo posset modo, tollendum: Oriens videtur electus esse a Deo, ad Religionem Catholicam amplius dilatandam, regnumque Dei propagandum.

Itaque tam ideo, ut veri Dei cultus, et religio catholica in Oriente magis propagetur, faciliusque diffundatur; quam ut fideles ibidem convertendi nobis per opus hoc misericordiae intimius jungantur, devincanturque: nomine et auctoritate Suae Excellentiae Epplis hisce omnes provocantur, ut symbolas suas in praeivium pium finem propense conferant, horsumque ulterioris promotionis causa mittant.

Datum Quinque Ecclesiis: die 26-a Octobris 1867.

Sigismundus Daroczy,

Vicarius Gnrlis Epplis.

2101.

L. J. C.

1867.

In origine sub continentur novissimi ordines ministeriales, in merito matrimonii reservatarum vel ad longius tempus dimissorum militum. Qui ordines de verbo ita sonant:

17601 szám. **Valamennyi Törvényhatóságnak.** Hogy a magyarországi és erdélyi szabadságos és tartalékos katonák, házassági ügyeiket illetőleg, a birodalom másik felében már, engedélyezett ugyanazonos könnyebítésekben és előnyökben részesíttessenek, szoros hozzáalkalmazás végett a közönségnek tudtul adatik, hogy a huzamosabb időre, vagy is behivatásukig, a katonakötelékből elbocsáttatásukig, vagy a tartalékosok közé való soroztatásukig szabadsgolt katonákra, az őrmestertől vagy ezzel egyenlő altisztől lefelé, valamint a szárazföldi és tengerész katonahatalom tényleges szolgálatában nem álló tartalékos katonákra nézve, — ha közülök bárki a *katonaköteles harmadik korosztályt már meghaladta*, azaz a huszonharmadik életkor betöltése után következő év január első napjától kezdve, ha azon időközben még a polgári törvényhatóság alá tartoznak — házasságra lépni kíván — kivétel nélkül, egyedül csak a polgár-egyénekre vonatkozó szabályok alkalmazandók.

Ezen okból, a végre, hogy megnövelhessenek, a katonahatóság engedélyére, az egybekelés kihirdetésének elengedésére, és a katona lelkész hivatal köréből való elbocsátásra szükségük nincsen.

Hasonlóan az érintett katonák házasságaikból keletkező viszályokat tárgyalni és elintézni azon törvényszékek hivatvák, melyek alá azok, ha polgár egyének volnának tartoznának.

Az esketést eszközöltött keresztény hitvallású lelkészek és rabbik kötelesek mindazonáltal a fogatatosított esketés felől az anyakönyvnek hivatalból kiállítandó szó szerint hiv kivonatát a katonai személyes alapkönyvhez (Grundbuch) leendő mellékelés czéljából, és pedig a keresztény hitvallású lelkészek egyházelőjárók útján, a rabbik pedig a járasszolgabírája illetőleg a megye és város útján az illetékes katonahatóságnak megküldeni. — Hasonlóan az említett katonaegyének házasságaiknak jogérvényüvé vált ítéletek alapján megsemmisítették, a házasfelek egymástól elválhatásának és házasságkötelékük felbontásának nyilvánítása, a katonahatóságoknak azon törvényszékek részéről adandó tudtul, melyek a fennálló szabályok és törvények értelmében ily ügyekben első fokulag határoztak.

Ezen szabályúl szolgáló körrendelevény az alattos közegeknek és községeknek, valamint a rabbiknak is azonnal tudtul adandó, mely végből e rendelevény kellő számú példányai mellékeltetnek s egyidejűleg minden érsek, püspök és superitendensnek is a papság tudosítása végett megküldetik.

A kir. bíróságok tudosítása végett m. kir. igazságügyiminister ur ő nagyméltósága szintén felkéretik. Kelt Budán 1867 évi november hó 6-án. A miniszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszerelnök meghagyásából **Gelich** m. k. osztálytanácsos.

Ad accelerandum talium militum matrimonium, de quibus ministeriale hoc Rescriptum sonat, propter instans tempus sacratum, et ad sistendum quorundam concubinatum, facultatem tenore praesentium tribuo: ut DD. parochi militares hos, qui a vigiliarum magistro deorsum, ad longius tempus, seu usque revocationem ad activum militare servitium, apud suos in ambitu parohiae morantur, aut qui nomine reservatarum veniunt, *si tertiam stationis classem egressi sunt*, seu post completum aetatis annum 23. primam Januarii effective attigerunt, *post unam de lege promulgationem*, non obstantibus aliis, et observatis secus observandis, *mox ad matrimonium admittere possint*. Vigor Circularium sub Nro. ^{1952/}1867 dimissarum taliter exspiravit.

Datum. Quinque-Ecclesiis die 11-a Novembris 1867.

Sigismundus Daróczy,
Vicarius Gnrilis Epplis.

GEORGIUS GIRK,

DEI MISERATIONE ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA EPISCOPUS QUINQUE-ECCLESIENSIS,
SACRATISSIMAE CAESAREAE, ET REGIO APOSTOLICAE MAJESTATIS ACTUALIS INTIMUS
STATUS CONSILIARIUS, SS. THEOLOGIAE DOCTOR COLLEGIATUS. etc.

2234.

1967.

VENERABILES FRATRES ET FILII DILECTISSIMI!

Notum est cunctis, et pervulgatum, quantis, quamve multiplicibus et nefandis impugnationibus et moliminibus, tam Ecclesia Catholica — in specie quidem in Imperio Russiae et Poloniae, — quam praecipue Caput Ecclesiae, Romanus Pontifex, Ejusque principatus civilis his nostris temporibus exponatur. Postquam perversi et malo spiritu excoecti homines Sanctissimum Patrem jam antea maxima parte Provinciarum suarum spoliassent, hac re necdum exsatiati, porro honorem Ejus, Regiminisque illius continuo laedere, putidis mendaciis, falsis rumoribus, impiis doctrinis in vulgus sparsis, nec non sacrilegis decretis Eum divexare, lacerare, ac persequi non erubuerunt. Tandem novissimis diebus inita conspiratione aere parato, armis, apparatu bellico, copiisque militaribus sufficienter instructi, ultimum nefandum assultum attentarunt, Principatum Pontificium funditus evertere et suae ditioni submittere, Urbem ipsam Romanam occupare, ac Pontificem suae potestati subicere nefario ausu proponentes.

In tanto periculo et angustiis constitutus Sanctissimus Pater, in Encyclicis suis litteris ad Archi- et Episcopos Orbis Catholici sub 17-a Oct. a. c. datis, postquam tristem statum Ditionis Romanae, ac Ecclesiae Catholicae in Imperio Russiae et Poloniae delineat, deploratque: obtestatur omnes Archi- et Episcopos, ut suas ferventissimas jungant preces, Clerumque et populum fidelem hortentur ad Deum sine intermissione orandum et obsecrandum, quo reminiscens miserationum suarum quae a saeculo sunt, indignationem suam a nobis avertat, et Ecclesiam Suam Sanctam Sacramque Sedem Apostolicam a tantis malis eripiat. Ut autem fideles ardentiore studio preces has ad Intentionem suae Sanctitatis offerendas peragant, Sanctissimus Pater thesaurum Ecclesiae aperit, Sacrasque Indulgentias plenarias concedit omnibus, qui devotioni triduanae, per Episcopos intra ambitum Dioecesis suae indicendae devote interfuerint, pro Ecclesiae necessitatibus ferventer oraverint, ac Sacramentali Confessione expiati, sacra Communionem refecti fuerint; iis vero fidelibus, qui corde saltem contriti in quolibet ex tribus diebus reliqua praefata opera peregerint, septem annos totidemque quadragenas de injunctis eis, seu alias quomodolibet definitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxat. Uberius haec intelligere potestis Dilectissimi in Christo Fratres Filii ex Encyclicis Suae Sanctitatis, quas hisce per extensum communicamus:

PIVS PP. IX. Venerabiles Fratres, Salutem et Apostolicam Benedictionem! Levate, Venerabiles Fratres, in circuitu oculos vestros, et videbitis, ac una Nobiscum vehementer dolebitis abominationes pessimas, quibus nunc misera Italia praesertim funestatur. Nos quidem inscrutabilia humillime adoramus iudicia Dei, cui placuit, Nos vitam agere hisce luctuosissimis temporibus, quibus nonnullorum hominum opera, et eorum potissimum, qui in infelicissima Italia rem publicam regunt ac moderantur, veneranda Dei mandata, sanctaeque Ecclesiae leges plane despiciuntur, et impietas impune caput altius extollit, ac triumphat. Ex quo omnes iniquitates, mala, et damna, quae cum summo animi Nostri moerore conspicimus. Hinc multiplices illae hominum phalanges, qui ambulantes in impietatibus, militant sub satanae vexillo, in cuius fronte est scriptum „*Mendacium*“, quique rebellionis nomine appellati, ac ponentes os suum in coelum, Deum blasphemant, sacra omnia pollunt, contemnunt, et quibusque iuribus divinis humanisque proculcatis, veluti rapaces lupi praedam anhelant, sanguinem effundunt, et animas perdunt suis gravissimis scandalis, et propriae malitiae lucrum iniustissime quaerunt, et aliena violenter rapiunt, ac pusillum et pauperem constringunt, miserarum viduarum et pupillorum numerum augent, ac donis acceptis, veniam impiis tribuunt, dum iusto iustitiam denegant, eumque spoliunt, et corrupti corde pravas quasque cupiditates turpiter explere contendunt cum maximo ipsius civilis societatis damno.

Hoc perditorum hominum genere in praesentia circumdati sumus, Venerabiles Fratres! Qui quidem homines diabolico prorsus spiritu animati mendacii vexillum collocare volunt in hac ipsa alma urbe Nostra, ad Petri Cathedram, catholicae veritatis et unitatis centrum. Ac Subalpini Gubernii Moderatores, qui huiusmodi homines coercere deberent, illos omni studio fovere, eisque arma, resque omnes suppeditare, et ad hanc urbem aditum munire non erubescunt. Sed omnes hi homines, licet in supremo civilis potestatis gradu et loco collocati, paveant; quandoquidem hac improba sane agendi ratione se novis obstringunt laqueis ecclesiasticarum poenarum et censurarum. Etsi vero in humilitate cordis Nostri divitem in misericordia Deum enixe orare et obsecrare non desistimus, ut hos omnes miserrimos homines ad salutarem poenitentiam, atque ad rectum iustitiae, religionis, pietatis tramitem reducere dignetur; tamen tacere non possumus gravissima pericula, quibus in hac hora tenebrarum expositi sumus. Animo plane tranquillo quoscunque rerum eventus, licet nefariis fraudibus, calumniis, insidiis, mendaciis excitatos, expectamus, cum omnem Nostram spem et fiduciam collochemus in Deo salutari nostro, qui adiutor est Noster, et fortitudo in omnibus tribulationibus Nostris, quique in se sperantes confundi non patitur, et impiorum insidias subvertit, et peccatorum cervices confringit. Interim haud possumus, quin Vobis in primis, Venerabiles Fratres, et omnibus fidelibus curae vestrae commissis denuntiemus tristissimam conditionem et maxima, in quibus per Sabalpini potissimum Gubernii operam nunc versamur, pericula. Quamvis enim fidissimi Nostri exercitus strenuitate ac devotione defensi simus, qui, rebus praeclare gestis, prope heroicam prae se tulit virtutem; patet nihilominus, ipsum diu resistere nequire numero longe maiori iniustissimorum aggressorum. Et licet non mediocri utamur consolatione ob filialem pietatem, qua Nos reliqui subditi Nostri a scelestis usurpatoribus ad paucos redacti, prosequuntur, vehementer tamen dolere cogimur, ipsos non posse non sentire gravissima pericula sibi ingruentia ab efferatis nefariorum hominum turmis, qui eos iugiter minis omnibus terrent, spoliant, et quoquo modo divexant.

At vero alia nunquam satis lugenda mala deplorare cogimur, Venerabiles Fratres! Ex Nostra praesertim Consistoriali Allocutione die 29. mensis Octobris superiori anno habita, ac deinde ex narratione documentis munita, et in lucem typis edita, optime cognovistis quantis calamitatibus catholica Ecclesia eiusque filii in Russico Imperio ac Poloniae Regno miserandum in modum vexentur ac lacerentur. Namque catholici Sacrorum Antistites et ecclesiastici viri laicique fideles in exilium ejecti in carcerem detrusi, ac modis omnibus divexati, propriisque bonis spoliati, ac severissimis poenis afflicti et oppressi, et Ecclesiae canones ac leges omnino proculcatae. Atque his minime contentum Russicum Gubernium pergit ex avito proposito Ecclesiae disciplinam violare, et unionis et communicationis illorum fidelium cum Nobis, et hac Sancta Sede vincula frangere, ac omnia moliri et conari, ut in illis dominiis catholicam religionem funditus evertere, et illos fideles a catholicae Ecclesiae sinu avellere, et ad funestissimum schisma pertrahere possit. Cum incredibili animi Nostri moerore Vobis significamus, duo nuper decreta ab illo Gubernio post ultimam commemoratam Nostram Allocutionem edita fuisse. Ac decreto die 22. proximi mensis Maii vulgato, per horrendum ausum Podlachiensis Dioecesis in Poloniae Regno una cum illo Canonorum Collegio, Consistorio Generali, ac Dioecesano Seminario penitus fuit extincta, et eiusdem Dioecesis Episcopus, a suo grege divulsus, coactus a Dioecesi finibus continuo discedere. Quod decretum simile est illi die 3. Iunii superiore item anno in lucem edito, de quo mentionem facere haud potuimus, cum illud ignoraremus. Hoc igitur Decreto idem Gubernium non dubitavit proprio arbitrio et auctoritate Camenecensem Dioecesim de medio tollere, et illud Canonorum Collegium, Consistorium, ac Seminarium disperdere, et proprium Antistitem ab illa Dioecesi violenter abripere.

Cum autem omnis via, atque ratio Nobis intercludatur, qua cum illis fidelibus communicare possimus, tum ne quisquam carceri, aliisque poenis exponeretur, coacti fuimus, in Nostras Ephemerides inserere Actum, quo legitimae illarum amplarum Dioecesium iurisdictionis exercitio, ac spiritualibus fidelium necessitatibus consulendum censuimus, ut illuc per artis typographicae opem notitia perveniret suscepti a Nobis consilii. Quisque vel facile intelligit qua mente, et quo fine eiusmodi decreta a Russico Gubernio edantur, cum multorum Episcoporum absentiae Dioecesium quoque accedat suppressio.

Quod autem Nostram cumulat amaritudinem, Venerabiles Fratres, est aliud decretum ab eodem Gubernio die 22. superioris mensis Maii promulgatum, quo Petropoli fuit constitutum Collegium, vocatum ecclesiasticum catholicum romanum, cui praesidet Mohiloviensis Archiepiscopus. Scilicet: omnes petitiones, ad fidei etiam et ad conscientiae negotia pertinentes, quae a Russici Imperii et Poloniae Regni Episcopis, Clero, Populoque fideli ad Nos, et ad hanc Apostolicam Sedem mittun-

tur ad hoc Collegium, primum transmittendae sunt, easque Collegium idem examinare debet, ac discernere, utrum petitiones Episcoporum potestatem praetergrediantur, et hoc in casu illas ad Nos perferendas curare. Postquam autem illuc Nostra pervenerit decisio, praedicti Collegii Praeses ad internarum relationum Ministrum decisionem ipsam mittere tenetur, qui expendat, num aliquid in illa reperiatur legibus Status et supremi Principis iuribus contrarium; et quoties hoc non existat, illam pro suo arbitrio et voluntate exsequatur.

Videtis profecto, Venerabiles Fratres, quam vehementer reprobandum ac damnandum sit huiusmodi Decretum a laica et schismatica potestate latum, quo et divina catholicae Ecclesiae constitutio destruitur, et ecclesiastica disciplina subvertitur, et maxima supremae Nostrae Pontificiae, atque huius Sanctae Sedis et Episcoporum potestati auctoritativae iniuria infertur, et summi omnium fidelium Pastoris libertas impeditur, et fideles ad funestissimum impelluntur schisma; ac vel ipsum naturale ius violatur et conculcatur quoad negotia, quae fidem et conscientiam respiciunt.

Ad haec, catholica Varsaviensis Academia deleta est; ac tristis Chelmensi, et Bettien si Dioecesi Ruthenorum impendit ruina. Atque illud maxime dolendum, quod repertus sit quidam Presbyter Woicichi, qui suspectae fidei, omnibus ecclesiasticis poenis censurisque despectis, terribili- que Dei iudicio posthabito, minime exhorruit, eiusdem Dioecesis regimen et procurationem a civili illa potestate accipere, et varias iam edere ordinationes, quae dum ecclesiasticae disciplinae adver- santur, funestissimo schismati favent.

In tantis igitur Nostris et Ecclesiae calamitatibus et angustiis, cum non sit alius, qui pugnet pro Nobis, nisi Dominus Deus noster, Vos etiam atque etiam vehementer obtestamur, Venerabiles Fratres, ut pro singulari vestro rei catholicae amore et studio, et egregia in Nos pietate velitis ferventissimas vestras cum Nostris coniungere preces, et una cum universo vestro Clero, Populoque Deum sine intermissione orare, et obsecrare, ut reminiscens miserationum suarum, quae a saeculo sunt, indignationem suam a Nobis avertat, et Ecclesiam suam sanctam, ac Nos a tantis malis eripiat, eiusdemque Ecclesiae filios, Nobis carissimos, in omnibus fere regionibus ac in Italia praesertim, et in Russico Imperio, ac Poloniae Regno tot insidiis obnoxios, tot aerumnis afflictos omnipotenti sua virtute adiuvet, defendat, eosque in catholicae fidei eiusque salutaris doctrinae professione magis in dies stabiles servet, confirmet, roboret, et omnia impia inimicorum hominum consilia disperdat, illosque de iniquitatis barathro ad salutis viam revocet, et in semitam mandatorum suorum deducat.

Itaque volumus, ut in vestris Dioecesium publicae pro vestro arbitrio preces per triduum intra sex menses, pro ultramarinis vero intra annum indicantur. Ut autem fideles ardentiore studio hisce publicis precibus adsint ac Deum exorent, omnibus et singulis utriusque sexus Christi-fidelibus, qui praedictis tribus diebus devote eisdem precibus adstiterint, ac pro praesentibus Ecclesiae necessitatibus ex Nostra mente Deum oraverint, et Sacramentali Confessione expiati ac sacra Communione refecti fuerint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Iis autem fidelibus, qui corde saltem contriti in quolibet ex commemoratis diebus reliqua praemissa opera peregerint, septem annos totidemque quadragenas de iniunctis eis, seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones, ac poenitentiarum relaxationes etiam animabus Christi-fidelium, quae Deo in caritate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse etiam in Domino indulgemus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Denique nihil certe Nobis gratius, quam ut hac etiam occasione libentissime utamur, ut iterum testemur et confirmemus praecipuam, qua Vos in Domino complectimur, benevolentiam. Cuius quoque certissimum pignus accipite Apostolicam Benedictionem, quam effuso cordis affectu Vobis ipsis, Venerabiles Fratres, cunctisque Clericis, Laicisque fidelibus cuiusque Vestrum vigilantiae concreditis peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 17 Octobris Anno 1867. Pontificatus Nostri Anno Vicesimo secundo.^a

Quamquam autem Deus, cujus ineffabilis est bonitas, ex praesentissimo jam periculo subversionis S. Sedem et Urbem Romanam eripuerit, hostesque scelestissimi ingenti cum clade repulsi sint: tamen Patrimonium Petri, Principatusque Pontificis, in certa et stabili securitate, statuque plenae independentiae haud est constitutus, metuendumque est, ne furor hostium faventibus nefors ad-

junctis recrudescat. In hoc rerum statu ad sanctissimam sane nostram pertinet obligationem: Deum Patrem coelestem ardentibus exorare precibus, ut minitanti Religioni pericula clementer avertere, communemque Patrem Nostrum in iis, quas toto pene Pontificatus Sui tempore, iniquitate hominum sustinere cogitur, angustiis et adversitatibus consolari dignetur. Petro in carcere constituto, incessanter orabat Ecclesia: Exemplo primaevae Ecclesiae conformiter, ac in obsequium praeviarum Encyclicarum Suae Sanctitatis accingere nos oportet Dilectissimi in Christo Fratres Filii! omni cum alacritate ad sanctum opus, exorandumque divinum auxilium. Oremus una cum populo ad intentionem Sanctissimi Patris nostri, ut nempe Deus Ecclesiam suam a tempestatibus multiplicibus, gravissimisque hostium insultibus liberet, eorumque impios conatus, quibus sanctam Ecclesiam Catholicam, et S. Sedem Apostolicam eradicare vellent, confundat.

Fine hoc devotionem triduanam, quam Sua Sanctitas servandam optat, disponitque, defigimus: in 19-am 20-am et 21-am Decembr. a. c. conformiter menti et communi sensui DD. Episcoporum Budae congregatorum. De termino et scopo triduanae hujus devotionis populus fidelis praecedente die Dominica 4-a Adventus praevis ex ambone edocendus erit, breviter ob oculos posito ei, quam multis et gravibus malis subderetur Ecclesia Catholica, si Romanus Pontifex omnibus spoliatus et ad incitas redactus ob defectum mediorum, plenaeque libertatis, et independentiae in gubernanda universa Ecclesia per orbem diffusa coarctaretur; quantopere proinde necesse sit, ut misericors Deus suppliciter exoretur, ad hoc malum avertendum.

Quoad devotionem autem istam triduanam in omnibus parochialibus, et quantum fieri potest filialibus, item conventualibus Ecclesiis asservandam statuimus sequentia:

a) quolibet die hujus tridui hora matutina celebrandum est ad intentionem Suae Sanctitatis, et penes expositionem Sanctissimi, Sacrum Cantatum, et quidem Missa dicta: „Rorate“ cum Collecta pro Pontifice. Post Sacrum autem orantur cum fidei populo 5 Pater et Ave, cum oratione: „Deus refugium nostrum et virtus“ etc., item pro Pontifice, lingua vernacula, quae habentur protocollo Circular. pag. 209-a quibus finitis datur benedictio cum Sanctissimo, et postea Sanctissimum ad Tabernaculum reconditur.

Primo die, seu ante, seu post Sacrum pro ratione adjunctorum accomodus sacer sermo quoque servandus erit de praesenti statu Ecclesiae Catholicae, Summique Pontificis, enucleatius evolvendo ea, quae superius in merito hoc indigitata sunt, quo fideles ad devotionem et adhaesionem erga S. Sedem Apostolicam, et S. Matrem Ecclesiam excitentur, et in fide confortentur.

b) Vespere autem hora 5-a, vel 6-a pro ratione circumstantiarum servanda itidem erit devotio coram exposito Sanctissimo, sub qua orantur Lytaniae OO. Sanctorum cum 5 Pater et Ave et Orationibus supra memoratis, ac postea praemissa incensatione datur benedictio cum Sanctissimo, et devotioni diei finis imponitur. In sensu hoc agite Dilectissimi Fratres Filii! et orate Nobiscum, ut Deus Pater misericordiarum, coelesti, quod per Filium suum mundo intulit, fidei dono illuminet mentes hominum, perniciosissimisque purget erroribus, in quos tempora nostra inciderunt, neque patiatur, ut tenebrae praevaleant luci, iniquitas justitiae, vafritia simplicitati, impietas pietati; ut suus iterum germanae virtuti et veracitati restituatur honos; quo sic destructis erroribus, et adversitatibus universis, secura ei serviamus libertate.

Agite, state in fide, et confortamini, abundantes in opere Domini semper, scientes: quod labor vester non sit inanis in Domino.

In reliquo mementote: quod teste Ecclesiastico: „qui orat Deum in oblectatione, suscipietur; et deprecatio ejus usque nubes penetrabit.“

Gratia Domini Nostri Jesu Christi sit cum omnibus Vobis. Amen!

Datum Budae e Regni Comitibus, die festo S. Elisabethae 1867.

Georgius Girk m.p.

Eppus Quinque-Ecclesiensis.

284

L. J. CH.

1868

GEORGIUS GIRK,

DEI ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA DIOECESIS QUINQUE-ECCLESIENSIS EPISCOPUS, SUAE SANCTITATIS PII IX. PONTIFICIS MAXIMI PRAELATUS DOMESTICUS ET EPISCOPUS SOLIO PONTIFICIO ASSISTENS, SSMAE CAESAREAE ET REGIO-APOSTOLICAE MAJESTATIS ACTUALIS INTIMUS STATUS CONSILIARIUS, INSIGNIS ORDINIS CORONAE FERREAE PRIMAE CLASSIS EQUES, NOBILIS ROMANUS COMES, SACERDOS JUBILARIS, SS. THEOLOGIAE DOCTOR COLLEGIATUS AEQUE JUBILARIS.

Venerabilibus in Christo Fratribus et Filiis, Universo Clero Dioecesis Nostrae, Salutem in Domino Sempiternam!

Ipsa, quae hodie Nobis illuxit dies, quae est ultima Dominica ante Septuagesimam, et una Festum Purificationis B. M. V. commonet Nos, adpropinquare rursus Sacrum Quadragesimae tempus, seu illam anni ecclesiastici periodum, quae exemplo Salvatoris Nostri peculiarius sacrata, adque id destinata est, ut per frequentiore mentis ad Deum elevationem, per operum misericordiae spiritualium aequae ac corporalium solertiore dispensationem et exercitium, ignem divini amoris, qui lapsu temporis debilitatus est, resuscitemus in cordibus nostris, et detergamus, quae ex pulvere mundano nobis adhaeserunt, sordes: corroboremusque in nobis fidem vivam, quae per charitatem operatur. Jejunium enim, teste S. Ambrosio, mors est culpae, excidium delictorum, remedium salutis, radix gratiae, fundamentum castitatis.

Quod ad abstinentiam, et legem ipsam jejunii attinet: prout aliis annis quoque in spiritu Ecclesiae ceu benignae Matris, relaxationis beneficio succurrimus curae Nostrae divinitus creditis fidelibus, neque quidquam eatenus, relate ad modum et mensuram dispensationis, in abstinentiae et jejunii quadragesimalis lege tribuendae immutamus, sed conditionibus iis, quae annis superioribus eatenus ad Vos perscripsimus, nunc quoque inhaeremus, orantes solummodo Vos, quo possumus impensius, ut hanc ipsius Salvatoris Nostri Jesu Christi sublimi exemplo consecratam, innumeris Ecclesiae praeceptis confirmatam, multorum saeculorum usu roboratam disciplinam, quoad tantum licet, sustinere, fidelibusque vestris omni meliore modo inculcare, ac tributa Vobis dispensandi facultate, non nisi ubi necessitatis aut utilitatis spiritualis ratio, conscientiarumque teneritudo deposcit, adeoque non in attenuationem, sed corroborationem religiosi sensus et pietatis, uti velit.

His praemissis, non possumus intermittere, quin opportunitate hac — rursus aliqua pastoralis sollicitudinis Nostrae, paternaeque adhortationis et confortationis verba, quae ex ipsa temporis ratione cordi Nobis sunt, eo, quo patrem ad filios, fratremque ad fratres loqui convenit modo, in sinum Vestrum effundamus.

Ex iis, quae partim propria experientia didicistis, partim quae fieri per orbem in dies auditis, aut legitis, satis cognoscere potestis, quo loco res nostrae, imprimis Religionis et Ecclesiae sint. Incerta quippe est eatenus sors nostra, et prospectus in futurum haud serenus; nam adversae potentiae vis, violentia et furor nequaquam sopitus, tantominus exstinctus adhuc est: infausta, et perversa nova principia diffunduntur libere per Europam medio typi, docentur in cathedris scientiarum, repetuntur in conventibus socialibus, in theatris, cauponis, occultarum societatum congressibus, veniunt in libellis, volantibus foliis, ephemeridibus vili pretio, aut donantur etiam ruri degentibus et miseris, opera summe immoralia et irreligiosa per conductos hoc fine emissarios domatim distribuuntur. Omnia haec eo fine, ut populum a Religione Christiana, et Ecclesia Catholica abalienem, incautos, aut facile credulos ab ea avertant.

Cum autem hostes Religionis nostrae scirent, Ecclesiam supra petram a Christo aedificatam, Sedemque Romanam esse unitatis ejusdem Ecclesiae; idcirco novissimis temporibus

omnes vires suas exeruerunt ad Sacram hanc Sedem subvertendam, vinculumque unitatis dissolvendum, atque ad Summum Pontificem nonmodo Principatu suo Civili, verum etiam spirituali directoria potestate, et necessaria liberaque pro salute Ecclesiae agendi facultate privandum et exuendum. Vix dici potest, quot, quantisque malis artibus, fraudibus, et circumventionibus, terriculamentis, armata quoque vi, et violentia usi fuerint perversi hi homines ad scopum suum perveniendi; quot quantasve vere magnus et immortalis nominis Pontifex Pius IX. idcirco subierit afflictiones, acerbitates et passiones, toto gloriosi sui Pontificatus decursu. Confudit attamen Deus hucdum nequissimorum hominum consilia, et ferocissimum illum impetum, quem paucos ante menses in Ecclesiam facere attentarunt, gloriose repressit, Pontificique, licet viribus longe inferiori, splendidissimum triumphum reportare benignissime concessit. Misericordia Domini quod non simus consumpti!

Fac quaesumus Omnipotens, et Misericors Deus, ut luctus noster penitus desinat!

Caeterum perversa molimina adversariorum, angustis aliquot provinciarum limitibus haud constringuntur, sed virus suum per totum diffundunt orbem; quis enim ignorat perniciosa et infesta rei Catholicae principia, quibus ad corrumpendam divinam Religionem, et sacram Ecclesiae Hierarchiam convellendam, virosque bonos, quibus Religio et omnis honestas cordi est, laedendos, et explodendos, utitur etiam propius ad nos haud exigua scriptitantium multitudo, qui quasi magistri et humani generis doctores pleni fastu, et inverecundia in omnibus rebus Ecclesiae quod carpant, reperiunt; quod detrahant et vilipendant, inveniunt; quod denique inane, et superstitiosum sit, vociferantur; unaque contra Clerum universim, — Pontificem, Episcopos, Parochos, caeterosque Sacerdotes — debachantur, et pro more suorum prototyporum, invectivis, sarcasmis, calumniis obruunt.

Quis Religionis et Patriae suae amans his non summopere indoleat? Si enim cuique liberum est, pro volupe confidentiam hominum erga Clerum deprimere, eum propalam contemptibilem reddere, in pulverem lutumque detrahare, sicque efficere, ut a populo amplius non audiat: vix aliud expectari potest, quam ut idem populus successu temporis etiam Principibus, Magistratibus, et legibus patulas aures praeberere renuat. Si porro id, quod multis millibus civium sanctum, et venerabile est, et vi Religionis suae tale esse debet, exsilationi, contemptui, et vilipensionis palam exponitur: quis non videat omnem rectum ordinem, et ipsum fundamentum humanae consociationis per hoc suffodi et everti?

Interim, qui talia agunt, aut iis similes, plura adhuc animo agitant, quae pariter tam sacrae, quam profanae reipublicae nociva forent, uti sunt: separatio Ecclesiae a potestate civili, exclusio Cleri ab influxu in scholas, inductio Matrimonii civilis, avulsio causarum matrimonialium a foro ecclesiastico, et pertractio earumdem in foro saeculari. Intelligitis et perspicitis sane, quantopere haec omnia, si in Codicem legum, quod Deus avertat, assumerentur, Religioni, ordini naturali, nexuique divinitus inter Ecclesiam et Civitatem constituto, religiosae et morali educationi succrescentis pubis, saluti quoque fidelium, et dignitati sexus foeminei, honori denique Ecclesiae praepudiciosa, et damnosa essent!

In hoc rerum nostrarum ancipiti statu, et futurorum incertitudine, optaremus quam maxime fidum aliquem callem monstrare, Nosque Ductorem, et Magistrum Vobis quodammodo praebere, ut in eo tutius, securius, inoffensoque pede incedere, atque erecto animo in munere vestro versari valeatis.

Verum quid humana sapientia in rebus incertis et fluctuantibus valeat? Vos ipsi scitis: Unum solum habemus omnes sapientissimum et tutissimum Magistrum Deum, et divinum ejus Filium Jesum Christum, cujus praecepta, et doctrina infallibilem nobis regulam praebent in cunctis nostris actionibus, dubiis, et anxietatibus sequendam. Ille nos infinita qua pollet scientia sua augere, corda nostra, et omnium mortalium flectere, ac incendere, nosque ex omni labyrintho educere valet: hunc igitur Vobis in cunctis operibus, et necessitatibus constanter audiendum proponimus, hujus praecepta sequendo tutissime semper ibitis, spesque in Ipso reposita Vos non fallit. Pro certo teneamus cum S. Leone Papa Epist. 167-a: Quod consilium nostrum, et fortitudo sit Christus,

per quem omnia possumus, qui confirmans praedicatores Evangelii, et Sacramentorum Ministros: „ecce ego, inquit, Vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi; — certamque habeamus promissionem, quod portae inferi nunquam sint praevaliturae adversus Ecclesiam, quae semper stetit, stabitque immota, custode ac vindice Jesu Christo Domino Nostro, qui eam aedificavit „et qui fuit heri, hodie ipse, et in saecula. S. Paul. Epist. ad Hebr. XVII. 8.

Quamvis igitur tristitia sint in quibus constituimur adjuncta, et semen graviorum malorum in se continere videantur; propterea tamen haud concidamus animo, potens enim est Deus, ut brevi immutare valeat faciem rerum, et cohibere pericula imminientia. „Dominus prope est“ et aperta signa dedit jam: se Ecclesiae suae auxilio adfuturum! Numquid non manifestum divinae interventionis argumentum est, quod infensissimum unaque pertinacissimum Ecclesiae, Summi Ejus Pontificis, et terreni principatus hostem, ante muros fere Urbis Romanae admirabili providentia consistere coegerit, et non solum ab ulteriore Ejus invasione cohibuerit, sed brevi, licet viribus longe superiorem, internecina etiam clade affectum in fugam conjici, et in omnes partes dispelli fecerit. Ita videlicet Deus in consiliis suis, inscrutabilis, aliquando auxilium suum contrahit, et moras interponit, donec in tempore maxime opportuno, et in maxima necessitate opem nobis ferat.

Nec minus admirabilis est ingens illa immutatio et conversio animorum, quae abinde apud fideles Catholicos ubique terrarum secuta est. Innumeri quippe fideles, spiritu, et zelo Religionis succensi, una pertaesi continuarum divexationum, et insectationum, quibus turbulentissimi malesanque homines Summum Christianorum Pastorem, et Patrem plurium annorum decursu afflixerunt, et excruciarunt, dolenter denique considerantes cursum, et tendentiam moderni saeculi, atque molimina, quae ubique fere in detrimentum et destructionem a vitae Religionis cuduntur, constituerunt vires suas inter se amico foedere jungere, labascentibus rebus Catholicis humeros supponere, et irruenti malo obices ponere. Obstupuit mundus, dum repente, velut signo dato vidit generosam Juventutem Catholicam ex omnibus Europae partibus accurrere, nobilissimarum quoque familiarum filios brumali tempore maximo cum entusiasmo Romam tendere, ut sub vexillo Pontificio contra Ejus hostes decertent, et si necesse esset, pro sancta et justa causa vitam et sanguinem profundant!

Illustri prae ceteris exemplo prae fulget Gallia, Belgium, Hollandia, Anglia, et America, ubi plurimas etiam coaluisse legimus Consociationes, eo fine, ut Ditionem Pontificiam contra sacrilegas defendant invasiones, aerarium Suae Sanctitatis succollent, militiam sustentent, augeantque.

In Austriae etiam Metropoli recenter coaluit eodem fine Confraternitas S. Michaelis, quae bonae rei insigniter, et maximo cum fructu cooperatur. Sed et in Patria nostra corda multorum antea languentia calefacta, imo inflammata esse, recenter per Dioceses peracta tridua devotio et collectus notabilis nummus Petri evidenter ostendunt.

Haec quidem omnia et Summo Pontifici et nobis haud modicam consolationem adferre possunt, pro quibus etiam omnipotenti et misericordissimo Deo nos in perpetuum obligatos esse profitemur; non tamen idcirco omnem curam pro futuro nobis deponere fas est: spumant enim adhuc fluctus commoti maris, strident dentibus humiliati ac prostrati osores pacis, novosque assultus parant, vigilandum itaque est, ne flamma quae laete flagrare incoepit exstinguatur, et sola favilla remaneat.

Quid vero nobis hoc fine agendum? sit mox paucis exponemus:

Ante omnia nihilominus memorandum censeo ut prae oculis semper habeatis illud S. Pauli monitum ad Rom. 13. v. 1. „Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit, non est enim potestas nisi a Deo, quae autem sunt a Deo ordinatae sunt.“ Item I. a ad Timoth. c. 2. v. 1 + 2. Obsecro fieri obsecrationes, orationes, postulationes pro omnibus hominibus, pro Regibus et omnibus, qui in sublimitate sunt. Pro Rege igitur nostro Apostolico, pro salute Regni, pro Regni tranquillitate, salute et pace, saepe devoteque orate, maxime in SS. o Missae Sacrificio. Una hic Vos reflectere volumus, ut in politicas agitationes Vos nequaquam immitatis, tanto minus, (praecipue si scissiones aut factiones

emergant) Duces unius partis, et antesignanos agatis: hoc namque praeter periculum odii, et vindictae causam praebet adversae parti. Sed ut ad filum sermonis redeamus: Nostra omnium fortitudo et praesidium in Deo est, in firma item unione, et conjunctione cum fidelibus nostris, ad formam primaevae Ecclesiae, dum omnium credentium erat cor unum, et anima una Act. 4. v. 32. Igitur: si quando, nunc certe opus est, ut amor, et dilectio proximi, intima conjunctio cum fidelibus nostris, salutis item animarum zelus dirigat omnes intentiones et actiones nostras, ut digne ambulantibus vocatione nostra, qua vocati sumus, cum omni humilitate, et mansuetudine, cum patientia, solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis, nemini demus ullam offensionem, Deumque, et s. Religionem in omnibus pro scopo habeamus, ad quam dirigantur sensus et opera; ac quidquid diffidentiam, odium parere posset, sollicitè declinemus. Ideirco communi omnes charitate complectamini, nocere nemini, prodesse omnibus studete; charitatis particularis affectus universali nocet, et si Superior ac Pastor animarum pari in singulos charitate non feratur, sed partialem solum erga aliquos affectum foveat, aemulationem, invidiam, et similitates in communitate causat, et odium sibi parat; — pauperes vero et derelictos consilio, ope, et auxilio fovete, benevolos et faciles vosmet cunctis praebete, etiamsi importune veniant; ad functiones sacras, officiosasque ingratum adeste; rudibus et agrestibus hominibus, qui sermone, vel vituperio vos offendunt, ex animo ignoscite; inimicis, si qui vobis essent, injurias condonate, velut proximos propter Deum amate, et pacem cum illis habete; omnes denique molestias, et amaritudines, quas in munere vestro experimini, infracto animo perferte, quia si pro veritate, et justitia patimur, pro Christo patimur, et cum Christo etiam conglorificabimur. Paucis, si secundum haec consilia ambulaveritis, vix dubitari potest, fore, ut et vobis prositis, Deo placeatis, et communitatem fidelium vobis commissorum in mutua harmonia, intima communione et unione Vobiscum et cum Ecclesia servare possitis.

Ast mutuam quoque fovete charitatem inter Vos, et servate concordiam cum fratribus: Non efficiamur inanis gloriae cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes ad Gal. 5. v. 26. Juniores Sacerdotes, Vestros in munere Cooperatores condigne aestimetis, et blande tractetis, pacem cum eis habete, et si semina discordiae appareant, statim radicitus evellite.

Quia vero unum corpus sumus in Christo, oportet ut omnes, minimique etiam coetus fidelium, seu membra, in arctissima cohaesione sint cum toto corpore, quod fit per unionem, et conjunctionem singularum Dioecesium sub Episcopis cum Capite Ecclesiae, Romano Pontifice, et Petri in Cathedra Successore, cui Primatus datus est, ut ait Cyprianus de unitate Ecclesiae cap. 3, ut una Christi Ecclesia, et Cathedra una monstretur. Ad quam proinde propter potiore principalem necessesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est eos, qui sunt undique fideles, in quo semper ab his, qui sunt undique, conservata est ea, quae est ab Apostolis traditio. S. Iraen. contra haereses Libr. III. cap. 3.

Sed opus est etiam, ut totum hoc corpus Ecclesiae idem spiritus et sensus animet. Ephes. 4. v. 3—4: Solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis. — Unum Corpus et unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae. Quapropter summa pietate prosequamini Ecclesiam optimam Matrem, semper unam Sanctam, Catholicam, Apostolicam, numquam non firmam veritatis Columnam, et rectam morum regulam; Praepositis vestris, praesertim Summo Pontifici Xti Vicario, Vestris Episcopis, cui cum Successoribus obsequium sancte promisistis, fideliter obedite: Ipsi enim pervigilant quasi rationem pro animabus Vestris reddituri. Hebr. 13. v. 14. Sic enim solum efficitur, ut Ecclesia Catholica sit terribilis, ut castrorum acies ordinata, et nullis hostium oppugnationibus everti possit.

Attamen ut jam exposuimus, praecipua nostra fortitudo, et praesidium in arduis his adjunctis est solus ipse Deus, a quo omnia speramus, in ejus manu sunt omnium potestates, et corda hominum, qui sensa mortalium inflectere, pravaque eorum consilia destruere omni momento temporis potest, quive perpetuam suam assistentiam Ecclesiae suae promisit! Nostra igitur spes firma sit, quod, sicut alias semper, ita et nunc, dum Religio, et Ecclesia Christi per ejus hostes coadunatis

viribus, velut ex conspiratione, et praestabilita norma oppugnatur, et suffoditur, ei auxilio et ope adfuturus, neque permissurus sit, ut gravissima vulnera, quae intentantur, eidem infligantur.

Etsi autem Benignissimus Deus ex sanctissimis suis finibus vota nostra, antequam ardentēs preces nostras offeramus, implere valeat; attamen orari vult pro tanto beneficio; ait enim: Petite et dabitur vobis, quaerite, et invenientis, pulsate, et aperietur vobis. Matth. 4, 4. Vult, ut fidem et fiduciam nostram ostendamus, dependentiam ab illo agnoscamus: Postulet autem in fide nihil haesitans Jac. 1-o v. 6.

Quapropter obsecro Vos per misericordiam Dei, ut offeratis ferventes preces, et Sacrificia omnipotenti Deo, humiliamini sub potenti manu Ejus, ut Vos exaudiat in tempore visitationis. Hoc sacro praeprimis quadragesimae tempore, congregare populum Vestrum; inter vestibulum et altare plorabunt Sacerdotes ministri Domini, et dicent: Parce Domine, parce populo tuo, et ne des haereditatem tuam in opprobrium. Joel 2. v. 14. Incredibilis enim est vis petitionum, quae in communi, puro, et sincero animo eliciuntur.

Oremus Dominum nostrum Jesum Christum, ut prout promisit se cum Ecclesia sua semper futurum usque consummationem saeculi, ita hoc quoque tempore tribulationis, et afflictionis ei adesse, eamque potenti suo brachio protegere dignetur; et, siquidem cardo rerum, imminentiumque malorum, praecipue circa sortem Capitis Ecclesiae Summi Pontificis versetur, quem implacabiles et perfidi hostes possessione sua temporali exturbare volunt, quam Is sponte cedere nec potest, cum sit proprietates totius Ecclesiae Catholicae, ideoque nec vult, cum secus subditus fieret saecularis potestatis, libertatemque a Christo acceptam, Ecclesiam independentem ab ea regendi, amitteret, insuper necessariis mediis in sanctissimos fines impendendis, sumptibusque ad juvandos Evangelii praedicatores in universo mundo, semet privaret, et exueret.

Profecto, qui vel tenuissimum conceptum et sensum justitiae habet, perspicere debet, Sanctissimum Patrem nostrum pro veritate et justitia, pro Religione et Ecclesia Dei pati, et ab hostibus indignissime oppugnari, vexari, et opprimi; atque ideo nostrum officium esse Ei omni ope pro posse subvenire; tam nempe Deum suppliciter deprecari, ut suum famulum adversus injustos oppugnatores suos salvum, et tutum praestet, quam etiam exemplo nostro quosvis fideles catholicos excitare, ut de suo aere quaecunque exiguum foret, subsidium, porro Ei praestare non desinant.

Oremus etiam pro salute, et prosperitate Status Civilis, pro Augustissimo et Apostolico Rege nostro, et omni legitima Sacra, et Civili Superioritate, ut Deus et Dominus Benignissimus auferat omnes tribulationes, concedat pacem, et avertat quaevis mala; ut sic stare possimus aliquando a dextris Unigeniti Filii Dei, gaudeatque cor nostrum, et gaudium nostrum nemo tollat a nobis!

Gratia Domini nostri Jesu Christi sit cum omnibus Vobis. Amen.

Datum Budae, Festo Purificationis B. M. V. 2-a Februarii. 1868.

Georgius Girk, m. p.

Eppus Quinque-Ecclesiensis.

Datum Budae die 20-a Februarii 1868.

Georgius Girk,

Epi Quinque-Ecclesiensis

311
1868

Anno Domini 1868-o die 2-a Februarii, horis pomeridianis, pie in Domino mortuus est Emericus Kazinszky, Cooperator Nemet-Bólyensis, qui natus 1840, ordinatus 1863. paucos vitae sacerdotalis annos in scientiarum cultura et exemplarium morum exactitudine transigere potuit. In Siklós, ubi lucem conspexit, apud parentes, post suscepta piissime morientium Sacramenta, vivere desiit. Requiescat in sancta pace!

Meminerint Condiocesani statutas tres Missas pro refrigerio animae eius quantocyus celebrare. Datum Quinque-Ecclesiis die 3-ia Februarii 1868.

312
1868

Pietati et orationis studio per dilecti Cleri sui subventura Sua Excellentia Episcopalis, Officia Sanctorum, quae in antiquioribus Breviariis desiderantur, typis quinque-ecclesiensibus imprimi curavit.

Officia haec in distincto involucrio mox medio districtualis Vice-Archi-Diaconi cuiusvis admanuabuntur.

Beneficiati haec Officia suo Successori in beneficio et parochia relinquere mortis causa debent, a non beneficiatis vero Officia haec Seminario mortis causa venient remittenda.

Caetera inter mala quae nunc Ecclesiam Dei, et Regnum Filii dilectionis eius populantur, praecipua ratione referri frigescentem apud omnis ordinis, aetatis et sexus homines spiritum orationis nemo est, qui ignoret, nemo, qui non inter lachrymas adverteret. Ne tepor hic, qui vix dici potest, quantam religiositati et moralitati christianae stragem adferat, in ipsa etiam Sanctuarii penetralia — in domos sacras — irrumpat: praeter alia pietatis sacerdotalis exercitia, uti „Manuale Sacerdotum, — Doctrinae venerabilis Thomae a Kempis“ praevia quoque editione Officiorum, praecautum voluit gratiosa Sua Excellentia Episcopalis. Unde hoc quoque ex obtutu perennes Ei gratias referendas habemus.

Cum lex quoad recitandas Horas Canonicas — Breviarium — condita sit et promulgata, ergo obliget: Domine! septies in die laudem dicam tibi! — quoniam bonum est confiteri Domino et psallere nomini tuo Altissime!

Quinque-Ecclesiis: die 5-a Februarii 1868.

Sigismundus Daróczy,

Vicarius Episcopalis.

L. J. C.

461

1868

Notum puto omnibus esse: Augustissimam Imperatricem et Reginam nostram Clementissimam, de praesenti jam in Regia Arce Budensi habitantem in statu proximioris partus existere.

In his circumstantiis indubium est, qualiter Clementissima Domina una cum Augustissimo Coniuge Imperatore et Rege nostro Apostolico, pro eximia, sinceraque sua pietate ac devotione, ante oculos habendo, quod ad avertenda pericula partus, sola humana ars et scientia haud sufficiat, sed protectio et adjutorium divinum sit necessarium, ad effectum consequendae huius gratiae, et coelestis doni, anhelis suis precibus ad Patrem misericordiarum confugiant, et commissi quoque sibi populi suffragia benigno gratoque animo suscepturi sint.

Quapropter, insistendo etiam aliorum pl. t. D. D. Episcoporum exemplo, salutaribusque provocationibus in hunc finem factis, dispono: ut ab acceptis praesentibus literis, Sacerdotes in Missa quidem assumant collectam „Deus refugium nostrum et virtus“ — insuper in Ecclesia Cathedrali, et in singulis parochialibus Ecclesiis post preces pro Summo Pontifice antea jam praescriptas, mox subjungant supplicationes pro felici partu Augustissimae Imperatricis et Reginae nostrae Clementissimae; et quidem tam diebus dominicis et festivis, quam etiam ferialibus, si frequens adsit populus, orando nimirum ter Pater & Ave, et orationem sequentem:

Imádkozzunk

Ó Császári Felsége **Erzsébet** királynő szerencsés szüléseért:

Örök mindenható Isten, mennynek és földnek ura, ki királyokra és népekre árasztod áldásodat, hallgasd meg kegyelmesen egyházad könyörgéseit, és engedd: hogy szolgálódnak, Erzsébet királynőnek, országunk anyjának szülői reménye szerencsésen teljesüljön. Távoztass el tőle minden veszélyt, és tartsd meg őt kegyelmesen mennyei hatalmaddal. Ezért kérünk téged, oh Isten! a te egyszülött Fiad Jézus Krisztus, a mi urunk és megváltónk által. Amen.

Gebet

Ilm die glückliche Entbindung Ihrer Kaiserlichen Majestät, unserer Königin **Elisabet**:

Allmächtiger, ewiger Gott, Herr Himmels und der Erde! der Du Könige und Völker mit Segnungen erfreuest; erhöere gnädig die frommen Gebete deiner Kirche, und verleihe: daß deine Dienerin Elisabet, unsere Landesmutter und Königin, Sich einer glücklichen Erfüllung Ihrer mütterlichen Hoffnung erfreue. Wende ab von Ihr jegliche Gefahr, und beschütze Sie in deiner Huld mit himmlischer Macht. Darum bitten wir dich o Gott! durch Jesum Christum, deinen eingebornen Sohn, unseren Herrn und Erlöser. Amen.

Molimo se

za sretno porođenje nj. Veličanstva Kraljice **Jelisave**:

Svemogućí, vični Bože, neba i zemlje Gospodine! koji kralje i narode blagosovom tvojim obiluješ; usliši milostivo pobožne prošnje Čerkve tvoje, i udili: da se službenica tvoja Jelisava, mati kraljevine i Kraljica naša, po stretnom izpunjenju svojih materinskih ufanjah razveseli. Odvрати od nje svaku pogibelj, i brani ju u tvojoj milosti s nebeskim mogućstvom. Radi toga te molimo po Isusu Isukerstu Sinu tvomu Gospodinu i Spasitelju našem. Amen!

Datum Budae die 20-a Februarii 1868.

Georgius Girk,

Episcopus Quinque-Ecclesiensis.



A pécsi székesegyházi káptalan fájdalomteljes szívvel jelenti:
miként tisztelve szeretett nagyprépostja

Kelemen József,

szent Móriczról nevezett bóthi apát, pécsi székes-egyházi s káptalani
főprépost-kanonok, aranymisés pap,

folyó márczius hava 5-én reggeli 4 órakor a végszentségek példás isméti fölvétele után, végelgyengülésben, életének 78-ik évében jobb életre szenderült.

Az üdvözült aranymisés áldozár Faddon 1790-ik év márczius hava 17-én született. Kelemen István szegzárdi tanító vezetése alatt az elemi tanulmányokban kitűnván, a gymnasiumot Pécsen, a philosophiát Nagyszombatban, a theologiát pedig Pesten végezte, hol az egyházjogból jeles szigorlatot téve, Király József pécsi püspök által 1812. nov. hava 30-án pappá szenteltetvén, majd másod titoknoknak, s 4 év múlva szentszéki jegyzőnek, egyszersmind rendes titkárnak nevezetett. E hivatalában három évet töltve, 1818-ban szászvári lelkészé lön, s a gondjaira bizott nyáját 15 évig buzgón kormányozta, míg báró Szepessy pécsi püspök felterjesztésére 1832-iki decz. 6-án a pécsi székesegyház valóságos kanonokának nevezetnék. Ez új állásában a báró Szepessy által alapított pécsi Lyceumnak Pro-Directorává lön egész 1838-ig, egyszersmind a pécsi papnövelde s a káptalani javak kormányzásával is meg levén bizva, sőt egyidejűleg a sz. Írásnak Szepessyféle fordításában is tevékeny részt véve: midőn mindezen hivatalának buzgón megfelelné, a még virágzó férfiúnak egészsége már ekkor kezdett megtörni. Miután 1842-ben sz. Móriczról nevezett bóthi apáttá nevezetett volna, 1843-ban országgyűlési követ, 1844-ben tolnai, 1847-ben pedig székes-egyházi főesperest, majd 1848-ban éneklő-, s 1851-ben olvasó-kanonok, végre 1854-iki május 25-én ő cs. k. apostoli Felsége által a pécsi székes-egyháznak nagyprépostja lett.

E méltóságban, habár folytonos betegeskedései miatt az isteni szolgálatban ritkábban is vehetett részt, iparkodott mégis a megyei és káptalani ügyekben tevékenyen közreműködni, e mellett kedvencz szakmáját a classikai litteraturát folytonosan ápolni, és különösen a magyar irodalmat segíyezni.

Hült tetemei e hó 7-én a székes-egyházban tartandó ünnepélyes gyászmise után reggeli 10 órakor a káptalani sirboltba fognak letétetni.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Pécsen 1868-iki márczius hava 5-én.



Luctum, quem Venerabile Capitulum in amissione primae chori Columnae induerat, pietatis et officiositatis ratio ope Missilium quoque harum annuiciavisse oportet; itaque moestissimo redditur animo:

Diem 5-am Martii anni currentis 1868.

Josepho Kelemen,

**Praeposito Majori Capitulari, Abbati S. Maurittii de Bóth,
Sacerdoti Jubilari,**

fuisse ultimam, quam in hac peregrinatione attigerat, quaeve eundem a diuturnis morbi doloribus, quibus longo annorum cursu premebatur, relevaverat. Natus fuit anno 1790. die 17-a Martii in parochia Fadd, ordinatus a. 1812. Transactis in aula episcopali sub Episcopo Király in qualitate Actuarii, Notarii et Secretarii annis 7 — regimen parochiae Szászvár 15. annis tenuit, factus a. 1832. Canonicus Actualis Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis, Prodirector Lycei Episcopalis, a. 1842. Abbas S. Maurittii de Bóth — a. 1843. Ablegatus Comitalis, — a. 1844. Archi Diaconus Tolnensis, — a. 1847. Archi Diaconus Cathedralis, — a. 1848. Canonicus Cantor, — a. 1851. Canonicus Lector, et ab a. 1854. Praepositus Major Capitularis. Amans toto vitae tempore literarum Classicarum, et insignis litteraturae hungaricae promotor.

Christus perpetuae det ei gaudia vitae.

Eundem

in exitu e vita hac sequebatur

Stephanus Páhy

parochus Döbröközensis, qui calendis aprilis 1868. vivere desiit. Natus 1800, ordinatus 1824. praefuit parochiae Döbrököz ab a. 1842. Amans fratrum in circumvicinia, quorum alios consilio, aere libenter alios, opereve multos succollavit, omnes charitate fraternâ complexus est.

Ad societatem Civium Supernorum, perducatur eum Rex Angelorum.

Meminerint animae defunctorum horum omnes Sacerdotes, ut hostias placabiles offerant pro refrigerio eorum ad aram Dei omnipotentis.

Quinque-Ecclesiis die 6-a aprilis 1868.

L. J. C.

715 / 1868

Convenit: ut ministri Altaris felicissimum eventum, quem in nascitura Sobole Regia gens hungara cum gaudio celebrabit, mox sacratori actione ad triumphum sublimare gaudentes festinent.

Unde quamquam ingeniosae singularium devotioni, teneritudini, pietative homagiali, qua solennitatem augere intendunt, limites ponere nolim: pro possibili attamen uniformitate observanda committo, commendove, ut mox adventuro certo nuncio de nata Regia Sobole, aram Dei exornent, ac pro solemnibus gratiarum actorea devotione servanda condignas praeparationes faciant, Primores Communitatum, et per hos fideles certiovent, Jurisdictiones quae in ambitu Parochiae adsunt, condecenter evocent, ac subsequenti aliqua die praemisso campanarum pulsu ad aram Dei intonato Te Deum laudamus cum versu et oratione, Sacrum gratiarum actorem solemniter decantent, eo finito vero pro incolumitate Reginae Clementissime, Regiaeque Sobolis, cum populo 5. Pater et Ave orent.

Datum Quinque-Ecclesiis die 11. aprilis 1868.

716 / 1868

Ad facilitandum verificationis negotium eorum masculorum, qui ante statutionem militarem decesserunt, Excelsa Regia Hungarica Ministeria Internorum, Cultus, et Belli, consentienter Curatoribus animarum injugendum commendarunt: ut mortis casum masculorum ante statutionis militaris classes decedentium, semper in matricula etiam baptizatorum praenotent.

Curatores animarum per experientiam apprime scient, quam difficilis labor sit, in amplioribus cumprimis parochiis mortis tempus eruere eorum, qui si viverent inter statuendos sistere semet deberent; labor hic eo difficilior, molestiorve evadit, quod persaepe ipsi etiam parentes ignari mortis temporis suorum natorum, confusionem augeant. Quapropter utilitatem praeviae ministerialis dispositionis quivis perspecturus, facile se ultro inclinabit, ut pro sui, suorumque Successorum facilitate et commoditate quemvis mortis casum masculorum — usque annos statutionalis classis — in matricula baptizatorum distinctivo signo, + additis anno, mense, die praenotent.

Unde effectuationem praeviae ministerialis dispositionis non tam commendo, quam singulis animarum Curatoribus injungo.

727 / 1868

A vallás és közoktatási magyar királyi Ministerium következő könyveket ajánl, különösen:

a) Bárány Ignác pesti képzőtanító által szerkesztett „Tanítók könyve” című művét sok oldalú átvizsgálás és szakértő bírálat folytán képezdei tankönyvül, mely a kerületi tanfelügyelőknek is hasznos útmutatásul szolgál, a tanítóknak pedig valóságos vezérfonalat nyújt;

b) Mennyei József kalocsai képzőtanító által szerkesztett „Nevelés és tanítástan” című művét képezdei segédkönyvül, mely a tanítók s nevelédkönyvek számára is alkalmas.

728 / 1868

Attentionem excitavit: quod pagellae scholasticae „Néptanítók lapja” quas Excelsum Ministerium Cultus et publicae Institutionis gratis dispensat docentibus, non omnibus effective etiam submittatur, esto nomina docentium cum indicatione loci et ultimae postae abhinc altiori Loco substrata fuerint.

Cum facta indagatione impatuerit, quod pagellae hae iis tantum docentibus subministrentur, qui pro iis institerunt, et pagallas has distinctim petierunt: reflecto DD. Scholarum Inspectores, ut docentes suos eatenus attentos reddant, et si pagallas has legere cupiant, in philyra, quae apud V. A. Diaconos esse debet, recurrant. Volentibus tantum dispensatur hoc beneficium.

Datum Quinque-Ecclesiis die 12. Aprilis 1868.

Georgius Girk,

Eppus V.-Ecclesiensis.

3-ot mivel az intézet nem minden tagja fizeti meg évi tagdíját azon pontossággal, mint a
milyennek a nyugdíjas követelése kielégítésére, mi már annyira ment, L. J. C.
961. 1868.

Honorabili officio parochiali Salutem!

Pagellae publicae tristem adumbrant statum, summamque sistunt miseriam in Africa septemtrionali cumprimis vero in Provincia Algiriensi, ubi per plurium annorum sterilitatem enata summa egestate, increscenteque in dies inopia victualium, tribulatio et angustia eum iam gradum attingit, ut innumeri prae fame pereant, imo quod vel cogitare mens humana reformidat, non desunt casus, quod aliqui carnes humanas, et parentes proprias proles in escam apponant; ut adeo innumera hominum millia miserum in modum contabescant, et fame intereant.

Operosae christianae charitatis est tantae miseriae pro posse succurrere, quo fine etiam nihil non agit Archi-Episcopus Algiriensis, pluraque millia animarum iam salvavit etiam. Quia tamen pro ratione immensae egestatis sibi sufficere haud potest, refugium sumpsit mox ad Praesules Galliae, aliosque, quin imo ipse quoque in Galliam profectus opem et misericordiam imploraturus, pluresque suorum sacerdotum in dissitas Europae partes dimisit ad pias collectas instituendas.

Proxime venturi sunt Quinque-Ecclesias duo eiusdem Archi-Episcopi Algiriensis parochi: Philippus Gilles & Josephus Bauer, ab Excelso Regio Hungarico Ministerio facultate ad collectam faciendam instructi, qui cum ad singulas parochias in Dioecesi ire non possint, id a Sua Excellentia Episcopali impetrarunt, ut pia eleemosyna medio Circularium publicari instituique possit, quoprius Quinque-Ecclesias ad Officium dioecesanum promovenda. Pateant itaque viscera misericordiae et fraternae compassionis ad eiulationem esurientium in Africa Septemtrionali, et pia eleemosyna quamcumque exigua, quo fieri potest, ocyus colligenda mittatur Quinque-Ecclesiis, ut haec seu venturis Sacerdotibus Algiriensibus consignari, seu continuo ad Rssmam Nuntiaturam Apostolicam promoveri possit.

Tu autem Domine, Qui aperis manum tuam et das escam esurientibus; miserere populo tuo et aufer tribulationem ab eo! Quinque-Ecclesiis die 20-a Mai 1868.

968. 1868.

A pécs-egyházmegyei kántor- és tanító-testületnek üdvöt az urban!

A pécsi egyházmegyei tanítók és éneklők nyugdíjintézete azon rendszabály mellett sem gyarapodhatván, a mely 1862. martius hava 20-án 580/1860. szám alatt megyszerte-körözve volt, nehogy az intézet üdvös működésében, az elaggott tanítók özvegyeik nyugdíjaztatásában, megakadjon: Ő Excellentiája püspök-atyánk a szent széknél véleményét, mely alább közöltetik, elfogadva helybenhagyni méltóztatott.

Vélemény,

a pécsi egyházmegyei tanítók, és éneklők nyugdíjintézetének jelenlegi állása és mikénti fentartása iránt.

Az intézet követelő és szenvedő állapotából, valamint egyéb adatok kellő egybevetéséből kitünvén az: miszerint ezen intézet ingatag állapota kétségtelenül onnét származik: mivel

1-ör annak biztos jövedelmi forrása — t. i. a tőkék kamatai — az évi szükségletnek csak $\frac{1}{3}$ -ad részét fedezi; $\frac{2}{3}$ -ad résznek fedezése pedig az évi tagdíjnak befizetésétől van feltételezve; mivel

2-szor az intézet tagjainak és így a jövedelemnek szaporodása nem áll arányban a nyugdíjazottak, és nyugdíj igénylők számával; és

3-or mivel az intézet nem minden tagja fizeti meg évi tagdíját azon pontossággal, mint a milyennel a nyugdíjas követelése kielégítendő, mi már annyira ment, hogy az e nemű hátralékok a mult évekről 630 ft. 90 krra rugnak. Ez okoknál fogva: a követelő és szenvedő állapot összetartása 1868-ik évben a következő eredményt tünteti fel:

I. a Jövedelem ha minden hátralék a mult évekről, valamint ha a f. é. tagdíjak mind pontosan befolyának is, csak 2647 ft. 9²/₄ krt. teend; míg

II. A szenvedő állapot biztosan 3390 ft. 4 krból áll: és így noha már ez szerint is 742 ft. 85 krnyi hiány mutatkozik, okulva mégis a fentebbi éveken tapasztalt befizetési hanyagságon, a hiány biztosan 1000 forintra tehető.

Az intézet ily állásában, következőkben öszpontosul véleményünk:

1-ör. Az egyensúly egyéb források hiányában jelenleg csakis a nyugdíjaknak pár éven át való leszállítása által lévén eszközölhető, e leszállítás így volna ideiglenesen meghatározandó:

az I-ső osztályú nyugdíjas kapna 48 ft. 30 kr. helyett 40 frtot.

a II-ik " " " 28 " 98 " " 24 "

a III-ik " " " 19 " 19 " " 16 "

E leszállítás annyival inkább ajálható: mivel ezt egy részről összevetve a kalocsai hasonló intézeti nyugdíjakkal, — hol egy nyugdíjas 24 ft. 50 krt kapott — még mindig kedvezőbb, mert átlag véve még is esik egy nyugdíjasra 30 frt. 9 kr.; más részről e leszállítás által évenként 400 frton felüli összeg lévén megtakarítható, ha a befizetések is rendesebben történendnek, két legfeljebb három év múlva az eddigi nyugdíj-illetmény ismét helyreállíthatatik.

2-or. Az ügynek behatóbb eredménye tekintetéből mindennemű hátralékok pontosan kiiratván, az adósok az illető plébános ur által a legerélyesebben, és azon hozzáadással szólíttassanak fel, miszerint ha hátralékaikat f. é. october végeig be nem fizetik, eddigi befizetéseiknek elvesztése mellett, az alapszabályok értelmében, a tagok sorából kitöröltetni fognak; ezen eljárásnál azonban megengedhető lenne,

3-or, hogy a ki 20 frton felül adós, adósságának felét f. é. october hó végeig minden esetre lefizesse, a másik feléről pedig jogérvényes kötlevelet adván arról 6% kamatot fizessen.

4-er. A plébános urak iparkodjanak új tagokat szerezni, kiknek mindegyikéről azonnal jelentsék be: mely évben született? mikor nősült? és hány gyermeke van? mire a felvételi módozat iránt értesíteni fognak; annyit azonban a felvétetni kívánóknak előlegesen is kijelenthetnek, hogy az évpótlási öszszegről kötlevél is elfogadtatik, annak kiváltásáig 6% fizetendő lévén.

5-ör. A plebános urak az iránt is felszólítandók lennének: hogy az intézet tagjaitól az évi tagdíjakat, vagy egyéb hátralékaikat — ha főleg hanyag fizetőknek ismertetnek fel — többek példájára — stolaris jövedelmeik igénybe vételével küldjék be.

6-or. Ha a nyugdíjazott az év végeig nyugdíjának felvétele iránt nem intézkedik, azon évi nyugdíja az intézet javára fog fordítatni, mert vagy azért nem veszi fel mivel időközben elhalt, vagy ha él, azt tanúsítja, hogy nem szorult reá; és ezért

7-er. Minden nyugdíjas halála azonnal bejelentendő az illető plébános által. Végre

8-or. A megyebeli papság felhivandó lenne, miszerint szeretet filléreivel ezen megingatott intézetet gyámolítani sziveskednék; az ekként befolyandó pénzösztet tőkésítendő lenne. Kelt Pécsen Május 7-én 1868.

Értheti ebből az egyházmegyei tisztelendő papság szintugy mint a tanítóttestület: hogy s miként lehetne s kellene ezen üdvös intézetet segiteni! Ugyanazért midőn egy részről az egyházmegyei papság szives segélyezésre és az intézet javára tovább is kifejtendő érdekeltségre, közreműködésre, felkératik; más részről a tanítóttestület saját javára arra hivatik fel szeretettel: miszerint az évi járulékokat pontosan befizetve új tagokat is érdemes testületéből szerezni és ekkép az intézeti alapot gyarapítani iparkodjék.

A kegyadományok, melyek ezen intézet felsegélésére ez alkalommal a szentszéki ülésben begyűltek, következők:

Ö excellentiája Püspök-atyánk kegyesen adományozott	300 frtot.
Daróczy püspöki helyettes ő mlga pápai államkötvényben	1000 frankot.
Jónás József éneklőkanonok	200 frtot.
Gottliebovics Pál örkanonok pápai állam-kötvényben 200 frankot, és	120 "
Sláby Ferencz főesperes kanonok földtehermentesítési kötvényben	100 "
Fesztli Károly, főesperes kanonok, szinte e pénznemben	100 "
Troll Ferencz, kanonok,	100 "
Baan József, kanonok,	100 "
Girk György, kanonok,	100 "
Pollák János, kanonok,	100 "
Összesen	1220 frt.

és 1200 frank. —

Megkerestetik egyuttal minden tiszt, lelkészi hivatal: miszerint e körözvényn a plébániához tartozó minden tanítóval tudassa.

Kelt 1868-i május hava 7-én a sz. széki ülésből.

Daróczy Zsigmond,
püspöki helyettes.

977
1868

Piae Consociationis „Adorationis Sanctissimi Altaris Sacramenti“ quae Pestini coaluit, salutarem effectum plures miserae istius jam etiam Dioecesis Ecclesiae expertae sunt, quae seu vasa sacra, seu sacrum ornatum, aut supellectilem lineam gratuito obtinuerunt. Adeoque pia haec consociatio hoc quoque ex obtutu summe utilem et salutarem se factu comprobavit. Cum pia intentio Consociationis Sacrorum quoque assumendorum celebratione assequi possit: Sacri Curiones, qui intentiones sacras non habent, fraterne provocantur: ut indicare velint: quis et quot numero sacras Missas, ad intentionem celebrandas velit gratuito assumere, sicque piam Consociationem hanc in nobili suo scopo succollare?

Quinque-Ecclesiis, die 20. Maii 1868.

Sigismundus Daróczy,
Vicarius Gnrlis Epplis.

1000 frankot
200 frankot
120
100
100
100
100
100
963
1868



Daróczy József helyettes ömlés pápai államkönyvben
Jónás József önközlökönök
Gottliebovich Pál örkönök pápai
Szády Terenz ösperes kanonok
Feszli Károly ösperes kanonok
Troll Terenz kanonok
Bán József kanonok
Girk György kanonok
Pollák János kanonok

Deus, Cuius nutu vitae nostrae momenta decurrunt, Quive constituit terminos eius, qui — perhibente libro Job XIV. 5. — praeteriri non poterunt: anno salutis 1868. die 15-a Maii horis matutinis e caduca vita hac ad recipienda vitae aeterna praemia evocavit

Rssmum Paulum Gottliebovichs,

Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis Canonicum Custodem, Prae-positum Sancti Nicolai de Lándek, Dioecesis Nestorem et Examinatorem Synodalem.

Cuius vita inclyta omnem illustravit Ecclesiam. Ingenuis quippe animi dotibus praeditus: has conspicua fratrum dilectione, illustri cordis bonitate, rara pietate, concordia, sinceritate, modestia et vitae sanctimonia nobilitavit. Natus Essekini a. 1784 die 24. Octobris, et ordinatus a. 1807. die 24. Octobris, vixit annos 85. presbyterii vero 61. — Post exactos in subsidiaria animarum cura in Némethi, Babarcz, Bozsok, Szajk et Quinque-Ecclesiis aliquot annos, — Vice-Rectorem Seminarii egit annis 3. exhinc factus a. 1815. parochus Brodjancensis, abinde a. 1831. ad regendam peramplam Parochiam Valpoensem promotus, anno 1837. honore districtualis Vice-Archi-Diaconi decoratus, a Sacratissima Sua Majestate a. 1842. dignitate praepositali distinctus, tum S. Sedis Consiliarius a. 1845. renunciatus, et pro mensura meritorum suorum a. 1851. Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis Canonicus installatus, successive per graduales promotiones ad Stallum Custodis Canonici usque eluctatus, omne ponderosi sui officii punctum, pari laude et fructu explevit, omnibusque prodesse, et nulli obesse tota vita sua studuit.

Meminerint Sacerdotes ultima obsequia erga pie defunctum Nestorem, Sacrorum statuto numero pia immolatione quoprius explere.

Requiescat in pace!

Quinque-Ecclesiis die 16-a Maii 1868.

L. J. C.

1766.

1868.

Honorabili officio parochiali Salutem!

Antiquum est desiderium, ut fidelibus laicis Ecclesiae Catholicae in externis Ecclesiae negotiis talis ^(Influxus fidelium laicorum in negotiis ecclesiasticis) adseratur influxus, qualem SS. Canones non impediunt, qualem postulata temporum exigunt et Ecclesiae oeconomia patitur, et qualem avtonomia Ecclesiae Catholicae in modernis adjunctis exigere videtur, quo fideles nostri hoc quoque ex obtutu nobiscum intimius colligati, patrimonium Christi et Ecclesiae junctis viribus custodiant, contra impetitiones in solidum protegant, molimina quaevis adversantium retundant, ac universim in externa Ecclesiae oeconomia utiliter manutenenda pro gloria Dei, et utilitate Ecclesiae efficacius cooperentur.

Quidnam eatenus chorus Episcoporum in suis Conferentiis concluderit, quales limites defixerit, quidve statuerit? ex advoluto sub % impresso uberius cognoscetis et intelligetis.

Commendo impensius: ut operatum hoc animo ab omni partium studio libero legatis, attente pervolvatis, ac principia Ecclesiae Catholicae prae oculis tenendo sensa vestra in proxima corona libere pandatis, et quod bonum, utile, necessariumque tenueritis, in protocollo congregationis adnotetis.

1769.

1868. Anno Domini 1868 die 12. Junii, obiit Gyöngyösini: Joannes Foltényi, ^(Mors Joannis Foltényi et Antonii Matisics) emeritus Orphanotrophii Cathedralis Ecclesiae Quinque Ecclesiensis Praefectus, Sacerdos Jubilaris et Nestor Dioecesis; qui natus 1785. ordinatus 1808. annis 4. fuit Capellanus Castrensis, deinde ab erecto Quinque Ecclesiis orphanotrophio 1825. huic praefuit usque annum 1842. — abinde constanter extra Dioecesis limites variis in locis commoratus, vitae curriculum quoque extra Dioecesim finivit.

Deus tribuat ei gaudia aeterna!

1770.

1868. Eodem anno et mense, die 21-a exspiravit quoque Antonius Matisics, per longam annorum seriem valetudinarius presbyter, qui natus 1793. ordinatus 1816. vixit annos 75. e quibus unum in Bikal qua Administrator aegre finire potuit.

Meminerint Sacerdotes pro refrigerio animae eius, et defuncti supra Joannis sacerdotis, statutas tres missas absolvere.

1772.

1868. Medio cultus-ministerialis Rescripti, cuius tenor infra sequitur, republicantur ^(Invalidos Patentes jam in memoriam revocati ordines, ne quippe Invalidi-Patentales citra specialem licentiam licet copulare) Superiores domus Tyrnaviensis Invalidorum ad matrimonium admittantur.

Estque tenor ministerialis Rescripti sequens:

A vallás és közoktatási magyar királyi ministertől. 9699 szám. A budai cs. kir. hadfőparancsnokságnak folyó évi június 11-én 6485 sz. a. kelt átirata szerint újabb időben több eset fordult elő, hogy a lelkészek a magyar királyi honvédelmi minisztériumnak múlt évi november 6-án 17,601 sz. a. kelt körrendeletére támaszkodva patentális és tartalékos aggastyánokat (Patental- und Vorbehalts-Invaliden) házasságilag összeadtak a nélkül, hogy ezek a nagyszombati aggastyáni intézettől nyert házassági engedélyt előmutatták volna.

Miután a fentebbi körrendelet a nevezett egyénekre nem vonatkozik, — miután továbbá ama rendszabály, melynél fogva az aggastyánok, ha a katonai hatósági engedély nélkül házasságra lépnek, a részükre kirendelt javadalomtól elesnek, — még most is hatályban van: ennél fogva a nevezettek érdekében tisztelettel megkeresem a főtisztelendő egyházmegyei hatóságot, miszerint az alárendelt lelkészeket oda utasítani sziveskedjék, hogy a házasságra lépni akaró katonai aggastyánokat a nagyszombati intézettől nyerendő engedélynek előmutatása nélkül ne adják össze.

Budán 1868 évi junius hó 23-án.

1773.

(Collecta pro
Catholicis in
Bukovina)

1868.

In continenti communico etiam aliud rescriptum Excelsi Regii Hungarici Cultus-ministerii, quo collecta facienda commendatur pro Catholicis in Bukovina, loco Joseffalva degentibus, quorum Ecclesia, schola, et domus parochialis conflagravit. Cuius rescripti tenor est sequens:

A vallás és közoktatási magyar királyi ministertől. 6838 szám. Druszbaczký Bonaventura bukovinai joseffalvi lelkésznek a képviselőházhoz benyújtott, s onnan hozzám áttett folyamodványa folytán, melyben az ott lakó római katolikus magyarok számára leégett templomuk, paplakuk, és iskolájuk felépíthetése czéljából országos segély gyűjtését elrendeltetni kéri, van szerencsém Nagyméltóságodat tiszteletteljesen felkérni, hogy ezen mind vallási, mind nemzetiségi szempontból figyelmet érdemlő czélokra úgy a papságot, mint a hiveket tömeges adakozásra buzdítani méltóztassék.

Budán 1868 évi junius hó 25-én.

1774.

(Cassa gnrlis
fundationalis
status)

1868.

Status Cassae Fundationalis gnrlis dioecesanae, in qua sacrum peculium plurium Ecclesiarum dioecesanarum sub provida cura et inspectione Deputationis fundationalis administratur, cum fine anni 1867 effecit: 1,792,153 flos austr. val.

Quamquam Cassa haec nonnisi 5/10 centuale interusurium fundat: securitatis tamen, et per consequens conquiescentiae et tranquillitatis ratio etiam commendat praeferentiam istius Cassae.

1776.

(Collecta pro
Catholicis in
Paderborn
Dioecesi)

1868.

A Reverendissimo Ordinariatu Paderborn-ensi impensius commendantur fideles catholici in Zappendorf, qui inter heterodoxos degentes nec Capellam, nec scholam, minus habitulum aliquod pro suo missionario conducere aut erigere possunt. Si quis in corde suo subsidium fidelibus his undique derelictis destinavit, illud libenter promoturus sum.

1791.

(Opus publi-
catur)

1868.

P. Arzenius Karcsú, Ord. S. Francsii presbyter religiosus, in re litteraria bene meritis, novum concinnavit opus sub titulo: „Római Pápák történelme szent Pétertől korunkig“ oratque protectionem cleri, ut illud typis vulgare queat. Pro singulo Districtu advolvitur philyra subscriptionalis.

Quinque Ecclesiis die 20-a Augusti 1868.

Georgius Girk,

Episcopus Quinque-Ecclesiens.

L. J. C.



Placuit divinae voluntati duos Dioecesis nostrae Sacerdotes, ex mortali hac ad immortalem evocare vitam; quorum prior est:

Ignatius Thomaer,

Praepositus S. Nicolai extra muros Albae-Regiae, VADiaconus Districtus Szegzárdensis et Parochus cognominis; qui natus 1796. ordinatus 1820, mortuus vero 20-a sept. 1868. vixit annos 72. presbyterii 48. — Post paucos, quos in cura animarum qua Capellanus exegerat annos, factus Notarius et Secretarius Episcopalis annis 11, — missus ex aula episcopali ad regendam parochiam Magyar-Hörtelend a. 1834. — hinc ad parochiam Szászvárensem a 1847, inde ad parochiam Szegzárdensem a 1849, ubique forma factus gregis ex animo; iccirco amore, confidentia et dilectione fidelium, quos svavi modestia, prudenti discretione, irremisso zelo, et conspicua virtute sibi plene devinxerat, celebratissimus. Cum ab annis pectore laboraret, et in visus potentia sensim deficeret, pro dolore suorum, et multorum Cultorum, parochiam Szegzárdensem 1864. resignavit, abinde in Pinczehely, ubi mortuus quoque est, apud suum olim capellanum, nunc parochum, eam, quam optavit, quaesivit, anhelavit quietem et tranquillitatem, invenit etiam. Postremos annos in totali visus oculorum defectu transegit, malumque cum Deo semper conjunctus patiensissime toleravit. In viro hoc Dioecesi cultura insigni praeditus sacerdos decessit, qui sicut latini sermonis classicus scriptor, ita hungarus orator conspicuus, laudatus, celebratusque fuit. Deus justus iudex et remunerator meritorum tribuat fideli servo suo quietis beatitudinem, et luminis claritatem.



Alter, qui animam suam Creatori reddidit, est:

Franciscus Vallner,

parochus Monostorensis; qui natus 1830, ordinatus 1854. mortuus vero die 17-a oct. 1868. vixit in hac peregrinatione annos 38. Ab anno 1866. multo zelo gubernans parochiam Monostorensensem. Cum in provisione infirmi morbum contraheret, quem Quinque-Ecclesiis curare optasset, isthic praematuram mortem invenit, sepultus in crypta Capellae coemeterialis Quinque-Ecclesiis.

Deus tribuat ei Requiem Sempiternam!

Meminerint Sacerdotes pro refrigerio animae defunctorum confratrum horum statuto numero Missas Omnipotenti Deo quantocyus offerre.

Quinque-Ecclesiis die 18-a octobris 1868.

2155. | 1868.

(Concursus
pro Locali
Capellania
Harczensi)

Salus animarum, quae suprema lex est, postulavit, ut in filiali Harcz Capellania Localis erigatur. Quapropter Contractu quoad praestationes ecclesiasticas praeliminariter stabilito approbatoque, hisce Concursus pro consequenda hac Locali Capellania ad unum mensem exscribitur, ut qui animo ducuntur concurrendi, intentionem suam scripto manifestare possint.

Datum Quinque-Ecclesiis: die 15-a Octobris 1868.

2156. | 1868.

(Concursus
pro conse-
quenda paro-
chia Monos-
tor)

Per mortem Francisci Vallner parochi Monostorensis, beneficio hoc parochiali de jure et facto vacante reddito: praesentibus concursus ad tempus unius mensis publicatur, recursurique invitantur, ut libellum ad Reverendissimum Ordinariatum sine tymbro directum tempestive Quinque-Ecclesias mittant.

Datum Quinque-Ecclesiis: die 17-a Octobris 1868.

2157. | 1868.

(Mors Ste-
phani Tóth)

Fide Testimonialium Episcopali, Quinque-Ecclesiis die 26-a Octobris 1830, sub Nr. 1079/1830, Religioso Patri Stephano Tóth zeloso Ecclesiae Maria-Gyüdensis per decursum viginti duorum annorum administro editarum, Sacerdoti huic e respectu laborum in hac Dioecesi utiliter per eum exantlatorum, communione suffragiorum adpromissa existente: praesentibus notitiae redditur: quod omnes dioecesani sacerdotes obligati sint pro refrigerio animae Patris Stephani, qui die 11-a Octobris 1867 animam Creatori reddidit, tres Missas celebrare.

Datum Quinque-Ecclesiis: die 22-a Octobris 1868.

2158. | 1868.

(Quaenam
proles obti-
neant subsi-
dium e fundo
docentium?)

Adjuncta exposcunt in memoriam revocare eam Consistorialem determinationem, ope cuius a. 1861. enunciatum fuerat: ob tenuitatem fisci pensionalis instituti docentium, prolibus orphanis docentium e fisco hoc in eo nonnisi casu annum subsidium dandum fore, si proles hae utroque parentum orbatæ sint, non vero si pater aut mater earum adhuc superstes sit.

Datum Quinque Ecclesiis die 22-a Octobris 1868.

2161 | 1868.

(A tanítókkal
közleendő)

Báró Sina Simon ö nagyméltósága által a népnevelés terén kiérdemelt férfiak és ezek árváinak segélyezésére nagylelkűleg tízezer ftnyi örök alapítvány tétetvén le; ebből nyerendő segélyért következők folyamodhatnak:

1-ör kik aggkor avagy más oknál fogva, de ön hibájukon kívül, néptanítói tisztük teljesítésére alkalmatlanokká váltak, s keresetképtelenek;

2-ör kik annyi vagyonnal nem bírnak, hogy abból megélhetnének, sem más segélyt nem élveznek, vagy legalább nem oly mérvben, hogy abból, vagyonuk jövedelmét is hozzávéve, megélhetnének.

3-ör kik igazolják, hogy míg hivatalukat viselni képesek valának, azt híven s buzgón betölték, s feddhetlen életet éltek s élnek.

4-szer több folyamodó közül a szegényebbek s azok fognak első sorban figyelembe vétetni, kik multjok és jellemükről kitünőbb bizonyítékokat bírnak felmutatni.

5-ör végre a fentebbi kellékekkel bírt tanítók szegény árvái, a mennyiben keresetképtelen néptanítók elegendő számmal nem jelentkezének.

6-ör. Az alapítványi segélyt, mely évente egyszáz (100) osztrák értékű forintnál kevesebb nem lehet, a tanítók életfogytiglan élvezik.

Árva fiúk tizenhatsz, leányok tizenöt éves korukig élvezendik, megjegyeztetvén, miszerint egy árva segélye évi harminczhat, két testvér-árva — segélydíja hetvenkét, több testvérárva segélye egyszáz forintot meg nem haladhat.

7-ör. Széchényi-Kollonits-féle segélydíjt élvező római és görög katolikus néptanítók, a báró Sina Simon-féle segélydíjban részesítettén, az előbbinek élvezetétől elesnek. Ezen két alapítványból ugyanazon egyén egy időben segélyt nem huzhat.

A kik ezen alaptól segélyt nyerni óhajtanak folyó évi November hava 15 ig küldjék be kellően felszerelt folyamodványukat az egyház megyei hatóságnak.

Kelt Pécsen 1868 October hava 20-án.

Georgius Girk,

Episcopus Quinque-Ecclesiensis.

2123. | 1868.

Annua pensionalis rata benemeritorum in 500. finis hucdum ordinarie defixa, iis, qui sibi pro futuris necessitatibus nihil reponere poterant possuntque, pro vitae mediis in his temporum adjunctis, sat noverca evasit, ut multorum jam sit votum, imo omnium commune fere desiderium, quatenus benemeriti etiam in nostra Dioecesi, sicut alibi, pensionem sexcentorum florenorum accipiant.

Nihil mihi certe est optabilius, desiderabiliusque nihil, quam ut sortem eorum pro posse alleviem, qui in procuranda animarum salute, in vinea Domini a diurnorum laborum pondere fessi, velut defatigati messorum sedent super manipulum, Domini adventum exspectantes, qui promeritam laborum mercedem dependat, unde famem sitimque exstingvant: unde — prout scire potestis — fundum generalem deficientium numerata duodecim mille florenorum summa adauxeram, e quo oblato coecis, et omnibus iis, quorum status valetudinarius ad evidentiam majores sumptus exposcebat, hucdum ultra stabilitos quingentos florenos aliquis pro consolatione succursus accesserat.

Verum, ut rata pensionalis generatim ad sexcentos florenos elevetur, et omnes benemeriti sine distinctione hanc summam percipere valeant: ad hoc succursus in his adjunctis minime mille florenorum requiritur; sequaciter ut cum consensu omnium stabilita solutionis contributionisque norma, mediantibus Circularibus sub Nro 209/1862 publicata, cum consensu rursus omnium alteretur, ac moderate ita augeatur, ut intentus scopus obtineri valeat. Nec deesse ad hoc videtur ratio et argumentum ab accessione ratae sedecimalis desumptum: cum enim quamplurima beneficia parochialia nunc jam relictionem sedecimali effective percipiant, assumptâ pro fundamento conscriptione regnicolari de anno 1802. consequeretur: ut eadem beneficia parochialia in proportionem majorem nunc iam etiam annuam quottam, ad gazophilacium hoc Emeritorum conferant.

Quaeritur itaque: num Dioecesis in alterationem normarum literis circularibus sub Nro 209/1862. publicatarum consentire velit? Et si ita: num juxta proiectum, ut infra, quod exmissa eatenus Deputatio fecit, tenore cuius beneficia Parochialia solum 467. finis plus, quam hucusque, contribuerent, annuas ratas persolvere placeret?

Meditentur super hoc objecto Domini Districtuales, et mentem suam protocollariter mihi pandant.

Suapte intelligitur: eousque quoad novum normativum approbatum acceptatumque non fuerit: Statuta et Normas sub Nro 209. 1862. publicatas in pleno vigore mansuras.

Id solum prænoto isthic: ut dum collecta summa promovetur, Capellanorum, aliorumque non beneficiatorum nomina semper exscribantur in elencho, cum secus penes mutationem Capellanorum sciri non possit: quisnam horum dependerit suam annuam ratam?

Projectum.

Districtus V.-Ecclesiensis.

	Solvendi annue in a. v.
Cathedralis	12 fl.
B. M. V. Purificatae	10 "
S. Augustini	10 "
S. Floriani	6 "
Bogád	10 "
Kővágó-Szóllós	10 "
Németh-Ürögh	6 "
Szabolcs	8 "
Summa	72 fl.

Districtus Nemetiensis.

	Solvendi annue in a. v.
Bodony	8 fl.
Garé	6 "
Göröcsöny	8 "
Keszü	8 "
Németi	8 "
Pellérd	8 "
Vaiszló	4 "
Summa	50 fl.

Districtus Szt.-Lőrincensis.

	Solvendi annue in a. v.
Bakonya	8 fl.
Bicsérd	8 "
Bükösd	8 "
Kisasszonyfa	10 "
Szent-Dienes	8 "
Szent-Iván	8 "
Szent-Király	8 "
Szent-Lőrincz	8 "
Summa	66 fl.

Districtus Siklósensis.		Districtus Bólyensis.		Mosgó 8 fl.	
Berement	8 fl.	Bóly	10 fl.	Sumony	8 fl.
Lapáncsa	4 "	Egerágh	18 "	Sümege-Szent-László	6 "
Lipova	4 "	Olasz	10 "	Sigetvár	10 "
Német-Márok	6 "	Ráczpetre	10 "	Summa	60 fl.
Villány	8 "	Szajk	8 "	Districtus Valpóviensis.	
Summa	30 fl.	Vókány	6 "	Bizovác	8 "
Districtus Dárdensis.		Summa	62 fl.	Brodjance	8 "
Bellye	6 "	Districtus Pécsváradensis.		Csepin	4 "
Dárda	6 "	Berkesd	10 "	Harkanovce	8 "
Herczeg-Szóllós	8 "	Hird	8 "	Petrievce	8 "
Laskafalú	6 "	Hosszúhetény	10 "	Valpóc	14 "
Lúcs	8 "	Lovászhetyén	6 "	Semma	50 fl.
Szent-István	4 "	Nádasd	10 "	Districtus Dlj. Miholjensis.	
Vörösmart	6 "	Pécsyár	8 "	Marjance	8 "
Summa	44 fl.	Püspök-Szent László	4 "	Miholjac	12 "
Districtus Baranyavárensis.		Szent-Erzsébet	10 "	Podgajce	8 "
Baán	8 "	Summa	66 fl.	Radikovec	6 "
Baranyavár	8 "	Districtus Magocsensis.		Slijovosevce	10 "
Battina	8 "	Bikal	6 "	Veliskovec	6 "
Darázs	8 "	János	6 "	Viljevo	8 "
Dályok	6 "	Karász	8 "	Summa	58 fl.
Izsép	8 "	Köblény	8 "	Districtus Bonyhádenis.	
Monostor	4 "	Mágocs	14 "	Apar	6 "
Summa	50 fl.	Mocsolád	6 "	Bonyhád	8 "
Districtus Mohácsensis.		Szalatnak	6 "	Czikó	10 "
Baar	4 "	Szászvár	10 "	Grábóc	6 "
Babarcz	10 "	Magyar-Szék	10 "	Kakás	6 "
Lancsuk	8 "	Vasszar	6 "	Nagy-Mányok	6 "
Maiss	6 "	Summa	80 fl.	Szálka	6 "
Mohács	10 "	Districtus Gödrensis.		Summa	48 fl.
Nagy-Nyárád	8 "	Abaliget	10 "	Districtus Dombóvárensis.	
Somberek	8 "	Felső-Mindszent	10 "	Dombóvár	8 "
Szekcső	8 "	Gödre	6 "	Döbrököz	14 "
Summa	62 fl.	Hetvehely	6 "	Gyula-Jovánca	10 "
Districtus M.-Kéméndensis.		Magyar-Hertelend	8 "	Kocsola	8 "
Bozsok	8 "	Saásd	10 "	Kurd	8 "
Feked	4 "	Szent-György	6 "	Nakk	6 "
Himesház	10 "	Vásárosdombó	14 "	Szakál	6 "
Mária-Kéménd	10 "	Summa	70 fl.	Szakcs	12 "
Püspök-Lak	10 "	Districtus Szigetvárensis.		Summa	72 fl.
Ráczmecske	6 "	Bogdása	6 "	Districtus Ertényensis.	
Szebeny	8 "	Dráva-Szent-Márton	6 "	Bedegh	6 "
Véménd	6 "	Ibafa	6 "	Ertény	6 "
Summa	62 fl.	Lakócsa	10 "		

		Districtus Földvárensis	Districtus Völgységensis.
Iregh	6 fl.	Böleske	4 fl.
Kánya	6 "	Földvár	20 "
Kónyi	6 "	Kajdacs	4 "
Paári	6 "	Német-Keér	6 "
Tengőd	4 "	Kömlőd	6 "
Szántó	6 "	Paks	12 "
Tótkeszi	10 "		
Summa	56 fl.	Summa	52 fl.
		Districtus Szegzárdensis.	
Felső-Nyék	6 "	Agárd	8 "
Kis-Szekely	6 "	Bátta	6 "
Miszla	6 "	Báttaszék	10 "
Ozora	12 "	Fadd	8 "
Pálfa	6 "	Harcz	4 "
Pinczehely	10 "	Mözs	8 "
Regöl	10 "	Szegzárd	16 "
Tamási	10 "	Tolna	8 "
Summa	66 fl.	Várdomb	6 "
		Summa	74 fl.
			Singulus professor annue
			solveret
			6 "
			Reliquorum singuli
			4 "
			Capellani
			1 "

Observanda:

a) Ad obtinendam pensionem 600. flnor. requiritur consensus Districtualium, eius Districtus, in quo quis servivit, insuper nisi gravis adsit aetas, testimonio medico quoque probatus status invalidus.

b) Benemeriti sine discrimine sive sint beneficiati, sive non, obtinebunt ratam annuam 600. flnor.

2207 | 1868.

Notitiae redditur: examen concursuale anno currente diebus 29 et 30 Septembris asser-
vatum fuisse, quod sequentes subierunt:

Fekete Alexander, Capellanus Ráczipetrensis,

Geng Julius, Capellanus Tolnensis,

Gudler Paulus, Capellanus Bonyhádensis,

Vajdics Julius, Capellanus Hőgyészensis,

qui omnes ad sexennium approbati sunt; cumque inter examinatos solus Julius Vajdics laudem reportaverit, eidem cum peculiaris aestimii enunciatione praemium foundationis Eppo-Králianæ adjudicatum est. Dumve S. Sedes hanc publicationem pro stimulo aliorum emittit, reflectendos una determinavit omnes, qui vel nondum hoc examen subiverunt, vel evoluta jam sexennio illud repetendum haberent, ut in proximo examine se eo certius sistant, cum secus qualificatione pro consequendo beneficio parochiali carentes, tenore statuti synodalis, officio parochiali admoveri non possint.

Terminus vero servandi Examinis Synodalis anno 1869. defigitur in 28-am et 29-am Septemb.

Datum Quinque-Ecclesiis die 5-a Novembris 1868.

Georgius Girk,

Episcopus Quinque-Ecclesiensis.

2243.

1868.



Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Amodo jam dicit Spiritus, ut requiescant a laboribus suis; opera enim illorum sequuntur illos. Apoc. 14.

Anno Domini 1868. die 7-a Novembris hora matutina 6-a viam universae carnis ingressus est

Illustrissimus ac Reverendissimus
Sigismundus Daróczy
 de Király-Darócz,

qui natus 14-a Martii 1801. in oppido Paks, ubi primas didicit literas, translatus inde Colocam munificentia Archi Episcopi in scholis Piis gymnasialia, Pestini et Agriae philosophica, albo cleri junioris 1821. adlectus Quinque-Ecclesiis theologia studia audit, ordinatus in presbyterum 1825. Diakovárini eo die, quo tristis de morte Episcopi Király nuncius illuc pervenit. Vix exacto in Babarcz triennio, iam administrator Paksensis a. 1829 futuro vero anno Parochus oppidi huius, ubi compossessor erat, creatus, parochiae per tria lustra praefuit, honore quoque canonicali a 1835. distinctus. Anno 1844. actualis cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis Canonicus una parochus cathedralis factus, administrationem cassae generalis fundationalis dioecesanæ suscepit, anno 1846. Abbatis S. Helenae de Földvár titulo decoratus. Successive qua Ablegatus Capitularis interfuit memorabilibus Regni Comitibus a 1847—8. Tum operi regulationis bonorum capitularium intentus, tam hoc quam illud quoque de coercendis aquis *fekete viz* dictis felici marte complevit, ter capitularis decanus constitutus, a. 1850 Archidiaconus Tolnensis, a. 1851. archidiaconus Cathedralis, a. 1854. Canonicus Cantor, a. 1858. Canonicus Lector renunciatus, tandem a. 1864. supremo honore Vicarii Episcopalis et Causarum Auditoris Generalis decoratus munere hoc usque finem vitae perfunctus est.

Requiem aeternam dona ei Domine, ex Lux perpetua luceat ei!

Meminerint Sacerdotes pro refrigerio animae eius tres Missas omnipotenti Deo quantocumque offerre.

Quinque-Ecclesiis die 8-a Novembris 1868.



Ineffabili cum moerore animi annunciare cogimur: defecisse gaudium cordis nostri, verum esse in luctum chorum nostrum, cecidisse coronam capitis nostri. Inexorabilis quippe mors

Excellentissimi, Illustrissimi, ac Reverendissimi

Georgii Girk,

Episcopi Quinque-Ecclesiensis,

Suae Sanctitatis PII IX. Pontificis Maximi Praelati Domestici et
Episcopi Solio Pontificio Assistantis, SSmae Caesareae et Regio-
Apostolicae Majestatis Actualis Intimi Status Consilarii, Insignis
Ordinis Coronae Ferreae Primae Classis Equitis, Nobilis Romani
Comitis, Sacerdotis Jubilaris, SS. Theologiae Doctoris Collegiati
Aeque Jubilaris,

Budae sub Comitiis Regni commorantis pretiosissimam vitam sub meridiano pulsu angelico diei 24-ae Novembris 1868. aetatis suae 76. anno, et 30. anniversarii suae consecrationis episcopalis pervigilio, pro Cleri, Populique totius Dioecesis Quinque-Ecclesiensis immenso dolore, et moestissimo luctu exstinxit.

Amantissimus hic pater, et praesul noster vigilantissimus, cuius vitae vere sanctae rationis testes quotidiani fuimus, corpore tenebatur in carcere, anima vero constanter in coelo, in quo nihil fere carnis erat, nisi visio sola, fuit christianae pietatis exemplar, episcopalis dignitatis speculum, decus et ornamentum Ecclesiae speciosissimum. Fuit sol, lux, civitas supra montem Sion posita, et lucerna ardens evangelica; sol quippe in vita et moribus, **lux** in doctrina et praedicationibus, **civitas** in praesidiis et dissensionibus, **lucerna** in accensionibus. Effulsit in Ecclesia fide, sapientia, vita et regimine, fide ut

nominis eius patronus, sapientia ut doctor, vita ut confessor, regimine ut pastor semper egregius. Innocentia fuit Abel, probitate Noe, fide Abraham, obedientia Isaac, labore Jacob, castitate Joseph, charitate Joannes, humilitate David, zelo Elias, operarius inconfusibilis et nunquam otiosus, neque aliquid gerens, quod ad Dei gloriam et Immaculatae Virginis Mariae honorem non tenderet; cuius animam ita Dei spiritus solidavit, ut eum invictum undique et invulnerabilem praestiterit, omnium denique fuit charismatum aerarium et habitaculum.

Quamquam vero animam tam egregiis dotibus et pastoralibus virtutibus ditatam exornatamque eorum perpetuo aggregatam esse consortio pie confidamus credamusque, quos inter Apostolicos Sacerdotes Pontificali meruit dignitate vigere: quodsi tamen maculae quaequam de terrenis contagiis animae eius adhaesissent; ut hae quoprius remissionis gratia et Dei misericordia deleantur, hisce omnes Sacerdotes dioecesanos, et eos, quibuscum in communione suffragiorum ad mortem usque permansit peramanter provocamus oramusque, ut dioecesani Sacerdotes synodaliter statutas sex Missas pro refrigerio animae eius omnipotenti Deo quantocyns offerre velint dignenturque.

Ardens pietate cor eiusdem Patris nostri amantissimi quo Dioecesanos suos, per dilectum quippe — ut dicere scribereve semper amavit. — Clerum Populumque suum, et omnis ordinis, conditionis et status personas ac individua fovebat jugiter, complectebaturque, die 29-a novembris hora pomeridiana 4-a — pretiosas **Exuvias** eius vero die 30-a Novembris post celebrandas solemniter in Ecclesia Cathedrali Quinque-Ecclesiensi hora 9-a matutina Exequias, in crypta episcopali recondemus. Ad quam lugubrem solemnitatem una omnes peramanter invitantes, orbamque nostram et lugentem Dioecesim, pia memoriae precibusque impensissime commendantes in Domino perseveramus.

Quinque-Ecclesiis die 28-a Novembris 1868.

Capitulum Quinque-Ecclesiense.

L. J. Ch.

Nos Capitulum Cathedralis Ecclesiae Quinque-Ecclesiensis, universo Clero Saeculari et Regulari, dilectis in Christo Fratribus, nec non Fidelibus Dioecesis Quinque-Ecclesiensis, fraterna cum salute notum reddimus et annunciamus:

Qualiter Sede Episcopali per mortem Excellentissimi, Illustrissimi et Reverendissimi **Georgii Girk**, Episcopi nostri, vacante reddita: communi omnium praesentium consensu et voto, hodierna die, quae est 28-a Novembris 1868. in Capitularem Sede Episcopali Vacante Vicarium elegerimus Reverendissimum **Franciscum a Paula Sláby** Confratrem nostrum, Abbatem Canonicum Archidiaconum Cathedralem. Cui proinde omnes et singuli canonicam obedientiam ac reverentiam, secundum sacrorum Canonum instituta praestare debeant, obligatique sint.

Quinque-Ecclesiis, die 28-a Novembris 1868.

Capitulum Quinque Ecclesiense.

Cum pie denati amantissimi patris nostri singulares nunquam satis et pro merito aestimandae virtutes, ac insignia, quibus Dioecesim sibi divinitus creditam vivens etiam in referta plane mensura moriens vero tertia substantiae suae parte ditando cumulavit beneficia, hac etiam ex parte gratissimum animum exposcant: Clerus pariter et populus filialis teneritudinis, ac sincerae cum venerationis tum gratitudinis officium pie denato contestari satagant, devotas preces pro Eius soluta corpore anima, si huic quaequam humanitatis labes nefors adhaesisset, ad misericordiarum Patrem piissime deferendo.

Quapropter universis animarum Curatoribus tam Saecularibus quam Regularibus prout et Superioribus Religiosorum istius Dioecesis Quinque-Ecclesiensis committimus: ut mox ab his perceptis tri-duo Campanarum pulsum in Ecclesia institui curent, ac tertia die congregatis fidelibus penes expositionem Castri doloris immaculatam victimam ritu solemni de Requiem cum Libera omnipotenti Deo offerant.

Curent venerabiles Fratres, ut populus praevie eatenus edocendus, quo numerosior confluat.

Super obitu amantissimi Patris et viduitatis statu Ecclesiae nostrae plorantes aliud simul nos monet pietatis officium, quod est: devotissimis precibus Deum exorare, ut Ecclesiae nostrae omnipotenti suo auxilio adesse, eamque Pastore secundum cor suum, qui Christi fideles zelo Apostolico regere, et incrementum religionis promovere valeat, consolari quo ocyus per immensam misericordiam suam dignetur.

Quapropter in conformitate Decretorum SS. Concilii Tridentini, et S. Rituum Congregationis dto. 22-ae Augusti 1722 simul ordinamus: ut in cunctis Dioecesis huius Ecclesiis parochialibus et Regularium, mox post celebratas superius sacras Exequias; coram exposito SS. Eucharistiae Sacramento pro impetrando bono Pastore solemne Sacrum „de Spiritu Sancto“ offeratur, sub finem Missae tria Pater ex Ave cum fideli populo devote persolvantur. Oremus Fratres et excitemus populum fidelem ad pie, ardentem et constanter orandum, ut Deus omnis consolationis beneficio Pastoris optimi luctum nostrum amarissimum vertat in gaudium et consolationem Spiritus. Velint omnes Dioecesis huius Sacerdotes Saeculares et Regulares deinceps in SS. Missae sacrificiis sive Cantatis sive Lectis, et quidem cum de re gravi agatur, juxta S. R. Congregationis decretum dto. 15-ae Mai 1819 etiam festis duplicibus I. ex II. cl. non exceptis, praescriptis orationibus collectam e Missa „pro eligendo Pontifice“ praescripta, mutatis mutandis, adnectere ad illud usque tempus, quo nominationem novi Episcopi factam esse innotuerit.

Quinque Ecclesiis: die 28-a Novembris 1868.

Franciscus a Paula Sláby,
Vicarius Capitularis.

L. J. CH.

2474

1868

Reverendo Carolo Szabó Parocho Vaiszlóensi, ad beneficium Monostorensse translato, parochia Vaiszlóensis — ad provisionem fundi Religionis spectans in vacantiam recedit, ad quam complendam serie praesentium concursus publicatur usque finem mensis Januarii affuturi anni 1869. (Concursus pro complendo beneficio Vaiszlóensi.)

Qui animo ducuntur beneficium hoc consequendi recursum suum usque praefixum terminum ad Officium Dioecesanum promoveant.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 10-a Decembris 1868.

2475

1868

Ad effectum precum Directionis Societatis SSmi Altaris Sacramenti, fraterne requiro cunctos DD. Sacerdotes, ut Societatem praeaudatam, cuius praeter adorationem Divinae Bonitatis in SSmo Mysterio Altaris Serti, principalis scopus est: egentiores Ecclesias paramentis Sacris providere et taliter decorem domus Dei promovere, ardentiore usque studio protegere, Christifidelibus quoque commendare pergant, quo ad laudabilem Societatis huius finem provevendum pias symbolas conferre aemulentur, qui vero e DDnis Sacerdotibus Sacra ad intentionem dantis a Societate hac suscipere possunt, ac ex amore Jesu in SSmo Altaris Sacramento praesentis, absolvere vellent, paratique sunt, hi numerum suscipiendarum intentionum piarum horsum notum reddant. Ad opus hoc misericordiae eo libentius provoco cunctos DD. Dioecesanos, quo plures in Dioecesi quoque nostra Ecclesias beneficentiae Societatis Altaris Sacramenti participes redditas esse sciam. (Commendatur Societas SSmi Altaris Serti.)

Datum Quinque-Ecclesiis, die 8-a Decembris 1868.

2476

1868

Pro directivo notitiae Statu communico per extensum Decretum generale Congregationis Rituum intuitu Sacrae Communionis sub Missis Defunctorum de Requiem dispensandae, tenoris sequentis: (Decretum Generale Congr. rituum intuitu Communionis in Missis de Requiem.)

„Post liturgicas recentiores leges a Summis Pontificibus Pio V, Clemente VIII, Paulo V, et Urbano VIII conditas, gravis exarsit controversia inter Doctores et Rubricistas „An in Missis defunctorum aperiri possit tabernaculum ad Fideles pane Eucharistico reficiendos“. Sacrorum Rituum Congregatio prima vice interrogata, in una Albinganen. 24. Julii 1683. ad IV. respondit. „Non esse contra ritum ministrare communionem in Missa de Requiem, vel post illam cum paramentis nigris, omitta benedictione, si administraretur post missam.“ Verum controversia nondum composita identidem Sacra Rituum Congregatio peculiaribus in casibus responsa dedit, quin unquam ad generale Decretum deveniret. Interea ex nonnullorum doctorum placitis, tum pervasit opinio, posse nempe fidelibus Sanctam Eucharistiam ministrari particulis tantum in Missa pro defunctis consecratis; tum in aliquibus locis mos invaluit missas defunctorum celebrandi in paramentis violaceis, ut non solum intra Missam, sed etiam ante vel post eandem pietati fidelium Sacra Eucharistia refici cupientium satisfaceret. Quapropter Episcopis praesertim Sacrorum Rituum Congregationem saepissime rogantibus ut per generale Decretum quid hac in re faciendum sit statueret, Sacra eadem Congregatio die 12. Aprilis anni 1823. in una Panormitana edixit ut gravis haec quaestio videretur peculiariter et ex Officio. Quod iterum obtinuit anno 1837. in una Mutinen, ubi ad III. Dubium „An mos qui perdurat adhuc communicandi in Missis defunctorum cum particulis praeconsecratis, possit permitti, vel etc.“ responsum est: *Dilata et servetur rescriptum in Panormitana 12. Aprilis 1823.* Nihilominus ob temporum ac rerum circumstantias isthaec peculiaris negotii huiusmodi salebrosi disquisitio ad aetatem usque nostram dilata

fuit; siquidem in Conventu die 16. Septembris anni 1865. collecto cum ageretur de usu coloris violacei in Missis defunctorum in altari ubi Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum asservatur, responsum fuit tertio „*Dilata, et repropnatur una cum alio dubio an Sacerdos possit aperire ciborium ad communicandos fideles cum paramentis nigris.*“ Tandem novis supervenientibus Sacrorum Antistitum precibus die 3. Martii anni 1866. in Ordinariis Sacrorum Rituum Congregationis Comitibus propositum fuit Dubium una cum sententia quam ex officio aperuit alter e Consultoribus „*An sacerdos possit aperire Ciborium ad communicandos Fideles in paramentis nigris?*“ Verum Emmi et Rmmi Patres Cardinales responderunt: *Dilata, et scribat alter Consultor, nec non Assessor, reasumptis omnibus ad rem facientibus; habita praesertim ratione relate ad opportunitatem.* Typis traditis communicatisque hisce sententiis tum Rmmi Assessoris tum alterius ex Apostolicarum Caeremoniarum Magistris specialiter deputati, Sacrorum Rituum Congregatio in Ordinario Coetu hodierna die ad Vaticanum coadunata est: ubi Emmus et Rmms D. Cardinalis Nicolaus Clarelli-Paracciani loco et vice Emmi et Rmmi Cardinalis Constantini Patrizi Praefecti absentis idem proposuit Dubium, et Emmi ac Rmmi Patres Sacris tuendis Ritibus praepositi re mature accurateque perpensa etiam quoad opportunitatem responderunt: *Affirmative seu posse in Missis defunctorum, cum paramentis nigris, Sacram Communionem Fidelibus ministrari, etiam ex particulis praeconsecratis, extrahendo pyxidem a tabernaculo. Posse item in paramentis nigris, ministrari Communionem immediate post Missam defunctorum; data autem rationabili causa, immediate quoque ante eandem Missam; in utroque tamen casu omittendam esse benedictionem. Missas vero defunctorum celebrandas esse omnino in paramentis nigris; adeo ut violacea adhiberi nequeant, nisi in casu quo die 2. Novembris Sanctissimae Eucharistiae Sacramentum publicae Fidelium adorationi sit expositum pro solenni Oratione Quadraginta Horarum prout cautum est in Decreto Sacrae hujus Congregationis diei 16. Septembris anni 1801.* Et ita decreverunt, ac ubique locorum si Sanctissimo Domino Nostro placuerit, servari mandarunt die 27 Junii 1868.“

Facta autem per me Secretarium Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae IX. relatione Sanctitas Sua Decretum Sacrae Congregationis approbavit et confirmavit die 23. Julii anni ejusdem. — C. Episcopus Portuen. et S. Rufinae Card. Patrizi S. R. C. Praefectus. Dominicus Bartolini S. R. C. Secretarius. (Loco † Sigilli).

Datum Quinque-Ecclesiis, die 9-e Decembris 1868.

(Commenda-
tur S. Scrip-
tura Gustavo
Doréiana.)

In advoluto % cuivis H. Districtui transponuntur philyrae praenumerationales novae editionis S. Scripturae, versione hungarica cum imaginibus celeberrimi pictoris Gustavi Doré, ad omnem elegantiam, per Cl. DD. Petrum Hatala, et Mansuetum Riedl, Universitatis Regiae Pestanae Professores adornandae.

Siqui opus hoc possidere cuperent: philyrae huic via Officii VADnalis horsum remittendae nomen suum subscribere velint.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 9-a Decembris 1868.

Franciscus Sláby,
Vicarius Capitularis.

L. J. CH.

2534

1868

Neminem ephemerides publicas obiter etiam lustrantium latere possunt Acta Congregationis generalis Societatis S. Ladislai mense Septembri a. c. Jaurini celebratae, in quointer alia Illmus ejusdem Societatis Praeses eloquentia haud vulgari excitavit corda auditorum suorum ad salutarem scopum Societatis majore usque virium contentione provehendum, indigitando etiam modum facilem, et efficacem Societatem hanc amplius dilatandi, numerum membrorum ejus augendi. Eodem ex zelo, pioque studio, quo idem praelaudatus Praeses vim et efficaciam Societatis promotam desiderat, anhelatque, Officia quoque Dioecesana cordiali convenit voce, eum in finem, ut Clerus populusque fidelis modum, et medium, quo Societati huic suppetiae ferri, resque ejusdem fructuose non minus, ac salubriter maturari possent, edoceatur, exciteturque ad illud prompto ac lubenti animo pro gloria DEI et Ecclesiae sanctae emolumento amplectendum; — quas litteras vel ex eo, ut Christi fidelibus quoque communicari possint, per extensum hisce imprimendas, cunctisque parochiarum Officiis communicandas censui, quarum quidem tenor est sequens:

Commendatur
Societas S.
Ladislai.

A Szent-László-társulat f. é. september 22- s 23-án Győrött tartott közgyűlés alkalmával megnyitó beszédemben erre vonatkozólag kettős indítványt tettem, mely a közgyűlés helyeslésével találkozván, kötelességemnek tartom azt az ügy érdekében közölni Nagyságoddal azon kérelem mellett, miszerint az ezen kettős indítványban ajánlt eljárási módot a pécsi egyházmegyében köztudomásra hozni s annak foganatósítását a hiveknek s lelkipásztoraiknak ajánlani méltóztatnék.

Nincsen senki, kinek legalább egy kis köre nem lenne, melyben befolyásának erkölcsi érvényt szerezni képes. S elvitázhatlan, hogy minden ember ügyekszik magának annyi befolyást szerezni saját körében, mennyit csak a viszonyok és körülmények engednek. Miért ne használhatnák fel befolyásukat a Szent-László-Társulat tagjai a társulat érdekében, miért ne buzoghatnának annak szent ügyei mellett, hogy azon csekély évi segélyen kívül, melyet a társulat céljaira adóznak, még azáltal is előmozdítsák a társulatot céljainak sikeresb elérésében, hogy tagjainak számát ujjakkal szaporítsák? Alig van társulatunknak csak egy tagja is, kinek testvérei, rokonai, jó barátai, ismerősei nem volnának, kiket, mivel velök bizalmasb összeköttetésben van, nem csak a Szent-László-társulat céljainak üdvös voltáról meggyőzhet, hanem egyszersmind arra is bírhatja őket, hogy a társulat tagjai közé magukat felvétessék. Ha a társulat minden egyes tagja szoros kötelességül tekintendi a társulatnak évenként öt, hat, vagy tíz új tagot szerezni, úgy a Szent-László-Társulat csakhamar igen kedvező helyzetnek fog örvendhetni.

Társulatunk fokozatos emelése, terjesztése s felvirágoztatására kétségkívül legtöbbet a lelkipásztorok tehetnek, kik, mivel hiveik szeretetét s bizalmát bírják, tevékenységöket e téren is dúsán gyümölcsözőnek tapasztalandják. Ez üdvös cél elérése pedig nem nagy munkát igényel; ugyanis mit kell tenni, mily kísérletet használni? A lelkipásztor ismervén hivei között azokat, kiknek sziveik a kath. hitélet gyakorlatára leginkább fogékonyok, őket először is bizalmas baráti körben a Szent-László-Társulat szabályairól, üdvös céljáról, eddigi működésének eredményéről felvilágosítja, megösmerteti velök azon lelki hasznokat, melyekben a társulati tagok évenként részesülhetnek. Ezek által hajlandókká teszi őket arra, hogy a társulatba lépjenek s végül a társulatnak ekként megnyert tagokat fölkéri, hogy buzdítsák hasonló lépésre rokonaikat s jó barátaikat is.

Ily előzmények után a buzgó lelkipásztor felhasználja a szószéken az alkalmat s amit egyes híveivel már közlött, azt a többinek is tudomására juttatja, s nem kételkedem, hogy ily felvilágosítás, buzdítás s intés folytán azok is ohajtandnak a társulat tagjaivá lenni, kik azt eddig csak névszerént ismerték.

Hogy pedig a buzgó lelkipásztor az ilykép ébresztett rokonszenvet s érdekeltséget hivei közt fentartsa s öregbitse: szent László és szent Erzsébet ünnepén vagy annak nyolczada alatt ünnepélyes isteni szolgálatot fog tartani s odahatni, hogy kik mint az egylet tagjai a keresztény szeretet tetteles gyakorlata által embertársaik testi s lelki bajain segítenek, tulajdon halhatatlan lelkük üdvéről sem feledkezve meg, az isteni tiszteletbeni részvét s a szentségek ájtatos felvétele által teljes bucsut nyerjenek. Továbbá a gondos lelki atya azáltal is fogja megszerettetni a Szent-László-Társulatot, ha a meghalt társulati tagokért évenként gyászmisét mutat be az Urnak s az ájtatosságra a tagokat eleve meghívja.

Midőn a főbbieket tovább is szíves támogatás végetti kérés mellett Nagyságoddal közölni szerencsém van, bátor vagyok egyuttal kérni Nagyságodat, miszerént az egyházmegye lelkészeinek meghagyni méltóztassék, hogy azok a Szent-László-Társulati tagok névsorát minden év végén az egyházmegyei hivatalhoz beküldjék, ezen hivatal pedig Nagyságod szíves utasításánál fogva a pécsi megye területén lakó Szent-László-Társulati tagok betűrendes névsorát és számát a társulati elnökségnek minden év végén beküldje, hogy ekként az összes társulati tagok létszámát minden évben a lehető legnagyobb pontossággal megállapítani lehessen.

Requisitioni huic respondere nostrarum esse partium reputo, vel ex eo etiam, quia constat, membra Societatis hujus in Dioecesi numero magis magisque decrescere, ardoremque et zelum, qui plurimis in paraeciis Societatem hanc fovere, et alere coepit, refrigerescere, utut non desint, in quibus fidelium operosa charitas, pro triplici fine Societatis hujus zelantium, prorsus non remisit. Dum eapropter instantius sollicitudinem S. Curionum provoco, ut fideles suos Societati huic lucrari majorem in modum contendat, opus esse haud reputo, ad hunc effectum uberius exponere salutarem scopum Societatis, qui est, succurrere in Oriente degentibus fidei et nationalitatis nostrae consortibus, in specie Ecclesias, scholas, aliaque christianae charitatis Instituta erigere et succolare; — memorabilia monumenta architecturae, et instituta litteraturae, et culturae nationalis sarta tecta conservare, Ecclesias pauperes, adjuvare; demum Camerae Apostolicae e consideratione tegendarum universalis Ecclesiae necessitatum consulere; siquidem cuncta haec in Circularibus sub dto Octavae S. Stephani R. 1861 et N. 1450, pag. prot. 94 emanatis uberius explicita, et inculcata, altae Cunctorum menti reposita esse, persuasum teneam.

Quare non moror cunctos Sacros Curiones, Dilectos in Xto Fratres in Domino interpellare ac rogare, ut conformiter votis Congregationis Societatis S. Ladislai

1. E numero fidelium suorum quo plures Societati huic lucrari satagant, et taliter lucratos hortentur una, ut ipsi quoque alios sibi quoquo nexu vinctos, notosque alliciant ad nomen suum Societati huic dandum.

Plurimum ad scopum hunc conferet

2. quovis anno — festo S. Ladislai, et Elisabethae, aut sub Octava saltem horum festorum Sacrum Solenne; pro membris vero Societatis defunctis Sacrum de Requiem offerre, praevis annunciendo, membris Societatis plenarias Indulgentias festo hoc concessas esse (vide Brevia Indulgentiarum harum in Circularibus sub dto 22. Jun. 1863 et N. 1265 pag. prot. 94 — item sub dto 1. Maj. 1864 N. 1004 pag. prot. 135 emanatis) Spirituali enim hoc lucro et thesauro coelesti multi excitati alacriore curabunt se adscribi animo Albo Societatis hujus.

3. Suarum partium esse ducant Curatores animarum cuiusvis anni mense Decembri elenchum alphabeticum membrorum Societatis Officio Dioecetano submittere, servata postmodum quoque praxi pias symbolas per membra Societatis menstrue conflandas, cum fine cuiuslibet trimestris horsum derivandi.

Datum Quinque-Ecclesiis die 19. Dec. 1868.

2567

1868

Die 24-a Decembris a. c. post diurnam, cum exemplari in divinam voluntatem resignatione toleratam infirmitatem, susceptis morientium sacramentis obiit in Domino Franciscus Szekeres parochus Szabolcsensis, qui natus anno 1810. ordinatus a. 1834 postquam parochiae Sümeg-Szent-Lászlóensi annis 16. praefuisset, ad beneficium Szabolcsense anno 1860 translocatus gregem hunc Dominicum annis 8. zelose rexit, fidelibus suis, cunctisque, qui eum noverant, gratus et acceptus.

Deus tribuat ei requiem aeternam et lux perpetua luceat ei!

Meminerint sacerdotes cuncti statuta tria missae sacrificia in refrigerium animae ejus Deo omnipotenti offerre.

Datum Quinque-Ecclesiis die 25-e Decembris 1868.

2571

1868

Litteris Exclmi Dni Adalberti Bartakovics Archi-Episcopi Agriensis, cuius pia munificentia emendata versio hungarica S. Scripturae cum approbatione et auctoritate S. Sedis Apostolicae adornata est, edoceor quod ipse prae laudatus Archi-Episcopus eo motivo ductus, quod, cum versio praeattacta S. Scripturae Agriensis publico pateat usui et inter membra Societatis S. Stephani distributa, per fideles quoque legatur, ad promovendam uniformitatem, tollendamve differentiam, quae facile, apud illos cum primis, qui novam hanc scripturae S. versionem domi legunt, attentionem excitare posset, — pericopas quoque SS. Lectionum, et Evangeliorum pro dominicis, et festis diebus praescriptas, iuxta emendatam versionem typis adornari curaverit, eo fine, ut sic in Ecclesiis eadem adhiberi queat versio hungarica, quam S. Sedes Apostolica approbavit, et fideles domi manu versare solent. Quod ipsum cunctis officiis parochialibus cum eo annuncio, quod si quae exempla hujus editionis in parochiis desiderarentur, officium Diocesanum promptissime illa procuraturum sit. Pretium unius exemplaris in carta ligati in 1 fl. 30 xris, compacti vero in corio nigro in 2 fl. 50 xris, ejusdem denique in tela sic dicta anglica, in 2 flnis est defixum.

Datum Quinque-Ecclesiis die 24-a Dec. 1868.

2535

1868

Pályázat.

Horváth István püspök mároki tanítónak Nagykozárra való áthelyezése folytán a megürült p. mároki tanítói állomás betöltésére pályázat nyittatik 1869-ki január végéig; a pályázónak magyar, német és illyr nyelvben jártasnak kell lennie. Jövedéke e tanítóállomásnak a következő:

- a) minden házaspártól 1 nyolczada rozs, 5 kr. és a szőlős gazdáktól 5 itze bor, a párszám 150.
- b) a községtől 1 szekér széna, ingyen fuvar a malomba,
- c) 5 hold szántóföld és burgonyaföld a melyet a tanító maga mivel, csak a termést hordja be a község,
- d) minden háztól egy köteg szőlővessző.

Oskolapénz 10 fr. 50 kr.

Stolapénz 5—6 fr.

Vasárnapi oskolapénz 21 fr.

Az urodalomtól 4 öl fa, melyet a község vág és hord be.

A folyamodványok a kerületi tanfelügyelőséghez M. Kéméndre (utolsó pósta: Szederkény)

küldendők.

Pécsett, 1868. decemberhó 23-án.

Franciscus Slaby,
Vicarius Generalis Capitularis.

L. J. Ch.

2590

1868

Anno Domini 1868. die 30. Decembris pie in Domino obiit Georgius Kovácsics, parochus (Franciscus Kovácsics Par. Dályokensis, qui natus a. 1789. et in presbyterum ordinatus a. 1812. pluribus in parochiis curam pastoralem zelose agens, praefuit parochiae Bellye a. 2. parochiae Nyárádensi a. 5. parochiae Izsép a. 9. et ab a. 1846. parochiae Dályokensi usque diem vitae supremum.) mortuus.)

Velint cuncti Sacerdotes in refrigerium animae defuncti Confratris Georgii ocyus 3. missae Sacrificia Deo Omnipotenti offerre.

Datum Quinque-Ecclesiis die 31. Dec. 1868.

75

1869

Rssmus Paulus Kovách, Abbas Canonicus Cathedralis Ecclesiae Vaciensis, operis sui (Commenda- tur opus Ma- nuale Paro- chorum.) practici, sub titulo „Manuale Parochorum“ anno 1854 editi, novam eamque locupletio- rem adornare intendit editionem eo potissimum motivo ductus, quod multa in prima operis editione com- prehensa ob mutatam abinde regiminis civilis formam, intrpducendamque propediem, ut sperare licet, autonomiam catholicam, quae rebus ecclesiasticis et scholaribus novam indet faciem, haud exigua- mutationem deprecant.

Qui primam operis huius editionem possident, ii testimonium perhibere possunt quam fidum in ambitu muneris sui manuuctorem, ac vere domesticum in omnibus correspondentiae officiosae ramis nacti fuerint opere hoc amicum. Dum ob practicum hunc usum cunctis animarum Curatoribus saepelaudatum opus majorem in modum commendo; pro quovis Districtu VADiaconali advolvo sub ./. philyram praenumerationalem per D. VADiaconos in Districtu ad rotulum ponendam, et postea horsum iterum derivandam.

Datum Quinque-Ecclesiis die 10. Januarii 1869.

80

1869

Duae in ultimis Regni Comitibus latae sunt leges, religionem et Ecclesiam proxime concer- nentes, quas nosse, et circa quarum materiam incumbentes sibi obligationes probe tenere oportet V onariae leges, et agenda sa- crorum Curi- onum circa illas.) Clerum Curatum.

Lex una definit reciprocam inter legitime receptas in Regno christianas confessiones rela- tionem, lex altera stabilit judicatum in controversis mixtorum matrimoniorum causis.

Lex prior disponit de transitu ex una ad aliam confessionem, porro de mixtis matrimoniis, proliumque ex illis progenitarum religiosa educatione, item de dominicis ac festis diebus, denique de coemeteriis. Quae in eadem lege insuper occurrunt, in se clara sunt, nec uberio- rem deprecant explicationem.

I. Lege novellari transitus ex una ad aliam confessionem licitus declaratur, dummodo qui fidem mutare vult, decimum octavum aetatis annum superaverit, quae aetas in omni ad aliam fidem transire cupiente requiritur, praeterquam in sexus sequioris nuptui jam traditis personis, quae etiam praeattacta aetate minores ad aliam confessionem transire possunt.

Artic. 26. 1790. §. 13. transitum a Religione Catholica ad alterutram ex evangelicis con- fessionibus Catholicae Religionis principiis adversari enuntiavit, atque ad impediendam transitus teme- ritatem Regiae Majestati jus tribuit, re adhuc integra fini congrua media adhibendi. Artic. 3. 1844.

L. J. Ch.

2590

1868

Anno Domini 1868. die 30. Decembris pie in Domino obiit Georgius Kovácsics, parochus (Franciscus Kovácsics Par. Dályok mortuus.) Dályokensis, qui natus a. 1789. et in presbyterum ordinatus a. 1812. pluribus in parochiis curam pastoralem zelose agens, praefuit parochiae Bellye a. 2. parochiae Nyárádensi a. 5. parochiae Izsép a. 9. et ab a. 1846. parochiae Dályokensi usque diem vitae supremum.

Velint cuncti Sacerdotes in refrigerium animae defuncti Confratris Georgii ocyus 3. missae Sacrificia Deo Omnipotenti offerre.

Datum Quinque-Ecclesiis die 31. Dec. 1868.

75

1869

Rssmus Paulus Kovách, Abbas Canonicus Cathedralis Ecclesiae Vaciensis, operis sui (Commenda- tur opus Ma- nuale Paro- chorum.) practici, sub titulo „Manuale Parochorum“ anno 1854 editi, novam eamque locupletiore adornare intendit editionem eo potissimum motivo ductus, quod multa in prima operis editione com- prehensa ob mutata abinde regiminis civilis formam, introducendamque propediem, ut sperare licet, autonomiam catholicam, quae rebus ecclesiasticis et scholaribus novam indet faciem, haud exigua mutationem deposcant.

Qui primam operis huius editionem possident, ii testimonium perhibere possunt quam fidum in ambitu muneris sui manu ductorem, ac vere domesticum in omnibus correspondentiae officiosae ramis nacti fuerint opere hoc amicum. Dum ob practicum hunc usum cunctis animarum Curatoribus saepelandatum opus majorem in modum commendo; pro quovis Districtu VADiaconali advolvo sub ./. philyram praenumerationalem per D. VADiaconos in Districtu ad rotulum ponendam, et postea horsum iterum derivandam.

Datum Quinque-Ecclesiis die 10. Januarii 1869.

80

1869

Duae in ultimis Regni Comitibus latae sunt leges, religionem et Ecclesias proxime concer- (Novae religi- onariae leges, et agenda sa- crorum Curi- onum circa illas.) nentes, quas nosse, et circa quarum materiam incumbentes sibi obligationes probe tenere oportet V Clerum Curatum.

Lex una definit reciprocam inter legitime receptas in Regno christianas confessiones rela- tionem, lex altera stabilit judicatum in controversis mixtorum matrimoniorum causis.

Lex prior disponit de transitu ex una ad aliam confessionem, porro de mixtis matrimoniis, proliumque ex illis progenitarum religiosa educatione, item de dominicis ac festis diebus, denique de coemeteriis. Quae in eadem lege insuper occurrunt, in se clara sunt, nec uberiores deposcunt explicationem.

I. Lege novellari transitus ex una ad aliam confessionem licitus declaratur, dummodo qui fidem mutare vult, decimum octavum aetatis annum superaverit, quae aetas in omni ad aliam fidem transire cupiente requiritur, praeterquam in sexus sequioris nuptui jam traditis personis, quae etiam praeattacta aetate minores ad aliam confessionem transire possunt.

Artic. 26. 1790. §. 13. transitum a Religione Catholica ad alterutram ex evangelicis con- fessionibus Catholicae Religionis principiis adversari enuntiavit, atque ad impediendam transitus teme- riteriam Regiae Majestati jus tribuit, re adhuc integra fini congrua media adhibendi. Artic. 3. 1844.

transitum faciliorem reddidit, certis illum dumtaxat alligans conditionibus, quas a fide deficere volentes Catholici observare debebant. Dum e contrario Evangelici irrestricta pollebant libertate in amplectenda fide Catholica, quin quaspiam a politica lege stabilitas solemnitates ante transitum vel in transitu observandas habuerint. Deinceps in sequelam novellaris legis acatholici ad fidem Catholicam transire cupientes iisdem prorsus conditionibus respondere debebunt, sine quibus Catholicis fidem mutare cautum est. Nimirum juxta novellarem legem etiam acatholicus suam ad fidem Catholicam transeundi intentionem coram duobus per se assumendis testibus Pastori insinuabit, et post quatuordecim dies, vel ad summum ante effluxum triginta dierum suam in hoc proposito perseverantiam coram duobus rursus abs se adhibendis testibus eidem Pastori declarabit, atque ab illo super insinuatione semel ac iterum apud eum facta testimoniales litteras requiret, qui si testimoniales litteras sive super insinuatione prima, sive super declaratione altera extradare nollet, testimoniales requisitas exarare ad testes in insinuatione prima ac altera praesentes pertinebit. Transire volens ambas litteras testimoniales Parocho exhibebit, qui illis habitis eundem in sinum Ecclesiae Catholicae recipere poterit, Pastori autem transitum consummatum esse significabit. Suapte intelligitur, quod in gremium Ecclesiae cooptandum in fidei et morum dogmatibus rite instructum esse oporteat.

Hae ipsae mutationes sive modificationes artic. 3. a. 1844. afficiunt etiam Catholicum posthac a fide deficere volentem, qui defectionem intra quatuordecim dies consummare poterit, eadem concernentem Pastorem manente obligatione, consummatam Catholici a fide defectionem, Parocho Catholico notificandi. Lex novellaris conformiter artic. 3. 1844. Parochum ad exaranda de deficiente Catholico requisita testimonia non obligat; disponit enim, ut Sacerdote testimonia extradare nolente, talia etiam a testibus in prima et altera insinuatione praesentibus exarari queant. Consultum itaque est teneri-tudini conscientiae, qua Parochus prohibetur, quominus defectioni a fide quocunque demum modo cooperari videatur.

Dum autem huius politicae legis de transitu ex una ad aliam confessionem recens latae meminimus, non possumus V. Clero Curato in memoriam non revocare monita sacris Curionibus a. 1844. ab Episcopis in eodem objecto impertita: ut nimirum transire volentis insinuationem sedato et ad omnem moderationem composito animo excipiant, procul absit quaevis in illum, aut in confessionem, ad quam deficere parat, dirigenda exprobratio, qui potius cum mansuetudine ad gravissimas intentionis suae sequelas serio expendendas reflectatur. Nec negligent Parochi occasionibus intervallo duarum vel respective quatuor hebdomadum occurrentibus ad confirmandum in fide Catholica parochianum talem opportune uti; vel maxime autem ad suam fideliumque suorum obligationem pertinere reputent, fratri vel sorori gratiam ex Alto assiduis precibus implorare, sibi que ipsis illam consolationem asserere, quod neminem ex illis, quos Pater Coelestis ipsis dederat, perdiderint.

II. Ut novellaris legis circa mixta matrimonia dispositionibus respondere valeant sacri Curiones, sequentia observabunt: Matrimonia mixta ternis vicibus denuncianda sunt; per se patet nonnisi illa, quibus praevis jam cognitum quodpiam dirimens impedimentum v. g. ligaminis, vel ordinis, aut voti sollemnis non obstat.

Lex civilis mixtorum matrimoniorum denunciationem diserte praecipiens apud nos adusque non exstitit, nihilominus illa promulgari poterant, et etiam promulgata fuerunt. Quamvis enim Ecclesia Catholica a mixtis matrimoniis abhorreat, illorum tamen promulgationem sive denunciationem, sicut ipsa etiam mixta matrimonia tolerare maluit. Signanter apud nos proclamationes mixtorum matrimoniorum institui posse ex instructione S. Sedis Apostolicae jussu die 30. Aprilis a. 1841. ad Archiepiscopos et Episcopos Hungariae exarata, oppido liquet. Lex itaque novellaris, quae promulgationes sive denunciationes mixtorum matrimoniorum tam in Ecclesia partis Catholicae, quam in Oratorio partis acatholicae fieri decernit, decreto hoc nihil disponit, quod esset disciplinae apud nos de jure.

vigenti adversum. Circa modum denunciationes idmodi matrimoniorum instituendi nihil mutandum sed tenendus est modus ille, qui hucum obtinuit ad exigentiam instructionis sub 16. Novembris 1840. dimissae. Promulgationes matrimoniorum Ecclesia quidem e gravissimis rationum momentis urget, maxime vero ideo, ut impedimenta matrimonialia facilius detegantur, et invalida matrimonia praepediantur.

Quamvis autem stricta sit Parochi obligatio legem Ecclesiae de bannis nuptialibus latam observandi, nihilominus proclamationes ad solemnitates essentielles matrimonii non pertinent. Nihil igitur a jure alienum statuit lex novellaris decernendo, quod ad mixtum matrimonium contrahendum sufficiat promulgationes factas fuisse in uno loco, si nimirum in alio loco is, ad quem pertinebat, illas etiam provocatus facere detrectaverit, hocque ipsum testes scripto testimonio comprobaverint.

De institutis proclamationibus, si petantur, extradandae sunt testimoniales litterae, (lex civilis dimissionales dicit,) in quibus (dummodo nullum adsit dirimens impedimentum) id solum enuncietur, quod peractis tribus denunciationibus nullum tale impedimentum, ob quod matrimonium inter hos desponsos valide contrahi nequiret, detectum sit, nihil ultra addendo, unde consensus vel approbatio Sacerdotis testimonium dantis subinferri posset, prout instructione die 20. Januarii a. 1845. edita constitutum est.

Non facile eveniet casus, ut Parochus peractis promulgationibus, testimoniales litteras exarare detrectet. Quodsi tamen casus iste accideret, e dispositione novellaris legis litteras idmodi exarare detrectantem Parochum vel ministrum duo desponsorum testes accedent, eum ad extradandas testimoniales litteras provocaturi, quas si is nunc quoque denegaverit, ab uno testium ad dandum eatenus responsum ultro provocabitur, utrum impedimentum quodpiam circa intentum matrimonium denunciatum fuerit nec ne? Super dato vel denegato responso testes testimonium dabunt, quod dimissionis vicem plene supplebit.

Quod lex novellaris ultro statuit, nimirum ut Parochus vel minister denunciatum sibi matrimonii impedimentum reticens, praeter poenam disciplinarem a concernente ecclesiastica potestate dictandam insuper mulcta pecuniaria usque summam 500 florenorum, et carcere, qui ad sex usque menses protendi possit, plectatur, confidimus in Domino, nullum unquam futurum esse Catholicum Sacerdotem, qui his poenis se dignum reddat. Lex enim Ecclesiae, quae praecipit, ut detecta vel denunciata impedimenta matrimonii ad superiorem deferantur, sub gravi obligat; cui non propter iram sive poenam, sed propter conscientiam promptissimum exhibendum est obsequium. Mixta matrimonia, si illis nullum obstet impedimentum, praeter vetitum mixtae religionis desponsorum tam coram parochio partis Catholicae, quam coram pastore partis acatholicae valide contrahi posse nemini apud nos ignotum est. Dum igitur lex novellaris hoc idem declarat, nec quidquam novi statuit, nec quod in disciplinam Ecclesiae apud nos vigentem impingat.

III. Gravissimam mutationem introduxit lex novellaris circa educationem prolium e mixtis matrimoniis progenitarum. Artic. 26. a. 1790. §. 15. statutum fuit, ut proles ex mixtis matrimoniis susceptae, si pater catholicus fuerit, illius religionem sequi obligentur, si vero mater fuerit catholica, tunc proles masculae patris religionem sequi possint. Artic. 3. a. 1844. nihil plane circa praecitati articuli dispositionem mutavit. Lex novellaris decernit, ut proles e mixtis matrimoniis progenerandae filii quidem patris, et filiae matris religionem sequantur, et quosvis huic dispositioni contrarios contractus, quasvis contrarias ordinationes, aut reversales pro invigoris coram jure declarat. Lex eadem porro disponit, quod stabilitam sic religiosam prolium educationem nec mors, nec vinculi matrimonialis dissolutio alterare valeat. Eandem porro normam praescribit quoad religiosam educationem prolium per subsequens parentum matrimonium legitimatarum, quemadmodum etiam quoad religiosam educationem prolium extra matrimonium progenitarum, sive illegitimarum, si illae a patre pro suis recognoscantur, quae secus in religione matris educandae erunt. Declarat lex, quod

parentum altero ad aliam religionem transeunte, proles, quae nondum septimum aetatis annum attigerunt, juxta sexum susceptam parentis fidem sequantur. De infantibus expositis, vel quorum parentes generatim non noscuntur, disponit lex, ut ii in religione illorum educantur, a quibus adoptantur, si vero ad hospitium hujusmodi parvulis sustentandis destinatum recepti fuerint, hocque hospitium sit alicui confessioni proprium, in hac confessione, si denique neutrum horum obtineat, in illa religione educantur, quam major pars incolarum in loco, quo infans repertus est, profitetur.

Haec sunt, quae lex civilis de educatione prolium e mixtis matrimoniis progenitarum disponit; partem tamen catholicam, quae mixtum matrimonium contrahit, coram Deo et conscientia gravis manet obligatio omnes proles in catholica religione educandi. Adusque catholica omnium prolium educatio obtineri ac in tuto locari poterat; cum enim civilis lex patris catholici, in mixto matrimonio viventis, omnes sine discrimine sexus proles in catholica patris religione educandas jusserit, patris vero acatholici masculas proles in acatholica patris confessione educari non praeceperit, sed dumtaxat permiserit, catholicae sponsae non fuit dempta occasio obtinendi, ut omnes proles in catholica religione educantur. Post hanc legem obligationi huic, quam Deus et Ecclesia imponit parentibus, satisfacere ad mixta connubia convoluturi aegre poterunt. Unde consequitur, quod catholici fideles sine manifesta conscientiae suae laesione hujusmodi matrimonia inire haud possint, si tamen non obstantibus parochi monitis talia matrimonia contraxerint, sibi omnino tribuendum habeant, quod benedictionem nuptialem impetrare non valeant, quae impertiri nequit nisi iis, qui conditionibus ab Ecclesia praestitutis satisfaciunt, quarum praecipua est, securitas de omnibus prolibus in catholica religione educandis. Ob defectum hujus de omnium prolium catholica educatione securitatis mixtis matrimoniis benedictio in Ecclesia impendi nequit; fieri nihilominus poterit, ut matrimonium mixtum coram paracho catholico contrahatur, qui sponsis volentibus, matrimonio passive assistet, cujus passivae assistentiae praestandae modum praescribunt instructiones die 22-a Julii 1840. et iterum die 16. Novembris e. a. editae, quarum reliquae etiam dispositiones, quae nimirum ad Sacramenti Poenitentiae dispensationem, et impertiendam mulieri post partum benedictionem referuntur, ad amussim observentur, est necesse.

Si vero desponsi ab acceptanda passiva assistentia prorsus alieni forent, et ad illam declinandam non obstantibus parochi monitis ministrum evangelicum fine contrahendi coram ipso matrimonii adire mallent, in hoc suo proposito impediri non possunt, prout nec adusque poterant, quandoquidem matrimonia mixta etiam coram ministro partis evangelicae valide apud nos ineuntur.

IV. Vi artic. 26, 1790. §. 17. Augustanae et Helveticae Confessioni addicti festivitates Catholicorum quoad forum externum, non tamen in privatis, ubi praeter strepitosos quivis alii labores peragi poterant, ad evitandas publicas offensiones observare debebant, quam obligationem lex novellaris sustulit, qua non aliud statuitur, quam ut festis diebus in vicinia templi, et occasione processionum ecclesiasticarum iis in foris ac plateis, per quas processiones ducuntur, removeantur ea omnia, per quae ritus religiosus turbari posset.

Parochorum erit pastoralis suae sollicitudini commissum fidelem populum adhortari ac commonere, ut dies festos omni studio ac pietate sanctificet abstinendo a servilibus operibus, eaque omnia adimplendo, quae ad Dei cultum, obsequiumque diebus festis praestanda esse, religio nos docet, et Ecclesia praecipit. „Neque enim dicente Benedicto XIV. dies festi ad id instituti sunt, ut Christianus populus epulis, ebrietatibus, aliisque idgenus liberiori vacet, sed ut fideles in precibus divinisque laudibus frequentes et assidui sint, ut Ecclesiis intersint, Sacramenta ad animae vulnerum curationem instituta adhibeant, seduloque se exercent in iis operibus, quae veram pietatem continent.“ Const: Nihil profecto. — Lege novellari diebus Dominicis omnes publici, nec inevitabiliter necessarii labores prohibentur, cujus executionem procurare ad partes pertinet civilium Magistratuum.

V. Denique e dispositione novellaris legis in coemeteriis diversarum religiosarum communitatum membra mixtim et sine impedimento sepeliri possunt. Iis in locis, in quibus quaevis ibidem existens religiosa communitas proprium coemeterium habet, usus ratione sepulturae adusque vigens, posthac etiam vigebit. Experientia autem docebit, an et quibus in locis praescribere adhibereque oporteat ritum in singulis casibus benedicendi in communi coemeterio fossam recipiendo defuncti Catholici corpori destinam, quo nimirum satisfiat pristino voto Sanctae Matris Ecclesiae, quae ut teneram suam sollicitudinem, filiorumque suorum etiam dignitatem evidentius ostenderet; corpora fidelium in Domino defunctorum in loco ad hoc specialiter destinato, et precibus sacro sepeliri voluit, donec verbo virtutis Dei ad vitam aeternam in gloria resurrectura sunt.

VI. Alia lex ad iudicatum in causis divortialibus ac vincularibus mixtorum matrimoniorum refertur. Ecclesiae Catholicae de hoc objecto doctrinam dogmaticae definivit SS. Concilium Tridentinum: Sess. XXIV. de Reform. matr. Can. 12. „Si quis dixerit“, quae quidem definitio etiam causas matrimoniales mixtae religionis desponsorum respicit. Mirum proinde non est dictamine etiam Artic. 26. a. 1790 §. 17. causas matrimoniorum tam eorum, quae jam tempore, quo illa inita sunt, mixta erant, quam etiam eorum, quae alterutrius partis ad sacra Catholica transitu mixta effecta essent, cum utrobique de veri nominis Sacramento agatur, sedibus Catholicorum spiritualibus apud nos delata fuisse. Per novellarem legem pro huiusmodi causis cognoscendis ac decidendis duplex forum stabilitur, pro parte nimirum catholica spirituale catholicum, pro parte vero acatholica forum illud, ad quod causae matrimoniales acatholicorum pertinent, quod apud nos in Hungaria forum civile est. Sententia itaque in foro spirituali catholico lata normam constituit pro solo catholico conjuge, sententia vero in foro civili pronunciata controversam causam dirimet tantum pro conjuge acatholico. Suapte intelligitur forum spirituale secundum principia Ecclesiae Catholicae, civile vero forum secundum principia acatholicorum propositam causam cogniturum ac decisurum esse. Unde sequitur fieri facile posse, ut matrimonii vinculum sententia fori civilis dissolvatur, in foro autem catholico non dissolvatur, quandoquidem acatholici pluribus e causis matrimonii vinculum dissolvant, pro Catholicis autem stet illud Domini „quod Deus conjunxit, homo non separet.“ Videant itaque catholici in mixtis connubiis viuentes, aut posthac victuri, cuinam periculo matrimonium suum remque suam familiarem objiciant. Non jam ipsis opitulabitur impedimentum ligaminis, quod ad usque mixta etiam matrimonia affecit, atque impedivit, quominus acatholicus conjux divortium sive totale sive parziale aliis e causis sollicitare potuerit, quam quae etiam catholicae parti divortii petendi jus tribuerunt.

Vinculi matrimonialis securitas pro parte catholica non amplius firmis Ecclesiae Catholicae principiis innititur; liberum enim est acatholicae parti divortium suis e principiis sollicitare.

Sententia quidem in foro non spirituali catholico lata catholicum conjugem non obligat. Hinc tamen parum aut nihil consolationis in ipsum redundabit, quandoquidem pars acatholica, soluto pro eadem per forum suum vinculo e causis, ob quas illud pro parte catholica solvi nequit, libere ad alias nuptias convolabit, catholica parte vinculo ligata manente. Haec cum ita sint DD. Curatorum erit, curae suae creditum fidelem populum de tenore praecitatae legis edocere, ne nimirum ullum Catholicorum lateat deteriorem redditam esse conditionem partis catholicae in matrimonio mixto viventis quam illa stante §. 16. a. 1790. fuerit.

Si unquam alias, nostris profecto diebus ad summas catholici populi indigentias pertinet ut sedulo ac solide de matrimonio instituat, „quod docente S. Thoma (in 4. dist. 26.) institutum fuit in officium naturae in statu innocentiae; deinde illi in statu naturae corruptae additum fuit, ut esset in remedium; et tandem in lege nova a Christo institutum fuit in Sacramentum.“ Hoc magnum in Christo et in Ecclesia (Ephes. 5. 12.) matrimonii Sacramentum purissimi aeternique amoris mysterium exprimit, quo Christus dilectam e proprio latere efformatam Sponsam, Ecclesiam nempe, non habentem maculam neque rugam prosequitur. Itaque, ne a filiis Sanctorum celebretur matrimonium

more gentium, quae ignorant Deum; sacri Curiones frequentius edoceant fideles, quanta sit ejusdem Sacramenti dignitas, atque praestantia, ut ita non humanam dumtaxat aliquam rem se aggredi existiment, sed divinam, in qua singularis mentis integritas, et animi pietas requiritur, cumque difficile sit „bono peragi exitu, quae malo sunt inchoata principio“ (can. 25. principatus Caus. 1. Q. 1.) moneant nupturientes, ut Sacramentum et mysteria, quae in illo abduntur, prae oculis habentes, a peccatis omnibus emundati nuptias celebrent, quas in sanctificatione et honore (1. Thess. 4. 14.) habendas esse ab ipsa fide edocemur. Imprimis ad doctrinam Ecclesiae Catholicae de mixtis matrimoniis proponendam omni cum zelo, omni cum patientia incumbant sacri Curiones, ut fidelibus constet, illa ab Ecclesia Catholica non approbari, sed ad praecavenda graviora scandala ac mala nonnisi tolerari; ut probe teneant, cujus reatus se participes faciant, hujusmodi nuptias cum violatione sanctionum canonicarum contracturi, cui periculo se, futuramque sobolem committant, et quae sunt similia. Ne autem haec ipsa institutio optato careat effectu, inculcare non desinent sacri Curiones fidei articulum de Catholicae fidei atque unitatis necessitate, ad consequendam salutem. Excitetur fidelis populus ad Catholicam fidem atque unitatem tamquam ad unicam salutis viam ardentiori usque studio custodiendam, atque adeo ad omne illius deserendae periculum vitandum. Quae quidem Catholicae unitatis tenendae necessitas, ubi fuerit impressa in cunctis fidelium animis alteque defixa, haud facile deinceps irrita erunt monita, atque adhortationes, quibus ipsos avertere conabuntur Curati ab idmodi matrimoniis. (Gregor. XVI. in Brevis ddo 27. Maji 1832. dimisso.)

Quae porro ad observantiam praecitarum legum attendenda sunt, ex illorum contextu patebit, qui iccirco isthic advolvitur.

Datum Quinque-Ecclesiis die 10. Januarii 1869.

Franciscus Sláby,

Vicarius Capitularis.

Törvényczikk a törvényesen bevett keresztény vallásfelekezetek viszonyosságáról.

Addig, míg a vallásfelekezetek egyenjogúsága törvény útján általánosan szabályoztatnék, az 1848-ik évi XX-ik t. cz. alapján a keresztény vallásfelekezetek viszonyosságát illetőleg rendeltetik:

1. §. A törvény által megállapított föltételek és formaságok megtartásával mindenkinek szabadságában áll más hitfelekezet kebelébe, s illetőleg más vallásra áttérni.

2. §. Áttérni annak szabad, a ki életkora 18. évét már betöltötte. Azonban a nők férjhez menetelük után, ha e kort el nem érték volna is áttérhetnek.

3. §. Az áttérni kívánó, bármely egyház tagja legyen, ebbeli szándékát önmaga által választott két tanu jelenlétében saját egyházközségének lelkésze előtt nyilatkoztatja ki.

S ezen első nyilatkozattételtől számítandó 14 nap eltelte után, és legfőlebb 30 nap eltelte előtt ugyanazon, vagy más, szintén általa választott két tanu jelenlétében ismét egyházközségének lelkésze előtt jelenti ki, hogy áttérési szándéka mellet továbbra is megmarad.

4. §. Az áttérni akaró mind első, mind másodizben tett nyilatkozata felől azon lelkésztől, ki előtt áttérési szándékát kijelentette, mindkét izben különkülön bélyegmentes bizonyítványt kér.

5. §. Ha a lelkész a kívánt bizonyítványt bármelyik esetben, akármely okból ki nem adná: a mindkét izben tett nyilatkozatról külön-külön a jelenvolt tanuk adnak bélyegmentes bizonyítványt.

6. §. Az így nyert bizonyítványokat az áttérni akaró azon vallásfelekezet lelkészének, melybe át akar térni, bemutatván, ez által az illető egyház teljesen fel van jogosítva őt kebelébe felvenni.

7. §. Azon lelkész, kinél az áttért bizonyítványait előmutatá, tehát a kinél az átmenet befejeztetett, köteles erről értesíteni azon egyházközség lelkészét, melyhez az áttért előbb tartozott.

8. §. Az áttértnek áttérése utáni minden cselekvényei azon egyház tanai szerint ítélendők meg, melybe áttért, s az általa elhagyott egyház elvei reá nézve semmiben sem kötelezők.

9. §. Különböző keresztény hitvallásu egyének egybekeléséből származó vegyes házasságoknál a háromszori hirdetés eszközzésére mindkét fél lelkésze felszólítandó.

Ha azt valamelyik fél lelkésze megtagadná, két tanunak a felől adott bélyegmentes bizonyítványa mellett, hogy azon lelkész a kihirdetésre felzóllíttatott, egyik fél lelkészének hirdetése is elégséges.

10. §. Ha a háromszori kihirdetés megtörtént; de valamelyik fél lelkésze vonakodnék kiadni az elbocsátó levelet: a házasulandó felek részéről két tanu nála megjelenvén, kéri az elbocsátó levél kiadását, melynek megtagadása esetében a tanuk egyike azon kérdést intézi a lelkészhez, hogy a szándékolt egybekelés ellen jelentetett-e be akadály vagy nem? A lelkész által e kérdésre adott vagy megtagadott válaszról a tanuk bélyegmentes bizonyítványt adnak, mely teljesen pótolja az elbocsátó levelet.

A netalán bejelentett akadály eltitkolásáért a lelkész a saját egyházi hatósága által reá szabható fenyítéken kívül 500 forintig fokozható bírsággal és fél évig terjedhető fogsággal büntetendő.

11. §. Vegyes házasságok bármelyik fél papja előtt érvényesen köthetők.

12. §. A vegyes házasságokból származó gyermekek közül a fiuk atyjoknak s a leányok anyjoknak vallását követik.

A törvénnyel ellenkező bármely szerződés, téritvény vagy rendelkezés ezentul érvénytelen, és semmi esetben se birhat jogerővel.

13. §. A gyermekek vallásos nevelését se a szülők bármelyikének halála, se a házasságnak törvényszerű felbontása nem változtathatja meg.

14. §. Ha a szülők valamelyike más vallásra tér át, mint a melyet előbb követett, a 7-ik évet még be nem töltött gyermekek nemök szerint követik az áttértet.

15. §. A házasság előtt született, de az egybekelés által törvényesített gyermekek vallásos nevelés tekintetében a törvényesen született gyermekekkel egyenlő szabály alatt állanak.

16. §. Házasságon kívül született, s így törvénytelen gyermekek, ha atyjok által elismertetnek, hasonlóul a törvényes gyermekekkel egyenlő szabály alá esnek; ellenkező esetben anyjok vallását követik.

17. §. A jelen törvény életbeléptetése előtt kötött vegyes házasságokból született vagy születendő gyermekek vallásos nevelésére nézve azon törvény határozata marad érvényben, a mely az ily házasságok kötése idejében hatályban volt.

18. §. Lelenczek s általában oly gyermekek, kiknek szülője nem tudatik, annak vallását követik, a ki őket felfogadta. Ha lelenczházba adattak, s az intézet valamely vallásfelekezeté, azon felekezet vallásában neveltetnek. Ha az ezen §-ban említett esetek egyike sem fordul elő, az ily lelenczek azon vallásban neveltetnek, mely a találás helyén többségben van.

19. §. Egyik vallásfelekezetnek tagjai sem kötelezhetők arra, hogy más vallásfelekezetbeliek egyházi szertartásait és ünnepeit megtartsák, vagy hogy ezen napokon bármiméü munkától is tartózkodjanak.

Vasárnapokon azonban minden nyilvános és nem elkerülhetlenül szükséges munka felfüggesztendő. Ugyisint bármely vallásfelekezetnek ünnepén a templom közelében s egyházi menetek alkalmával azon téreken és utcákon, melyeken az ily menet keresztül vonul, mindaz mellőzendő, a mi az egyházi szertartást zavarhatná.

20. §. Bármely bevett vallásfelekezethez tartozó oly hitsorsosok, a kik külön egyházközsé-

get nem képeznek, kötelesek csatlakozni a saját vallásfelekezetükhöz tartozó, s hozzájuk legközelebb eső oly önálló egyházközséghez, mely a magyar állam területén belől létezik.

21. §. A hadseregnél s állami közintézetekben (p. o. katonanőveldekben, vakok intézetében, lelencz-házakban sat.), ugy szintén a polgári és katonai kórházakban, minden vallásfelekezet tagjai saját egyházuk lelkészei által részesítendőek a vallásos tanításban és minden lelkészi szolgálatban.

22. §. Temetőekben a különböző vallásfelekezetek tagjai vegyesen és akadálytalanul temetkezhetnek.

23. §. Különböző vallásfelekezetűek által lakott községben és városban, mely házi pénztárából egyházi czélokra, vagy valamely felekezeti iskola javára segélyt szolgáltat ki, e segélyben igazságos arány szerint minden ottan létező vallásfelekezet részesítendő.

24. §. Új egyházgyülekezetek alakítása, s leány-egyházaknak anya-egyházakká, vagy viszont ezeknek leány-egyházakká átváltoztatása, a vallásfelekezetek kizárólagos jogai közé tartozik.

Törvényezik a vegyes házassági válóperekről.

1. §. A vegyes házassági válóperek, a mennyiben a házassági kötelék érvényességét és az ideiglenes elválást, vagy a végképi fölbontást tárgyazzák, az alperes illetékes bírósága előtt indítandók meg, és miután az alperes felett kimondott ítélet jogerőre emelkedett, a per legfőlebb harmincz nap alatt hivatalból átteendő a felperes illetékes bíróságához, mely viszont a felperes felett hoz ítéletet. Mindenik félre nézve egyedül saját illetékes bíróságának az illető fél saját hitelvei alapján hozott jogerejű ítélete kötelező.

2. §. Házassági ügyekben a kötelék érvényességének kérdésében, a római- és görög-katholikusokra és görög-keleti hitvallásuakra, valamint az erdélyi két evangélikus egyház hiveire és az unitáriusokra nézve, a jelenleg fennálló egyházi törvényszékek az illetékes bírák, e két evang. hitfelekezetű egyház magyarországi hiveire nézve pedig az illető törvényszékek.

3. §. Ezen törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatási s az igazságügyi ministerek bizatnak meg.

39

1869

A pécsegyházmegyei kántor- s tanítótestületnek

Üdvöt az Urban.

(A tanító-
nyugdíjinté-
zeti hátralé-
kok érdemé-
ben.)

A pécsi egyházmegyei hatóság kiválóbb gondjai közé számította mindenkor az elaggott tanítók és özvegyeik nyugdíjintézetét, és nem mulasztott el semmit, sőt kész volt mindenkor minden áldozatra is, hogy e nyugdíjintézetet föntarthassa és lehetőleg fölvirágoztassa. E gondoskodásnak élénk bizonyosságát adta legujabb időben is, midőn e nyugdíjintézet jövőjét biztosítani óhajtván, azt mind anyagilag támogatá, mind pedig az összes pécsegyházmegyei tanítótestületet felszólítá hogy ezen intézetet, mely a tanítóknak részvétlensége s főkép a tagdíjaknak rendetlen befizetése folytán kétes jövőnek néz elé, saját érdekekben karolnák fel. E czélból bocsátá ki múlt évi Május 7-éről kelt s az összes tanítótestülethez intézett körlevelét, melyben míg egyrésről a tanítótestület buzdittatik s ösztönöztetik az intézet gyámolítására, másrésről e gyámolításnak módja is, mint az intézet fentartása s jövője biztosításának egyedüli feltétele nyolcz pontban körülvonáloztatik, megha-

gyatván különösen e pontok másodikában, hogy azon tanítók, kik a tagdíjak befizetésével hátralékban maradtak, adósságaikat mult évi októberhó végeig lefizetni tartoznak, mely kötelezettség elmulasztásának esetére azok minden előbbi befizetéseiknek elvesztése mellett az alapszabályok értelmében az intézeti tagok sorából kitöröltetni határoztattak. Az egyházmegyei hatóság biztos reményt táplált e felhívás s figyelmeztetés kedvező eredménye iránt; sajnálattal kell azonban itt felemlítenie a hátralékban levő tanítóknak saját és családjuk érdekei iránt tanusított közönyösségét, kik az imént említett egyházhatósági gondoskodás és figyelmeztetés dacára tartozásaikat még most sem küldötték be. A nyugdíjintézet a fenidézett 8-ik pont értelmében kétségkívül jogosítva volna mindezeket az intézeti tagok sorából már most kitörölni; az egyházmegyei hatóság azonban még egyszer és ezuttal utóljára felhívni és figyelmeztetni kívánván az illető tanítókat hátralékaik s tartozásaik beküldésére, e végre folyó évi februárhó végét tűzi ki határidőül, azon határozott kijelentéssel, hogy a kik e határidőig kötelezettségöknök meg nem felelnének, feltétlenül megszűnnek az intézet tagjai lenni, s minden eddig befizetett tagdíjaikat elvesztik. Nehogy pedig bármely részről későbbi kifogás és mentegetés tétethessék, a hátralékosak részére .|. alatt ide mellékeltenek a nyugdíjintézeti hátralékot tartalmazó kimutatások, melyeket a lelkész urak az illető tanítóknak kézbesítve, s e kézbesítés bizonyosságául általuk és a tanítók által aláírva mielőbb ide visszaszármaztatni tartoznak.

Kelt Pécssett 1869-i január 7-én tartott sz. széki ülésből.

59

1869

P á l y á z a t o k.

A felső Mindszenti plebániához tartozó Godissa fiókhelységben a tanítói állomás Heidekker Mátyás tanítónak halála által megürülvén, e tanítói állomás betöltésére a pályázat f. é. február végéig nyitva tartatik. E tanítói állomással a következő évi jövedelem van összekapcsolva:

1. Minden pártól külömbség nélkül $\frac{2}{3}$ kétszeres = 30 p. m.
2. Minden iskolás gyermek után 50 kr.
3. Hat öl tüzelőfa, 2 öl iskolára 4 öl a tanító szükségletére.
4. Minden pártól ágypénz fejében 10 kr.
5. Minden szőlős gazda pártól 5 itcze bor.
6. Egy hold belső telek, melyet a nép felszánt.
7. Fél jó telek, 7 hold igen jó rét, a tanító által mivelendő.
8. Vasárnapi iskola után 20 frt.

A pályázók folyamodványaikat kellőleg fölszerelve fentemlitett határidőig a kerületi tanfelügyelőséghez Magyar-Hörtelendre (u. posta Magyar-Szék) küldjék be.

Kelt Pécssett 1869-i január 8-án.

159

1869

A Széchenyi-Kollonits-féle üresedésbe jött 63 forintnyi évi segélydíj élvezetével összekötött alapítványi helyek betöltésére 1869. évi márczius hó 10-éig pályázat nyittatik.

Pályázatképesek nemzetiségi és születési különbség nélkül oly katholikus vallásu elaggott és keresetre képtelen, főleg nemesi származású szegény sorsú férfiak, kik a fejedelem és a haza körül, különösen: közszolgálat, népnevelés és tanítási téren érdemeket szereztek.

Az itt elősorolt minősítvényeket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványok benyújtandók a pályázati határidőn belől az egyházmegyei hatósághoz; a tankerületi igazgatóság útján, ennek jelentése kíséretében.

Pécssett 1869. évi januárhó 10-én.

Sláby Ferencz,

Káptalani Helynök.

L. J. CH.

Statuta decreto Dei
Tandem propinquant tempora,
Emptus tot annorum mora
Affulget e coelo dies.

Hymnus.

Percrebuit fama, lingua per universi orbis loquitur oras, gloriosissime regnantem PIUM IX. Solennitas
Sanctissimum Dominum nostrum ac Summum Pontificem die 10-a mensis Aprilis a. c. decimum jubilaris sa-
sacerdotii sui lustrum completurum esse. Exultant & laetantur omnes boni, singularem Coeli adoran- cerdotii Pii
tes Providentiam, Quae dum terris suis amantissimum saeculi huius Patrem, stupendum hoc religi- IX. P. P.
osae pietatis, pro Dei gloria & hominum salute incessanter flagrantis charitatis, mirae patientiae
& invictae fortitudinis miraculum tam benigne servavit, — non modo mirifica beneficentiae suae
dona in longitudine dierum jam his in terris in eum largiter effundere, verum in eo etiam Ecclesiae
suae undique coangustatae consolationem & praesidium misericorditer donare constituit.

Dignum profecto, ut cujus, tanquam in fornace aurum, probata est vita, aureis quoque
perfruatur aetatis gaudiis.

Jubilaris haec festivitas erit dies gaudii & laetitiae universae Ecclesiae, — ad eamque-
condigne celebrandam in omnibus orbis catholici partibus sancta quadam aemulatione videmus audi-
musque viros etiam laicos animos viresque suas jungere, donaque sua conferre. Ita, quos fortuna et
locorum distantia separat, ingeniosissima pietas et eminentis gaudii laetitia conjungit.

Notum est porro cunctis, in nostra quoque patria collectam institui eo fine, ut ad solen-
nitatem hanc jubilem suae Sanctitati laetiolem reddendam charitativum donum obolorum Petri, in
tesseram filialis pietatis et adhaesionis in Cathedram Petri, quae centrum unitatis et firmamentum
est veritatis, piissimo corde offeratur; neque ullum latet, ephemerides enim pervulgarunt, quod illustrissi-
mi quidam et devotissimi Sanctae Matris Ecclesiae filii illud laudabile iniverint consilium, ut ex
regno Hungariae pretiosa cruce pectorali piis fidelium oblati procuranda & suae Sanctitati in pi-
gnus amoris et adhaesionis offerenda Sanctissimo Domino nostro diem hanc reddant memorialem.

Nullus certe est nostrum, qui in contestando hoc pietatis filialis ac devotionis officio rema-
nere posset velletque, partemque etsi exigua capere non anhelaret! Quare ut desiderio huic fiat
satis, cunctos in Domino provocamus SS. Curiones, ut instantem hanc solennitatem fidelibus annun-
ciantes, hos quoque provocent, ut quod in corde suo Sanctissimo Domino Nostro offerre destinave-
rint, in gazophylacium inferant. Summam conflata usque 10-am Martii horsum promovebunt DD.
Parochi, specificando tamen, quid titulo oboli Petri, item titulo doni pro praeattacta cruce pectorali sit
oblatum.

Dum autem taliter in partem communis pietatis et laetitiae venimus, ad altiora etiam nos
erigamus oportet. Quare ut Deo etiam, largitori omnium bonorum, qui in infinita sua misericordia
suae Ecclesiae diem hunc laetitiae parat conceditque, hostia laudis & gratiarum actionis offeratur
persolvaturque: ad exemplum Episcoporum aliarum Dioecesium ordinamus, ut die 11-a mensis A-
prilis, i. e. Dominica secunda post pascha, in cathedrali ac omnibus parochialibus et conventualibus
Ecclesiis missa solennis celebretur cum collecta „pro Papa,“ et in fine Missae decantetur hymnus
Ambrosianus „Te Deum laudamus,“ populo fidei praecedente die dominica ex ambone praemonito
ac de causa solennitatis edocto.

Accedite itaque, fratres dilectissimi, quos eadem fides & charitas vere fecit germanos, at-
que hos filialis pietatis conatus vestro stipate zelo, vestro succollate succursu!

Datum Quinque-Ecclesiis die 13-a Februarii 1869.

Franciscus Sláby,
Vicarius Capitularis.

L. J. CH.

184

1869

Anno Domini 1869 die 20-a Januarii pie in Domino mortuus est Vilhelmus Felder em. (Mors Vilhel-
Par. Vókányensis, natus anno 1824. in presbyterum ordinatus a. 1847. qui postquam parochiam P. mi Felder)
Szt. Lászlóensem usque ad annum 1859. in qualitate administratoris, abinde usque ad a. 1863. in-
qualitate parochi gubernasset, translatus ad beneficium parochiale Vókányense, evoluti vix spatio
1. anni ob fractas longiore infirmitate vires corporis ad statum quietis recedendo residuos vitae
suae dies in Hosszú-Hetény, ubi supremum etiam diem obiit, transegit.

336

1869

Placuit divinae providentiae e Confratribus nostris etiam Joannem Szita VADiaconum (Mors Joan-
Districtus Bonyhádensis ac parochum Czikóensem ad aeternae vitae evocare tabernacula, qui a. 1797 nis Szita
natus, et a 1822. SS. Ordinibus initiatus, ab anno 1837 Parochiam Czikóensem laudabiliter et
zelose rexit.

Lux perpetua luceat eis!

Meminerint omnes Sacerdotes statuto numero missas in refrigerium animarum horum con-
fratrum ocyus offerre!

Datum Quinque-Ecclesiis die 7. Febr. 1869.

377

1869

Intuitu matrimonialis copulationis C. R. Officialium militarium ad statum pensionis redac- (Matrimoni-
torum sub dto 27-a Jan. a. c. et Nr. 1624. sequentes, qui pro directione communicantur, ordines um pens. Of-
sunt emanati: ficialium
militarium)

„Miután a budai császári főhadparancsnokságnak folyó évi január 22-én 728. sz. a. kelt
átirata szerint igen gyakran fordul elő a panasz, hogy a lelkészek a véglegesen nyugdíjazott katona
tiszték összeadatását, a katonai hatóság engedélye nélkül megtagadják; ennél fogva tisztelettel meg-
keresem ezen egyházmegyei hatóságot, miszerint tekintettel a véderőről szóló 1868. évi 40. t. cikk
53. §-ára az alárendelt lelkészeket felvilágosítólag arra figyelmeztetni sziveskedjék, hogy a véglege-
sen nyugdíjazott katonatiszték összeadatása alkalmával a katonai hatóság engedélyére vagy beleegye-
zésére szükségük nincsen, mivel ily katonatiszték egybekelésükre nézve egészen a polgári törvények
s rendeletek alatt állván, biztosíték (cautio) letételére nem köteleztetnek.

Erre vonatkozólag elégséges lesz, ha az illető lelkészek saját biztosításuk végett csak
azon okmányok betekintésére szoritkoznak, melyekből kitetszik, hogy a házasulandó katonatiszt vég-
legesen, azaz: vagy mint egész rokkant (ganz invalide) vagy pedig mint félrokkant (halb invalide)
további alkalmaztatásnak előjegyzése nélkül nyugdíjazva van.

Datum Quinque-Ecclesiis die 10-a Febr. 1869.

403

1869

Ut data Schematismi Scholaria pro posse fide digna colligantur ac typis imprimantur: cun- (Data Sche-
cti DD. Parochi fraterne requiruntur, ut nomina Docentium ac Subdocentium Scholae parochialis, matismi Scho-
nec non filialis, porro etiam numerum Scholarium scholas tam quotidianas, quam dominicales fre- laria)
quentare obligatorum non minus, quam effective frequentantium rite conscribant submitantque absque
nectanda mora Do. VADno Districtuali, qui subministrata taliter data ad tabellam iuxta schema, quod

Schematismus in conspectu Scholarum Distr. VADiaconalium exhibet, in unum pro suo Districtu collecta subministranda habebit Officio Dioecesano. Quod exinceps annue, dum data Schematismi horsum promoventur, ad facilitandum rei negotium DD-i. VAni observare velint.

Datum Quinque-Ecclesiis die 14-a Febr. 1869.

438

1869

(Data Statis-
tica surdo-
mutorum
desiderantur)

Excelsum R. H. Ministerium Cultus et Publ. Institutionis dimissis ddto 8. Febr. a. c. & Nr. 215. eln. Ordinibus, Universitates Incl. Comitatum provocat, ut data statistica surdomutorum fidedigna colligant, exhibeantque, unave requirit Officium Dioecesanum Clerus, ut Curatus Docentesque qui data haec facillimo possunt subministrare negotio, eatenus provocentur invenienturque, quo promptos se in hoc opere Jurisdictionibus exhibeant, cooperenturque, in specie quidem, ut provocati referant:

1. quot numero, et cujusnam aetatis inveniantur in parochiae ambitu surdo-muti?
2. an surdo-muti hi simul mentis hebetudine laborent? vel vero recipiendae institutionis capaces sint?

3. an iidem surdo-muti hucusque aliquam institutionem jam consecuti sint?

Si proinde DD. parochi ad data haec statistica subministranda per organa Jurisdictionum politicarum requisiti fuerint: eadem mox prompto submittere velint animo.

Datum Quinque-Ecclesiis die 19. Febr. 1869.

422

1869

(Theses The-
ologicae
resolvendae
a. 1869.)

Pro decursu anni 1869. sequentes assignantur fine scientificae deductionis theses, et quidem

- a) e Theologia Pastoralis: Quod discrimen intercedit inter sermonem a Pastore animarum congrue elaboratum, et illum, qui per eum ex libro memoriae mandatur, et recitatur? satisfit ne hoc modo officio institutionis?

Potestne doctrina christiana in ordine tradi, respiciendo simul occurrentes fidelium indigentias? — Conficiatur sermonum congruus iuxta materias cyclus, habito respectu ad annum festorum cyclum, et populi fidelium spirituales indigentias.

- b) e jure Canonico: Adversatur ne legis novellaris interconfessionalis art. 52. § 12. de mixtis connubiis principiis catholicae Ecclesiae? Quomodo Pastor animarum se gerendum habet, si per sponso mixtae religionis Reversales sponte offerantur? satisfit-ne talibus reversalibus conditionibus ab Ecclesia pro mixtis matrimoniis praescriptis? potestne benedictio nuptialis talibus sponso impertiri vel an eadem denegari debeat? et qua ex causa?

Datum Quinque-Ecclesiis die 21-a Febr. 1869.

Franciscus Sláby,

Vicarius-Capitularis.

L. J. CH.

581.

1869.

Pro directivo notitiae statu ac observantia communicatur Intimatum Ecclsi R. H. Ministe- (Cognominum
rii Cultus et Publicae Institutionis sub dto 11-ae Martii et Nro 1940. a. c. emanatum tenoris sequentis. mutatio in
matic. prae-
notanda.)

Hogy a névváltoztatásokból netán eredhető zavarok lehetőleg elháríttassanak, a magyar ki-
rályi belügyministernek átirata folytán teljes tisztelettel kérem fel a főtisztelendő egyházmegyei ha-
tóságot, miszerint az egyházmegyei valamennyi lelkészeket s illetőleg anyakönyvi vezetőket oda-
utasítani sziveskedjék, hogy a mennyiben úgy a múltat illetőleg, mint jövőre a névváltoztatásra vo-
natkozó felsőbb engedélylyel ellátott egyének új vezeték neveiknek anyakönyvi bejegyeztetését, melyre
közhatóságilag utasítatni fognak—szorgalmazandják, az illető névváltoztatásokat az illető anyaköny-
vekbe feljegyezni, és ezen eljárást jövőre is minden előforduló esetben követni hivatalbeli kötelessé-
göknek ismerjék.

Datum Quinque-Ecclesiis die 24-a Martii 1869.

582.

1869.

Sub [. advolvuntur, philyrae praenumerationales operis „egyetemes Szerkönyv“ laudabili co- (Opus „Egye-
natu pluriumque annorum fatigio D.-Antonii Veczkó parochi Bedeghensis, et Georgii Kapossy do- temes Szer-
centis Nakkensis eo cum effectu confecti, ut opus hoc approbationem ecclesiasticam referre merue- könyv„)
rit. Pium hunc conatum, in augendam populi fidelis devotionem, ac provehendam majorem gloriam
Dei directum condigno prosequi volens aestimio, non intermisi Rssmis Ordinariatibus Regni quoque
opus hoc commendare; illudque Sacris Dioecesis nostrae Curionibus eo magis commendandum duxi
quod fraternae charitati conveniens esse censeam, ut assiduum studium zelo domus Dei flagrantis
Confratris pro posse succollemus! — Optandum esset, ut quaevis Ecclesia parochialis in posses-
sionem hujus operis veniat: ideo ibi—ubi alius fons non suppeteret, fiscusque Ecclesiae admitit, con-
cedo, ut sumptus unius exemplaris exinde promi possint.

Datum Quinque-Ecclesiis die 23-a Martii 1869.

577.

1899.

P á l y á z a t.

Az egerághi plébániába kebelezett Kis-Kozári fiók-helységben a tanítói állomás, Frick
György tanító halála által üresedésbe jöven, ennek betöltésére f. é. April hó végéig pályázat nyit-
tatik. — Ezen állomással összekötött jövedelem következő:

Az iskola házban két szoba, konyha, pincze, istálló; — $35\frac{3}{4}$ mérő kétszeres; — 8akó bor,
7 mérő szemes kukoricza = 50 frt. 45 kr. — Három öl fa — az iskola részére két öl fa; $1\frac{1}{2}$ hold
föld, közös legelő illetékkal; vasárnapi iskola díj = 20 frt.; — az uradalomtól 6 mérő kétszeres;
59 iskola gyermektől összesen 25 frt. 54 kr. — Stola pénz 1 frt. 30 kr. = az iskolai vallomány
szerint összes illetéke 117 frtra becsültetett. — A pályázók magyar és német nyelvben egyaránt
jártasak legyenek.

A kellő okmányokkal felszerelt folyamodványok a fentebbi határidőig Német-Bólyba a
ker: Tanfelügyelőséghez küldendők, (utolsó pósta Német-Bóly.)

Kelt Pécssett, márczius 22-én 1869.

Franciscus Sláby,

Vicarius Glis Capitularis.

L. J. CH.

596.

1869.

Indulgentiae
plen. Festo
Secunditiar.
Summi PP.
Pii IX.

Sub dto 13-ae Februarii et N. 402. a. c. solennem gratiarum actionem Dominica 2 a post Pascha
cecu festo jubilaris sacerdotii Sanctissimi Domini, Summi Pontificis Pii IX. in quavis Ecclesia parochiali,
et regulari instituendam ordinavi.

Idem SSmus Dominus Noster in partem spiritualis sui, cuius Deus ter optimus Eundem participem esse voluit, solatii fideles quoque universi orbis pertrahere optans, thesaurum Sanctae Matris Ecclesiae aperire constituit, plenarias die hac jubilaris suae festivitatis indulgentias concedendo omnibus iis fidelibus, qui quacunque in Ecclesia seu oratorio sacro-sanctae missae sacrificio adstantes vere poenitentes, et confessi, ac S. Communione refecti, ad intentionem Suae Sanctitatis oraverint. Breve hoc indulgentiarum per extensum hisce in continenti communico fine eo, ut fideles vestros tempestive de Apostolica hac gratia edoceatis, excitetis, accendatisque, ut eadem in sempiternam animae suae salutem uti non negligant. Tenor praeattacti Brevis Indulgentiarum est sequens:

PIUS P. P. IX.

**Universis Christi fidelibus praesentes Litteras inspecturis salutem
et apostolicam benedictionem.**

Quod in maximis Nostris acerbissimis curis vix fore sperabamus, ut tam longum Nobis vitae curriculum conficiendum daret Altissimus, adeo ut exacto quinquagesimo suscepti Presbyteratus anno, sacrum possemus sollempniori pompa celebrare; id undecimo die adventantis aprilis, si ita Deo placuerit, eveniet. Haec autem lux, quae Nostrum summa perfundit animum voluptate, novam fidelibus expromendae pietatis, testandaeque erga Nos observantiae suae obtulit occasionem. Scilicet ipsi incredibili studio tam faustum Nobis eventum gratulantes, enixas Nobis preces humiliter adhibuerunt, ut huius diei laetitiam suo cum spirituali bono coniungere, coelestesque Ecclesiae thesauros, quorum dispensationem Nobis credidit Deus, in ipsorum favorem reserare idcirco dignaremur.

Nos igitur piis hisce catholici orbis votis obsecundare lubenti animo volentes, de Omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri et Pauli App. eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus Christi fidelibus, qui hoc anno, undecima die mensis aprilis, qualibet in Ecclesia seu Oratorio sacrosancto missae sacrificio adstantes, vere poenitentes et confessi, ac s. Communione refecti, pro peccatorum conversione, catholicae fidei propagatione, et romanae Ecclesiae pace ac triumpho, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem, quae etiam animabus Christi fidelium, quae Deo in charitatae coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari poterit, misericorditer in Domino concedimus. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhibetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die XVI. martii MDCCCLXIX.
Pontificatus Nostri Anno XXIII. **N. Card. Paracciani Clarelli.**

Datum Quinque-Ecclesiis die 29-a Martii 1869.

Franciscus Sláby,
Vicarius Glis Capitularis.

L. J. CH.

950.

1869.

**Venerabili Clero Dioecesis Quinque-Ecclesiensis Saeculari et Regulari,
Dilectis in Christo Fratribus, Salutem in Domino Sempiternam!**

Laetus sub dte 4-ae Martii a. c. et N. 494. exstiti Vobis nuncius, ad vestram perferendo notitiam: ex adoranda divinae providentiae dispositione Illustrissimum et Reverendissimum Dominum (Installatio Illmi D. Sigismundum Kovács S.S. Theologiae Doctorem Collegiatum etc. etc. Dioecesi in Praesulem et Patrem datum esse. Nihil mihi nunc jucundius accidere potest, quam serie praesentium Vobis Dilectis in Christo Fratribus annunciare felix illud temporis momentum, quod gaudium nostrum reddet plenum, quo utpote idem Illustrissimus Praesul canonicam suam cum Dioecesi unionem, seu solennem in sedem episcopalem Quinque-Ecclesiensem introductionem, ac installationem celebrare constituit, Deoque favente celebraturus est, solennitatem hanc in *25. Augusti a. c.* gratiose defigendo.

Erit dies haec universo clero, populoque fideli Dioecesis nostrae perjucunda, ac in fastis Dioeceseos perrennis.

Eapropter oportet, ut Dioecesis, quae Pastore suo orbata lugebat, modo jam posito viduitatis luctu, festivos induat colores, et ut sponsa decora egrediatur, ac venienti Sponso obviam procedat exultans.

Provocandos ideo duxi cunctos DD. V. A. Diaconos Districtuales, eosque Sacrorum Curiorum, quibus ob adjuncta pastoralis sui muneris licet, ut ad contestandum sensum pietatis, et venerationis affectum solenniis his intervenire, haecque sua personali praesentia augere contendant. — Cuncti venturi superpelliceo, stola, et birreto provisi sint, necesse est.

Orate autem omnes Dilecti in Christo Fratres, cum populo etiam fideli divinam exorando Clementiam, — ut et qui praeest, prodesse, et qui subest, gloriam obsequii servare valeat, vocemque benevoli Pastoris audientes semper meliora aemulemur charismata.

Fine hoc dispono: ut fidelibus ex ambone praevis de solennitate hac edoctis ipsa die installationis solenne Sacrum cum „Veni Sancte“, assumpta in missa oratione: „Deus omnium fidelium Pastor“, in quavis Ecclesia parochiali, et regulari asservetur.

„Salvum fac populum tuum Domine, et benedic haereditati tuae, et rege eos et extolle illos usque in aeternum.“! —

Datum Quinque-Ecclesiis die *20. Julii* 1869.

Franciscus Sláby,

Vicarius Glis Capitularis.

L. J. Ch.

Sua Sanctitas Pius IX. Summus Pontifex & Dominus noster gravia mala ex irreligiositatis & impietatis contagione in dies latius serpente in sacram non minus ac civilem rempublicam redundantia enervare, priscamque apud clerum & populum disciplinam revehere maiorem in modum cupiens, auctoritate & potestate divinitus sibi concessa Concilium generale oecumenicum die 8-a Dec. a. 1869. inchoandum indicere & convocare constituit.

Quapropter magnum hoc opus suscepturus Sanctissimus idem Dominus, expendens, non esse nos sufficientes cogitare aliquid ex nobis, quasi ex nobis, sed sufficientiam nostram ab Eo esse Qui dives est in omnes, qui invocant illum, & a Quo omne datum optimum descendit: Cunctos sanctae matris Ecclesiae filios paterna provocat charitate, ut precibus suis ad Patrem misericordiarum & Deum omnis spei & gratiae accedant, thesaurosque Ecclesiae aperit, plenarias indulgentias concedendo; quem in finem cunctis confessariis approbatis facultatem dat, poenitentes a casibus omnibus reservatis absolvendi; una disponit, ut a 1-a Junii a. c. incipiendo cuncti sacerdotes in missa collectam quotidie sumant de Spiritu S. ac in cunctis cathedralibus & collegiatis atque Regularium Ecclesiis praeter consuetam missam conventualem quavis feria V. qua non agitur festum duplex I & II classis, sacrum de Spiritu S. offeratur.

Breve hoc apostolicum pro observantia cum eo communico in continenti: ut fideles quoque desuper edocti in partem communionis pietatis adducantur, ac post missam quotidie, — exposito diebus Domini et festis Sanctissimo in Ciborio, ad intentionem Suae Sanctitatis 3. Pater & Ave devote orentur.

Indulgentiae
plenariae et
collecta in
missa pro fe-
lici successu
concilii gene-
ralis.

OMNIBVS CHRISTIFIDELIBVS PRAESENTES LITTERAS INSPECTVRIS

PIVS PP. IX.

SALVTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Nemo certe ignorat, Oecumenicum Concilium a Nobis fuisse indictum in Basilica Nostra Vaticana die 8. futuri mensis Decembris, Immaculae, Sanctissimaeque Deiparae Virginis Mariae conceptioni sacro inchoandum. Itaque hoc potissimum tempore nunquam desistimus in humilitate cordis Nostri ferventissimis precibus orare et obsecrare clementissimum luminum et misericordiarum Patrem, a quo omne datum optimum, et omne donum perfectum descendit, ut mittat de coelis sedium suarum assistricem sapientiam, quae Nobiscum sit, et nobiscum laboret, ut sciamus quid acceptum sit apud eum. Et quo facilius Deus Nostri annuat votis, et inclinet aures suas ad preces nostras, omnium Christifidelium religionem, ac pietatem excitare decrevimus, ut coniunctis Nobiscum precibus, Omnipotentis dexterarum auxilium, et coeleste lumen imploremus, quo in hoc Concilio ea omnia statuere valeamus, quae ad communem totius populi christiani salutem, utilitatemque, ac maiorem catholicae Ecclesiae gloriam et felicitatem, ac pacem maxime pertinent. Et quoniam comper-
tum est, gratiores Deo esse hominum preces si mundo corde, hoc est animis ab omni scelere integris ad ipsum accedant, iccirco hac occasione coelestes Indulgentiarum thesauros dispensationi Nostrae commissos Apostolica liberalitate Christifidelibus reserare constituimus, ut inde ad veram poe-

nitentiam incensi, et per Poenitentiae Sacramentum a peccatorum maculis expiati, ad Thronum Dei fidentius accedant, eiusque misericordiam consequantur et gratiam in auxilio opportuno.

Hoc Nos consilio Indulgentiam ad instar Iubilaei Catholico Orbi denunciamus. Quamobrem de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi ex illa ligandi, ac solvendi potestate, quam Nobis Dominus licet indignis contulit, universis ac singulis utriusque sexus Christifidelibus in alma Urbe Nostra degentibus, vel ad eam advenientibus, qui a die primo futuri mensis Iunii usque ad diem, quo Oecumenica Synodus a Nobis indicta fuerit absoluta, S. Ioannis in Laterano, Principis Apostolorum, et Sanctae Mariae Maioris Basilicas, vel earum aliquam bis visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium pro omnium misere errantium conversione, pro sanctissimae fidei propagatione, et pro catholicae Ecclesiae pace, tranquillitate, ac triumpho devote oraverint, et praeter consueta quatuor anni tempora tribus diebus, etiam non continuis, nempe quarta et sexta feria, et Sabbato ieiunaverint, et intra commemoratum temporis spatium peccata sua confessi Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum reverenter susceperint, et pauperibus aliquam elemosynam, prout unicuique devotio suggeret, erogaverint, ceteris vero extra Urbem praedictam ubicumque degentibus, qui Ecclesias ab Ordinariis locorum, vel eorum Vicariis, seu Officialibus, aut de illorum mandato, et, ipsis deficientibus, per eos, qui ibi curam animarum exercent, postquam ad illorum notitiam hae Nostrae Litterae pervenerint, designandas, vel earum aliquam praefiniti temporis spatio bis visitaverint, aliaque recensita opera devote peregerint, plenissimam omnium peccatorum suorum remissionem et Indulgentiam, sicut in anno Iubilaei visitantibus certas Ecclesias intra, et extra Urbem praedictam concedi consuevit, tenore praesentium misericorditer in Domino concedimus atque indulgemus, quae Indulgentia animabus etiam, quae Deo in caritate coniunctae ex hac vita migraverint, per modum suffragii applicari poterit.

Concedimus etiam, ut navigantes, atque iter agentes quum primum ad sua se domicilia receperint, operibus superscriptis peractis, et bis visitata Ecclesia Cathedrali, vel Maiori, vel propria Parochiali loci ipsorum domicilii eandem Indulgentiam consequi possint, et valeant. Regularibus vero personis utriusque sexus etiam in claustris perpetuo degentibus, nec non aliis quibuscumque tam laicis, quam saecularibus, vel regularibus, itemque in carcere, aut captivitate existentibus, vel aliqua corporis infirmitate, seu alio quocumque impedimento detentis, qui memorata opera, vel eorum aliqua praestare nequiverint, ut illa Confessarius ex actu approbatus a locorum Ordinariis in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tempus prorogare possit, eaque iniungere, quae ipsi poenitentes efficere possint cum facultate etiam dispensandi super Communionem cum pueris, qui nondum ad primam Communionem admissi fuerint, pariter concedimus atque indulgemus.

Insuper omnibus et singulis Christifidelibus Secularibus et Regularibus cuiusvis Ordinis et Instituti, etiam specialiter nominandi, licentiam concedimus, et facultatem, ut sibi ad hunc effectum eligere possint quemcumque Presbyterum Confessarium tam Saecularem, quam Regularem ex actu approbatus a locorum Ordinariis (qua facultate uti possint, etiam Moniales, Novitiae, aliaeque mulieres intra claustra degentes, dummodo Confessarius approbatus sit pro Monialibus), qui eos ab excommunicationis, suspensionis, aliisque ecclesiasticis sententiis, et censuris a iure vel ab homine quavis de causa latis vel inflictis praeter infra exceptas, necnon ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus et delictis quantumvis gravibus et enormibus, etiam locorum Ordinariis, sive nobis, et Sedi Apostolicae speciali licet forma reservatis et quorum absolutio alias quantumvis ampla non intelligeretur concessa, in foro consentiae, et hac vice tantum absolvere, et liberare valeant; et insuper vota quaecumque etiam iurata, et Sedi Apostolicae reservata (castitatis, religionis, et obligationis, quae a tertio acceptata fuerint, seu in quibus agatur de praeiudicio tertii semper exceptis, quatenus ea vota sint perfecta et absoluta, nec non poenalibus, quae praeservativa a peccatis nuncupantur, nisi commutatio futura iudicetur eiusmodi, ut non minus a peccato committendo refraenet, quam prior voti

materia) in alia pia et salutaria opera dispensando commutare, iniuncta tamen eis, et eorum cuilibet in supradictis omnibus poenitentia salutari, aliisque eiusdem Confessarii arbitrio iniungendis.

Concedimus insuper facultatem dispensandi super irregularitate ex violatione Censurarum contracta, quatenus ad forum externum non sit deducta, vel de facili deducenda. Non intendimus autem per praesentes super alia quavis irregularitate sive ex delicto sive ex defectu, vel publica, vel occulta, aut nota, aliaque incapacitate, aut inhabilitate quoquomodo contracta dispensare, vel aliquam facultatem tribuere super praemissis dispensandi, seu habilitandi, et in pristinum statum resituendi, etiam in foro conscientiae, neque etiam derogare Constitutioni cum appositis declarationibus editae a fel. rec. Benedicto XIV. Praedecessore Nostro „*Sacramentum Poenitentiae*“ quoad inhabilitatem absolvendi complicem, et quoad obligationem denunciationis, neque easdem praesentes iis, qui a Nobis et ab Apostolica Sede vel aliquo Praelato, seu Iudice Ecclesiastico nominatim excommunicati, suspensi, interdicti, seu alias in sententias, et censuras incidisse declarati, vel publice denunciati fuerint, nisi intra tempus praefinitum satis fecerint, aut cum partibus concordaverint nullomodo suffragari posse aut debere. Quod si intra praefinitum terminum iudicio Confessarii satisfacere non potuerint, absolvi posse concedimus in foro conscientiae ad effectum dumtaxat assequendi Indulgentias Iubilaei, iniuncta obligatione satisfaciendi statim ac potuerint.

Quapropter in virtute sanctae obedientiae tenore praesentium districte praecipimus, atque mandamus omnibus, et quibuscumque Ordinariis locorum ubicumque existentibus eorumque Vicariis et Officialibus, vel ipsis deficientibus, illis, qui curam animarum exercent, ut, cum praesentium Litterarum transumpta, aut exempla etiam impressa acceperint, illa, ubi primum pro temporum ac locorum ratione satius in Domino censuerint per suas Ecclesias ac Dioeceses, Provincias, Civitates, Oppida Terras et loca publicent, vel publicari faciant, populisque etiam verbi Dei predicatione, quoad fieri possit, rite praeparatis, Ecclesiam, seu Ecclesias visitandas pro praesenti Iubilaeo designent.

Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, praesertim quibus facultas absolvendi in certis tunc expressis casibus ita Romano Pontifici pro tempore existenti reservatur, ut nec etiam similes, vel dissimiles Indulgentiarum, et facultatum huiusmodi concessionem, nisi de illis expressa mentio, aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari possint, nec non regula de non concedendis Indulgentiis ad instar, ac quorumcumque Ordinum, et Congregationum, sive Institutorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et litteris Apostolicis eisdem Ordinibus, Congregationibus, et Institutis, illorumque personis quomodolibet concessis, approbatis, quibus omnibus et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu alia quaevis expressio habenda, aut alia aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis, ac formam in iis traditam pro servata habentes, hac vice specialiter, nominatim, et expresse ad effectum praemissorum, derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Praecipimus autem, a commemorato die primo Iunii usque ad diem, quo oecumenica Synodus finem habuerit, ab omnibus universi catholici Orbis utriusque Cleri Sacerdotibus quotidie addi in Missa orationem de Spiritu Sancto, deque eodem Sancto Spiritu divinum, praeter consuetam Missam Conventualem, Sacrificium fieri in omnibus huius Urbis Patriarchalibus, aliisque Basilicis, et Collegiis Ecclesiis, nec non in cunctis totius Orbis Cathedralibus et Collegiatis Ecclesiis ab earum Canonicis, atque etiam in singulis cuiusque Religiosae Familiae Ecclesiis Regularium, qui conventualem Missam celebrare tenentur feria quaque quinta qua festum duplex primae et secundae classis non agatur, quin tamen haec de Spiritu Sancto Missa ullam habeat applicationis obligationem.

Ut autem praesentes Nostrae, quae ad singula loca deferri non possunt, ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus, ut praesentium transumptis vel exemplis etiam impressis manu alicuius Notarii

publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, ubicumque locorum, et gentium eadem prorsus fides habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 11 Aprilis Anno 1869:

Pontificatus Nostri Anno Vicesimotertio. N. Card. Paracciani Clarelli.

930

1869

Matrimonium
legi militari
obnoxiorum

Pro directivo notitiae statu ac observantia communico legis novellaris artic. XL. §§ 44 & 46 circa copulationem eorum, qui legi militandi obnoxii sunt, scrupulose observandos:

§. 44. A ki az ujoncz allitási bizottság által hadi szolgálatra mindenkorra alkalmatlannak nem találtatott, vagy a 3-ik korosztályban a sorhadi szolgálattól ideiglen föl nem mentetett, valameddig a 3-ik korosztályból ki nem lépett, meg nem nősülhet.

Különös tekintetet érdemlő körülmények közt, kivételes nősülési engedélyadásra a honvédelmi magy. kir. ministerium van jogosítva; de ezen engedély az illetőt a hadseregbe (hadi tengerészetbe) vagy honvédségbe lépés kötelezettségétől fel nem menti.

§. 46. Azon védköteles, a ki a 44. §-ban körülírt tilalom áthágásával megnősült, a korosztály szerinti sorozás kedvezményét elveszti és sorshuzás nélkül hivatalból besoroztatik; alkalmatlan volta esetében pedig vagy a községi szegényalap javára ezer forintig terjedhető pénzbírságban vagy hat hónapig tartható fogságban marasztaltatik el.

Azok, kik a tiltott nősülésben vétkeesen közreműködnek, a községi szegényalap javára ötszáz forintig terjedhető pénzbírság, vagy három hónap tartamáig terjedhető fogság alá esnek, fenmaradván ellenök még a hivatali szabványok szerinti eljárás, ha államszolgálatban állnak.

931

1869

Commendatur
opus: „A fel-
világosultak“

Cunctis notum est laudabile perfectionis studium, & impiger conatus cleri junioris, qui in partem haereditatis Domini vocatus ad praelia Domini praelianda semet praeparaturus in societatem coaluit eo nunquam satis laudibus efferendo scopo, ut semet in campo litterario, ubi hodie veritates fidei & morum plurimum impugnantur, exercendo, aptum se reddat ad arma armis paria suo tempore opponenda. Fructus huius anni laboris eiusdem societatis est opus celebratissimum Conradi Bollanden, cui titulus: „A felvilágosultak“ e germanico in hungaricum idioma translatus, prelo jam submissum, cuius pretium in 1 f. 50 xris defixum est; utque per Cunctos DDos dioecesanos sacerdotes conamen hoc cleri junioris pro posse succolletur, quemadmodum ardentissime opto, ita et impensissime commendo.

Datum Quinque-Ecclesiis die 22-a Maii 1869.

994

1869

Collectio in-
stitutur pro
Missionem
Africae

Episcopi Algiriae arabum conversionem ad unice salvificam fidem, christianamque eorum civilisationem certius citiusque effectuare anhelantes, splendidam erigere coeperunt ecclesiam in honorem Sanctissimae Deiparae Virginis, sub titulo: „Dominae Nostrae boni remedii“ evocatis pro munere missionis, opereque conversionis arabum, alendisve miseris, et derelictis orphanis — religiosae primitivae observantiae Ordinis sacri Praemonstratensis quibus Imperator Galliae Napoleon in littoribus maris mediterranei terragia donavit.

Quod pii zelo salutis sempiternae miserorum arabum flagrantes hi religiosi in nomine Domini incepterunt, id perficere absque dono charitativo aliorum haud queunt, confratrem suum Ludovicum Gonzague in regnum Hungariae miserunt, opem nostram imploratum.

Ad exemplum illustrissimorum Episcoporum Regni provoco hisce cunctos DDos Sacerdotes, ut coenobium hoc, inter infoecunda ingrataque deserta, rupes agrestes et scopulos horrendos procul ab omni commercio hominum remotum,— et tamen viris religiosi, pueris ac pauperibus quasi numero ducentis, repletum pro posse succollare velint seu suscipiendo in se onus Sacra certo numero absolvendi seu eleemosynam in aere parato offerendo.

Qui presbyterorum adminus 50. missas absolvendas ad intentionem PP. Missionariorum in se suscipient, ii consequentur titulum fundatoris, et insignis benefactoris Archicoenobii in Gallia; et nomina illorum lapidibus Sanctuarii ipsius Ecclesiae insculpentur, ac insuper una cum parentibus et cognatis participationem habebunt in omnibus bonis operibus caritatis, et misericordiae, et omnibus fructibus spiritualibus austeritatum PP. archicoenobii hujus, in quorum Ecclesiis quotidie pro benefactoribus memento fit in Sacro (fere 50 missae omni mane celebrantur ibi.) Qui vero pauciori numero missas celebrandas adpromittunt celebrabuntque, ii benefactorum titulo gaudebunt participes futuri suffragiorum in precibus, ac in piis operibus ejusdem coenobii.

Missae absolvendae forent intra spatium unius anni.

Qui ergo ex dioecesanis presbyteris ad pium hoc opus, — ad gloriam quippe Dei, salutemque miserorum arabum promovendam directum accedere desiderant, ii intentionem suam in sensu praeiorum horsumperscribant.

Pályázat tanítói állomásra.

A berementi plebániába kebelezett kassádi fiokközségi tanítóállomás megürülván, annak betöltésére f. é. Junius 5-ig pályázat nyittatik. A pályázóknak az illyr nyelvet kell birniok, s kellőleg fölszerelt folyamodványaikat a kerületi tanfelügyelőséghez Villányba küldeni. Ezen tanítóállomással összekötött évi jövedelem következő: A községtől: $\frac{1}{8}$ hold beltelek; 6 öl puha fa; vasárnapi iskolapénz 20 frt.; 5 hold szántó föld, ebből a község 2 holdat megmunkál és a termést betakarítja; minden házaspár után (van 200) $\frac{1}{8}$ kétszeres buza, összesen 50 pozs. mérő; minden házaspár után fél mérő csutás kukoricza, összesen 100 p. mérő; minden házaspártól 20 kr. összesen 40 fl.; egy-egy tanoncztól évenként 40 kr.; összesen 28 frt; temetkezési stólapénz mintegy 5 frt. —

Kelt Pécssett, 1869. aprilhó 20-án.

Franciscus Sláby,

Vicarius Glis Capitularis.

L. J. Ch.

1092

1869

Deus, Cujus nutibus vitae nostrae momenta decurrunt, e caduca hac vita ad aeterna sua tabernacula evocavit duos confratres:

in Christo dilectum Carolum Nagy, emeritum Vicearchidiaconum Districtus Dunaföldvárensis, et parochum Bölcskensem, qui natus a. 1791. in presbyterum ordinatus a. 1815. parochus Bölcskensis creatus a. 1828. in V.A. Diaconum renunciatus a. 1858. zelo, pietate, ac fraterna in omnes charitate claruit, cunctisque charus, et amabilis extitit.

Item alterum confratrem:

Antonium Türk, qui natus a. 1819. ad ordines sacros promotus a. 1842. parochiae Diósberényensi ab a. 1852 usque a. 1866. praefuit, quo anno ad parochiam Pécsváradensem translatus, die 12 Junii a. c. recte in vigiliis Tutelaris sui, in claustro FF. misericordiae Quinque-Ecclesiis supremum vixit diem, corpore ejus exanimi ad Pécsvárad translato, ubi in medio fidelium suorum exspectat venturum Principem Pastorum, cui vita comite in agro Domini servire vocatus fuit.

Cuncti Domini Sacerdotes provocantur, ut statuto dioecesano conformiter in refrigerium animae utriusque confratris tria sacra absolvere ocyus velint.

1128

1869

Parochia Pécsváradensi per mortem p. d. Antonii Türk parochi ejatis vacante reddita, pro eadem complenda concursus 6 hebdomadarum publicatur, cum eo, ut qui e clero dioecesano parochiam hanc consequi optant, recursum suum usque 20 Julii a. c. ad officium dioecesanum promoveant.

Datum Quinque-Ecclesiis die 13-a Junii 1869.

Franciscus Sláby

Vicarius Capitularis.

L. J. Ch.

1173

1869

Placuit divinae providentiae ex mortali hac ad immortalem evocare vitam fidelem servum suum Petrum Hartmann parochum Bozsokensem, sacerdotem iubilarem, Dioecesisque nestorem, qui natus a. 1787. ordinatus a. 1810. parochiam Ráczmecsenskensem inde ab a. 1818. usque a. 1850. rexit, a quo anno ad Bozsokensem parochiam translatus, fraterna sua charitate, ac pastoralis zelo cunctorum charitatem, ac amorem emeruit.

Mors Petri
Hartmann
par.
Bozsokensis.

Velint Dni Sacerdotes statuta 3. missae sacrificia pro refrigerio animae defuncti offerre.

Cum per mortem hanc Petri Hartmann parochia Bozsokensis, inclyto patronatui regiae scientiarum Universitatis obnoxia, vacans sit facta; pro eadem complenda concursus publicatur sex hebdomadarum, cum eo, ut ad beneficium hoc aspirantes libellum suum supplicem ad officium dioecesanum promoveant.

Datum Quinque-Ecclesiis die 27. Junii 1869.

1187

1869

Exclsum R.H. Ministerium cultus & publicae institutionis praesidentialiter sub dto 18-ae Jun. a. c. & Nr. 988. submittere dignabatur officio Dioecetano instructionem superioribus scholarum inspectoribus datam. Ex instructione hac pro directivo notitiae statu communico ea, quae quoad scholas confessionales in eadem continentur, et praescribuntur.

Data statistica scholarum inspectorum subministranda.

In specie desideratur, ut Domini Curati certa data statistica inspectorum scholarum subministrant, tenor §-i 1. instructionis eatenus est sequens:

1. §.

A tanfelügyelő minden kerületbeli községbe a községi hatósághoz küld egy példányt a táblázatokból. A mely községben nem volnának képesek azokat magyar nyelven kitölteni, oda oly nyelvű példányt küld, mely azon község hatóságának ügykezelési nyelve; a hitfelekezeti iskolákról, az illető hitfelekezeti hatóság útján statistikai adatokat szerez be, és e végre a helybeli lelkészeket felhívja, hogy azokat (a népnev. törv. 14. §., d. pontja) az illető községi hatóságnak kézbesítsék, saját hitfelekezeti iskolájukra nézve a IV., V., VI. és VII-ik táblákat ők magok töltsék ki ezen utasítások 6-ik §-a szerint, és végre, hogy a tanügy érdekében az egész táblázat kitöltéséhez, a kitöltés módjára nézve is nyujtsanak a községi hatóságnak segédkezet.

Ad exigentiam hujus §-i Curati, si tabellae perInspectorem Scholarum submittentur, data necessaria subministranda, ac tabellas IV., V., VI. et VII. ipsi explendas habebunt, quod ipsum legis etiam novellaris art XXXVIII. §. 14. d. praescribit his verbis: „a hitfelekezeti iskolákról, az illető hitfelekezeti hatóság útján, statistikai adatokat szerezni be, (a kormánynak joga és tiszte).“

Inspectoris activitas, intra cujus cancellos ipsum intuitu scholae confessionalis versari oportet — sequentibus circumscribitur.

VI. Fejezet.

A tanfelügyelő eljárása és teendői a hitfelekezeti iskolák irányában.

39. §. A tanfelügyelő a hitfelekezeti népiskolákat évenként egyszer (az lehet többször is) a törv. 14. §-a szerint meglátogatja.

A mennyiben e látogatást a tankerületében levő minden egyes iskolában személyesen nem tehetné, azt helyette a másodfelügyelő, vagy a jelen utasítás 6., 8. és 24. §. irt megbízottjai „mint arra jogosított kormány-közegek” végezik.

40. §. A hitfelekezeti iskolákban az állami felügyeletet következőleg gyakorolja :

a) Az iskolák látogatása alkalmával mindenek előtt az egyházközség lelkészénél, (ha az helyben van) jelenik meg, s úgy intézkedik, hogy a mennyire lehet, az egyházközség lelkésze, gondnoka s előjárói is jelen legyenek az iskolában a látogatás ideje alatt.

b) Tudomásul veszi s följegyzi, hogy van-e az egyházközségnek a 11-dik §-ban irt „képviselte”? — s ha nincs, mi pótolja e hatóságot?

c) Általában, de különösen az iskola vizsgálásoknál vigyázzon, hogy a törv. 11. §-ban (vide Circul sub N. 593. dtto. 1. April 1869.) a hitfelekezeteknek iskoláik felett fennhagyott jogaiba, vagy azok bármelyikébe ne avatkozzék, s illetőleg eljárása által azokat ne sértse. Ennélfogva nem szól bele a tanrendszer és módszer, vagy a tankönyvek megállapításába, a tanításba, ugyszint a tanítók választásába, s miként fizetésébe, sem pedig az iskolai kormányzat szervezetébe és miként gyakorlásába, s általában semmi rendelkezési jogot nem gyakorol a felekezeti iskolákban.

Azonban :

1. szívesen veszi, ha a tanító, növendékeit előtte kikérdezvén, alkalmat nyújt neki, hogy a tanítás sikerét megismerje;

2. a tankönyveket megnézheti, s ha szükségesnek látja, a közoktatási miniszternek jelentést tehet róluk.

Továbbá szigorun megvizsgálja, hogy a népiskolai törv. 11. §-ban irt kellékeknek elég van-e téve? Jelese:

3. A tanterem és az egész iskolaépület megfelel-e a törv. 27. §-a kívánalmainak? különösen egészségi tekintetben nem ártalmas-e, s biztonsági tekintetben nem veszélyes-e? Az iskolaház újabb építésénél vagy átalakításánál elégtételt-e a 27. §. kívánalmainak?

4. A tanköteles gyermekek följártnak-e mind és rendesen az iskolába? Ha nem, végére jár, ki annak az oka? fordult-e az egyház hatóság ez ügyben a polgári közhatósághoz? s a mulasztók a mulasztásaik jegyzékét átszolgáltatta-e neki? Ha igen, s a község mulasztotta el a törvény végrehajtását, úgy a községi hatóságot azonnal szigoruan megint. Ha pedig nem, a helybeli egyházhatóságot figyelmezteti a kellő lépések megtételére.

5. Meg van-e tartva a törvényben rendelt 8 (városon 9-) hónapi szorgalomidő.

6. Egy tanító keze alatt hány növendék van?

El vannak-e különítve a fiu- és leány-gyermekek, ha lehet külön tanterembe, ha pedig ez nem lehető, legalább egy tanteremnek külön oldalaira.

6. A kötelezett tantárgyak taníttatnak-e mind?

7. Van-e minden gyermeknek tankönyve és taneszköze?

8. Fel van-e az iskola kellően szerelve tanszerekkel? Van-e alkalmas fali számoló tábla, földgömb, fali térkép (legalább Magyarorszáé Európáé), olvasó tábla stb. — Van-e testgyakorló helye, és erre készletei, és van-e faiskola?

9. Az iskolában valamely, arra illetékes hatóság által képesített tanító működik-e? Ha a törvény kihirdetésekor már hivatalban volt tanító a rendes tanfolyamot nem végezte is, legalább utólag a szükséges vizsgákat kiállotta-e?

Segédtanítóul valamely képezdében tanult egyén van-e alkalmazva?

41. §. Felügyel arra is, hogy az oly községekben, hol községi iskola van, a hitfelekezetek azon tagjai, kik saját felekezeti iskolájuk fenntartására való fizetés miatt részben, vagy egészben fölmentettek a községi iskolára adózás alól (a törv. 44. §-sa értelmében) fizetik-e rendesen felekezet iskolájukra a bevallott adót?

42. §. Megvizsgálja, hogy ott, a hol a törv. 45. §-a rendeleténél fogva más felekezeti iskolák is kötelesek a helyben létező felekezeti iskolákba járni, azok ezen iskolákba fölvetetnek s oktattnak-e rendesen? és hogy ily iskolákban a hit és erkölcs tan a törv. 45. §-a értelmében elkülönítve tanítatik-e?

43. §. Megvizsgálja a hitfelekezeti tanító-képezdét, hogy azokban a 88. §-ban fölvetett tantárgyak rendesen tanítatnak-e? Van-e mellette gyakorló iskola, és tanítatnak-e ebben a 11. §. 3. pontja alatt kijelölt tantárgyak, s megtartatnak-e bennök az évi vizsgák (13. §.) Végre a 102. §. értelmében a tanfolyamot bevégezett tanítójelöltek a pálya-folyam bevégezése után egy év múlva, és a felső nép- és polgári iskola tanítója 103. §. szerint az arra rendelt hitfelekezeti hatóság által szigorlat alá vétetik-e?

44. §. A törvény által megengedőleg rendelt, s a mostani állapotból fokozatos átmehe-
tésre számított szakaszok értelmében szemügyre veszi:

Gondoskodik-e a hitfelekezet, s tesz-e cselekvő lépéseket a 28. §. szerint iskolája netán szükséges átigazítására, s annak taneszközökkel való kellő felszerelésére (11. §. 4.) és az egy tanító keze alatt lévő növendékek létszámának teljesen a törvényszövege szerinti megállapítására.

45. §. Végére jár, hogy az iskola vagyonának biztos elhelyezésére, s rendeltetésére; fordítására ügyel-e az illető hatóság (törv. 14 §. c. pont.)

46. §. A felekezeti iskolákban tapasztalt hiányokra bizalmasan figyelmezteti az illető egyház községi hatóságot, s ha lényegesebb hiányokat talál, egyszersmind kijelenti, hogy kénytelen a kormánynál oly jelentést tenni, melynek következtében valószínűleg a törv. 15. §-a fog alkalmazásba vétetni; sőt ha szükségesnek látja, az alábbi 50. §-ban irt fölhevást intézi hozzá.

47. §. A hitfelekezeti iskolákban tapasztalt hiányokat följegyzí, s a közoktatási miniszternek róluk jelentést ad be, melyben egyszersmind véleményt terjeszt föl aziránt, hogy a körülmények szerint minő intézkedést lát szükségesnek.

1215

1869

Pályázat.

A magyar-széki oskolatanító s kántori állomás betöltése végett pályázat hirdettetvén, az f. é. augusztus 10-ig nyitva tartatik.

A pályázók folyamodványukat kellőleg felszerelve a kerületi tanfelügyelőséghez czimezzék, és küldjék Magyar-Hörtelendre (utolsó posta: Magyar-Szék.) Ez állomással következő jövedelem van összekötve.

Minden telkes gazda után $1\frac{1}{2}$ nyolczada buza, kis házasoktól 1. nyolczada rozs. Őszvesen 17. akó bor. 10. öl kemény fa, (ebből 4. öl az iskolák fűtésére), mely az uradalmak erdeiből a községek által megvágatik és behordatik. Lélekpénz, és iskolapénz mely a községek által általános őszvegben fizettetik a vasárnapi tanítást is ide értve 144. for. 65. kr. — Stola körülbelül 12. for. Alapítványi tőkék után 9 for. 45 kr. $1\frac{1}{2}$ hold szántóföld, $\frac{3}{4}$ hold rét, melyet a községek művelnek. Magyarszéken minden telkes gazda után 1. porció széna. Ezen jövedelemből tartozik a tanító egy al-tanítót tartani, mindennel ellátni, és 60. forintot neki fizetni.

A tanítói lak áll 2. oskolából, 3. szobából, van hozzá konyha pincze, kamara és istálló 6. db. marhára. Az épület jó karban van, van hozzá 500 □ belsőség.

Kelt Pécsen 1869. Jul. 3.

Sláby Ferencz

káptalani helynök.

A
PÉCSI EGYHÁZMEGYE
TISZTELENDŐ PAPSÁGA, S HIVEINEK
ÖRÖK ÜDVÖT AZ ÚRBAN!

1318

1869

A hazai törvényhozás legközelebb egyik feladatául tűzte ki a népiskolai oktatásügy szabályozását is, és e célra törvényt alkotott, mely az apostoli kir. felség legmagasb szentesítésével ellátva, életbe léptetik már.

Egyház köz-
ségi tanácsok
és
iskolai székek
felállítása.

Minthogy e törvény mikénti végrehajtásától függ népiskoláink kath. jellegének megőrzése, kötelezve vagyunk a leglelkismeretesebb buzgósággal, a tehetségünkben álló minden erkölcsi, és anyagi eszközöket felhasználni, hogy egy részről a törvény értelmében az állam kívánalmainak, a miben és a hol lehet, eleget tegyünk, más részről pedig kezeink között megőrizzük népiskoláink kath. jellegét, és azok felett intézkedési jogunkat, melyet a kath. egyház ki nem bocsáthat kezeiből.

E célból szükséges gondoskodnunk, hogy addig is míg a kath. autonomia létre jövend, legyenek közgeink, melyek hivatva legyenek iskoláinkat egy részt ugyan a törvény értelmében, de másrészt szent hitünk szellemében is vezetni, s minden ügyeiket kezelni.

Ily közgeek, melyek által a népoktatási törvény is a községi iskolák ügyeit vezetetni rendeli, a községi iskolai székek, melyeknek éltbeléptetését minden egyes katolikus községben ezennel elrendelendőnek, s mielőbb minden halasztás nélkül, mint önként értetik, egyedül kath. férfiakból összeállítva, eszközzésbe veendőnek véltünk, és rendelünk is ezennel.

Szükségesnek látjuk mindenekelőtt némely fontosabb dolgokban az új népoktatási törvényre nézve úgy a lelkipásztorkodó papságnak, mint általuk a hívő nép tájékoztatására a következőket közleni:

I. Az új törvény szerint köteles minden fi- és leány-gyermek, ha magán uton nem nyer oktatást, a nyitvános iskolákat élet idejének 6-ik évétől a 12-ig, illetőleg a 15-ig látogatni.

Mintán a törvény (4. §.) pénzbeli és súlyos büntetéseket szab azon szülőkre, kik a törvény ezen rendelkezésének eleget nem tesznek, sőt az iskolától elfogott gyermekeket gondnokság alá is helyezettetni rendeli: a szülők komolyan figyelmeztetendők a törvény rendelkezésének teljesítésére, ha a kiszabott büntetéseket magokra vonni nem akarják.

II. A törvény megengedi a szülőknak, hogy gyermekeiket bármily hitfelekezeti iskolába járattathassák. (6. §.)

Igy az állam rendelkezik ugyan; de az Isten és az ő egyházának törvényei nem szűntek meg tovább is a kath. hivatott lelkiismeretőkben szigorúan kötelezni, hogy gyermekeiknek katolikus szellemi oktatásáról és neveléséről gondoskodjanak. És azért:

a) a kath. hivatottak szoros kötelességeül marad, a legnagyobb és érzékenyebb áldozatokkal is azon lenni, hogy legyen oly katolikus iskolájuk, mely a törvény követelményeinek megfelel;

b) minek folytán, az ily kath. iskolába, és nem más hitfelekezeti, vagy semleges községi iskolába járassák gyermekeiket; ha pedig,

c) teljességgel lehetetlen volna saját katolikus iskoláról gondoskodni, és olynemű iskolára szorulóknak, a milyen imént említett, akkor a lelkipásztor kettőztetett buzgalommal teljesítse hittanítói kötelemét, a szülők pedig oktatásaik, jó példák és valódi katolikus házi nevelés és oktatás által törekedjenek pótolni azt, mit gyermekeiknek az iskola nem adhat.

III. A törvény 11. §-a szerint minden hitfelekezet, tehát a kath. egyház hívei is, mindazon községekben, melyekben laknak, saját erejükből tarthatnak fön és állíthatnak nyilvános népoktatási tanintézeteket. Oly községekben azonban, hol a hitfelekezetek nem tartanak fön a törvény rendelkezésének megfelelő népiskolákat, a törvény 23-ik §-a szerint, a község köteles a szükséges népoktatási tanintézeteket fölláztatni, mely iskolák, a község által ekként fölláztatva, a törvény 24-ik §-a szerint, hitfelekezeti különbség nélkül, a község gyermekei számára közös községi tanintézetekül tekintendők.

Már hogy a kath. hivatottak a dolgot odáig menni ne engedjék, miszerint ily semleges iskolák keletkezzenek náluk, melyekben atánító nem csak katolikus hitű, hanem bármely más hitfelekezeti, vagy mózesvallású is lehet — sőt inkább törekedjenek, miszerint községükben gyermekeik számára a törvény követelményeinek megfelelő kath. iskola legyen, egynél több ok van reá; ugyanis:

Követeli ezt tőlünk katolikusoktól a vallásos nevelésnek szükségessége, mely a gyermekkorral veszi kezdetét, és mely, az üdvözítő hitnek elterjesztését, magának az egyháznak erősbulését és fönállásának biztosítékait

adja és eszközli. — A mely egyház, a hitigazságok birtokának öntudatában él, az a népiskolák iránt közömbös nem lehet, hanem úgy tekinti azokat, mint hitfelekezeti állásának egyik legerősebb alapját, ugyanis az iskolák növendékeinek szívében a hit gyökeret vevén, — ezuton maga az egyház fentartja, táplálja magát és terjeszkedik is egyuttal.

Midőn az új népiskolai törvény, még mint javaslat tárgyalatott a honatyák által, a legszabadelvűbb körökből emelkedtek szózatok az iránt: hogy mielőtt e javaslat törvényerőre emeltetnék, hallgattassanak meg az országban lévő különböző hitfelekezetek tanszakférfiai, kiknek nézeteik azután a törvény alkotásánál figyelembe vétessenek. Tudva van, hogy a kihallgatott szakférfiak hitfelekezeti különbség nélkül azon egy pontban mindnyájan megegyeztek, miszerint a hitfelekezeteknek fön kell tartaniok azon jogot, hogy saját hitfelekezeti jelleggel bíró népiskolákat állíthassanak. A magyarországi törvényhozás ezen nézetnek kifejezést adott, épen a 11. §-ban, a hol a hitfelekezetek jogát, népiskolákat föllállíthatni — határozottan biztosította. Nem sértünk meg tehát senkit, sem nem bizalmatlankodunk, a szeretetlenségnek pedig épen semmi jelét nem adjuk más felekezeti honfitársaink irányában, midőn mi katolikusok, épen úgy óvakodunk a semleges iskoláktól, miként óvakodnak azoktól a többi hitfelekezetekhez tartozó hazánkfiak.

Ezen legfontosabb vallás-erkölcsi okokon kívül, még más erkölcsi indokok is indíthatják katolikus hivenket a hitfelekezeti népiskolák fentartása és föllállítására. Mert mit nyernénk a községi semleges népiskolák föllállításával? Ha nincs kellőleg szervezett kath. népiskola a községben, akkor közös iskola állíttatik, és ha kath. népiskolára költetni nem akartunk, kényszerítve leszünk — a közös iskolára fizetni, most ugyancsak a törvény 35. §-a szerint az egyenes adó 5%-kát, de ha ez nem leszen elég, jövőben talán többet is. Ha pedig saját kath. népiskolát állítunk a 11. § szerint, avval és abban magunk fogunk rendelkezni, magunk választjuk a tanítókat, elbocsátjuk azokat, ha arra fontos okot szolgáltatnának, magunk határozzuk meg fizetéseiket, magunk szabjuk meg benne a tanmódszert, a tankönyveket; míg ellenben, ha közös iskola van, melyet talán legnagyobb részben mi tartunk fön, melynek vagyonalapjához be fog olvasztatni a mi kath. iskolavagyonunk is, más vallásbeliek is beszólnak a mi legfontosabb ügyeinkbe, anélkül, hogy nekünk jogot engednének beszólni az ő ügyeikbe, mit igen helyesen cselekszenek, jó példát adván nekünk, hogy mi is ugyan úgy cselekedjünk. — De továbbá, keyesebb költséggel állíthatjuk ki saját kath. népiskoláinkat, mint a mennyi reánk fogna nehezenni, ha közös népiskolánk lesz, mert hiszen nem csak tanítóra hanem kántorra is van szükségünk, és a mi kath. népiskolánk tanítója a törvény 141-ik §-a szerint egyszersmind viselheti a kántori hivatalt is, ellenben, nem hatholikus tanító, kántorunk nem lehet. Ki nem veszi itt észre azonnal, hogy ez esetben a tanítót is, a kántort is külön kellend fizetni?

A törvény világosan megengedi, hogy a mit a községi iskolára okvetlenül kellene adnunk, azt saját katolikus iskoláinkra is fordíthassuk. A 40-ik §. azt látszik ugyan biztosítani, mintha az egyenes adó után a 35-ik §. szerint fizetendő százalék, és az iskola javára a 38-ik §. szerint alkotott és 39-ik §. gyarapított iskola vagyon jövedelme csak községi iskola állítására és föntartására fordíthatnának; de vele ellenkezőleg a 44-ik §. világosan kimondja, hogy azon községi tagok és birtokosok, kik a törvényben kijelölt kellékeknek megfelelő hitfelekezeti népiskolát tartanak fön, csak annyiban köteleztetnek a községi — semleges — iskola föntartásához járulni, a mennyiben azon összeg, a melylyel saját hitfelekezeti iskolájok fentartásához pénzben vagy terményekben járulnak, nem meríti ki egyenes adójuk 5%-kát; és hogy az iskola alapvagyonának, melyről föntebb volt szó, jövedelme is, ahol községi iskola jelenleg nem létezik, a törvény kellékeinek megfelelő hitfelekezeti (tehát kath.) iskola vagy iskolák segélyezésére fordíthatatik. (41. §.)

IV. A törvény nem köti meg kezeinket saját szent hitünk szellemében vezetendő bármely népoktatási tanintézetek föllállításában és föntartásában. legyenek ezek bár elemi, vagy felsőbb népiskolák, tanítóképezdék, vagy polgári iskolák. És ha név szerint ez utóbbiakról a 67-ik §-ban az áll is, hogy nagyobb községek, melyeknek anyagi ereje engedi, kötelesek felső népiskola helyett polgári iskolákat állítani és föntartani a község lakosai számára felekezeti különbség nélkül, ezt kétséggel csak azon esetre kell alkalmaznunk, ha, nem egy hitfelekezeti, hanem valamely semleges szellemű község, vagy állam hozná létre a polgári iskolát. Mert hogy a hitfelekezeteknek szabadságukban áll, nyilvános népoktatási tanintézeteket és köztük, nekünk katolikusoknak saját szent hitünk szellemében vezetendő polgári iskolákat is állítani, a napfénynél világosabban kitűnik a törvény 11. és 12. §§-ból, és nem lehet föltennünk, hogy a törvény az e szakaszokban megadott jogot, egy más szakaszban (67. §.) megvonni akarta volna.

Használjuk tehát a törvény engedményét saját javunkra. Gondoskodjunk a szükséges iskolákról úgy hogy azok hitbeli meggyőződésünkkel, és azon Isten előtti sulyos felelősséggel, mely bennünket gyermekeink oktatása és nevelésére nézve terhel, megegyeztethetők legyenek.

V. Különös gondoskodásunk tárgyát képezze azon hitközségbeli iskolák jellegének megmentése, melyek fiókegyházakban léteznek. Már azon körülmény, hogy a lelkipásztor nem lakik helyben, és csak időről-időre látogathatja meg a fiókegyházak népiskoláit, nem csekély hátrányára van a népiskolában a lelkipásztor által tartatni szokott hittanításnak, és csak is az enyhítette a bajt, nyugtathatta az aggodalmakat: hogy a fiókegyházban próbált és biztos érzelmű kath. tanítók adták elő a vallástant az illető plebánosok felügyelete és vezetése mellett.

De ha az új törvény értelmében, a kath. népiskolák netalán semlegesekké fognak válni és azokba nem kath. tanítók helyeztetnek be, nem világos-e a veszély, nem szembetűnő-e a baj és nehézség, mely ezen körülménynél fogva támadni fog a fiókegyházakban semleges iskolákba járó kath. gyermekek vallásos oktatására nézve? A törvény ugyan utasítja a lelkipásztorokat a hitoktatásra a népiskolákban. Ezt rendeli az egyház is. De mit fog tenni oly lelkipásztor, kinek 12, 6, 5, fiókegyháza van, ha

azokban, vagy részben, vagy mindannyiban semleges iskolák állíttatnak föl? Lesz-e annyi ideje, lesz-e annyi módja folytonosan látogatni azokat és a vallást azokban előadni? Miután ily körülmények között a lelkipásztorok majdnem a lehetetlenséggel fognának küzdeni, nehogy a lelkek üdvössége kárt szenvedjen, súlyos felelősség terheli lelkiismeretüket, miszerint kitelhető igyekezettel, melyet az Isten kegyelme mindig segíteni szokott, oda hassanak hiveik körében, hogy a népiskolák, főleg a fiók-egyházakban, tartsák meg kath. jellegüket. Az iskola, a templom előcsarnoka, valamint nem kívánhatunk egy templomba járni, különben szeretett más vallású honfitársainkkal, úgy ne járassuk gyermekeinket az övéikkel közös iskolába, nehogy a hitben, mely alapja a szeretetnek és az örök üdvnek nélkülözhetlen föltétele, — megfogyatkozzunk.

De továbbá a közös iskolákat egy vallásfelekezett, egyik egyház sem nevezhetvén sajátjának, azok minden vallási meggyőződést kiirtván, a jövő nemzedéknek kath. életét elfojtani és az anyaszentegyház szent ügyét lassanként aláásni fogják. Ne engedje az Ur — a jövő mutatja meg, s sokkal világosabb, mintsem fejtegetni szükség volna, hogy mily szomorú következményeket fognak a közös iskolák eredményezni! A kor törekvéseit világosan látjuk, ébredjünk! Fájdalommal tapasztaljuk, hogy ezen apostoli országban is találkoztak már községek, melyek kath. iskoláikat hitfelekezeti jellegűtől az új törvény alapján megfosztván, azokat közöseknek nyilváníták, s hogy ez nálunk ezután ne történjék, szent és mulaszthatlan kötelességünk ez iránt előrelátólag gondoskodni.

Mint hogy pedig oskoláinknak közös oskolákká való átalakítása a törvény értelmében csak akkor történhetik meg, ha 1) a törvény által az iskolákat illetőleg meghatározott követelményekben hiány mutatkoznék, vagy 2) a kath. községek hitfelekezeti iskoláinknak közös iskolákká való átalakítására magokat hajlandók- és készeknek mutatnák, ez okból felhívom a tiszt. lelkészeket, hogy hiveiket, kiket az Ur gondoskodásukra bízott, s kiknek lelkeit egykoron kezeikből fogja kívánni, kath. iskoláik hitfelekezeti jellegük fentartása szükségéről alapos oktatás, s minden ajánlkozó alkalom felhasználása mellett, meggyőzni, buzdítani s rábírní törekedjenek. Mely buzdítás azonban, hogy a törvény, vagy más vallásfelekezeti elleni kifakadás nélkül, a tárgyhoz illő és meggyőződés sugalta komolyság- és szeretetteljes szelidséggel történjék, mondanom sem kell. Mindenesetre és legelőször is a népben felekezeti iskoláik iránti érdekltség ébresztendő fel, miért is arra kell törekedni, hogy az iskolák igazgatása kath. egyének kezében maradjon. A törvény a népoktatási tanintézetek vezetését az e végre minden községben alakítandó iskolai székre bizza, melynek legalább kilencz lehetőleg az oktatásügyhöz értő egyénből kell állnia. Okvetlenül szükséges tehát, hogy egyházmegyénk hitközségeiben kath. iskolaszékek s egyház községi tanácsok hova hamarább megalakuljanak, melyek feladata lesz, valamint a templom és iskola vagyonát a lelkészkezdő papsággal válllvetve kellőkép kezelni, ugy az iskola-ügyben teljesíteni mindazt, a mi annak vezetéséhez és jó rendben tartásához tartozik. Ezen egyházközségi tanács lesz arra hivatva, hogy mint községi iskolai szék működjék, s mindazt teljesítse, miennek hatásköréhez a törvény értelmében tartozik. Ezen egyházközségi tanácsok felállítása és szervezése a következőkben állapittatik meg:

1. §. Az egyház-tanácsok tagjai, mint ilyenek, nem jutalomért, hanem magasztosb indokoknál fogva, az egyház fölvirágoztatásáért, ajánlják föl fáradozásait.
2. §. Minden plebániában rendesen külön egyházközségi tanács alakittatik.
3. §. Amely városokban több plebániának ügyei külön kezeltettek, ott azok ezután is külön egyház-községi tanács által kezeltethetnek.
4. §. A fiókegyházak az anya-egyházi községtanácsához tartozhatnak.
5. §. Amennyiben a fiókegyházak magánérdekei forognának fenn, ezeket a fiókegyházi tanácsstagok a rendes elnök vezérlete alatt önállólág kezelhetik.
6. §. Az egyházközségi tanács tagjai:
 - A) Állásuknál fogva az illető kegyurak, vagy ezeknek képviselői. Hol a kegyuraságot többen gyakorolják, ezek egy képviselőt választanak.
 - B) Hivatásuknál fogva a plébánosok és káplányok, a kath. elemi iskolák rendes tanítói.
 - C) Választás által: falukon és nem királyi városokban 9—12 és legfőlebb 36 tag, és pedig a község lélekszámához képest 6000 lélekszámg 12; 6000—12000-ig 18. — Hol pedig régibb gyakorlat szerint a tanács-tagok száma az imént elősorolt számoktól különbözik, ott az egyházközség a régibb gyakorlat mellett is maradhat.
7. § Választói képességgel bir minden nagykoru, önálló tisztességes keresetmódu ker. kath. férfiú, ki az egyház és iskola iránti tartozásait teljesíti.
8. §. Ki atyai, gyámi, gondnoki vagy gazdai hatalom, vagy bárminemű bűnvádi kereset alatt áll; bírói ítélet által becsületvesztett, kath. választó nem lehet; így az elmebeteg sem.
9. §. Tanácsstagokul választhatók azon köztisztvisletben álló helybeli választók, kik 30 évet meghaladván irni s olvasni tudnak.
10. §. A választás napját a plébános 8 nappal előbb hirdeti ki. A hirdetmény a templom előtt felolvasatik, azután mind a templom, mind az iskola ajtajára kifüggesztetik. A hirdetményben a választás helye és módja is meghatározatik.
11. §. A választást a plébános, mint az egyházközség elnöke vezeti, az első választás alkalmával két megbízott segédletével. E megbízottakat a plébános jelölheti ki, de a jelenlevők helyeslésével.
12. §. A választás szavazás által történik, vagy élőszóval, vagy írásban. A szavazó személyesen tartozik átadni a szavazatszedőknek azon írást, mely az általa óhajtott tagok neveit tartalmazza.
13. §. A szavazatokat az elnök és az ideiglenes bizottmány szedi, számba veszi s az eredményt kihirdeti.

14. §. A megválasztásra egyszerű szavazattöbbség kívántatik. Egyenlő szavazatszámnál a kor határoz.
15. §. A megválasztott tanács tag ellen, a választás után 8 napig kifogást tenni szabad. A vádat az új egyházközségi tanács vizsgálja meg és alaposnak találván, a választást megsemmisíti, ellenkező esetben a választást megerősíti. A kitörölt tanács tag helyét azon póttag foglalja el, ki legtöbb szavazattal bír.
16. §. A tagok három évre választatnak, de úgy hogy az összes választott tagoknak egyharmada minden évben újra választatik. Az első két alkalommal a tagok egyharmada sorshuzás által lép ki. E szerint évenként történvén a választás, ez alkalommal a halálozás, vagy elköltözés, vagy egyéb módon megürült helyek is új választások által töltendők be. Az előbbi tagok ismét megválaszthatók.
17. §. Az egyházi községtanács elnöke a plébános. Ha a plébános betegség vagy hasonló ok által akadályozva volna az elnöki tiszt vitelében, a kerületi esperes ideiglenesen más áldozárt nevez ki.
18. §. Az egyházközségi tanácsnak szabadságában áll a világi tagok közül egy vagy két alelnököt választani; ezenkívül saját kebeléből megválasztja a jegyzőt; és a pénzkezelésből eredő felelősség miatt, tekintettel a vagyoni állásra, a fő- és algonokot; e két utóbbit megerősítés végett az esperesi hivatalnak fölterjeszti, s ha a fölterjesztés kézhezjutása napjától számított tíz nap alatt az esperes kifogást nem tesz a választás ellen, a plébános a gondnokot az egyházközségi tanács előtt fölesketheti s hivatalába iktathatja.
19. §. Az egyházközségi tanács gyűlést tart minden évben a templom számadása megvizsgálása végett, azonkívül minden hóban, s valahányszor az elnök vagy a tanács tagok fele kívánja.
20. §. Az egyházközségi tanács hatásköre az egyházközség templomi, kegyes-alapítványi és iskolai vagyonára s a tanügyre terjed ki: mégis a püspöki joghatóság, a kegyuri és rendes tanhatósági jogok sértetlen főtartása mellett.

Az egyházközségi tanács főbb teendői a következő pontokban állapítatnak meg:

A) Az egyházközség vagyonára nézve.

- a) Az egyházközség vagyonát s annak jövedelmeit, ugyancsak az egyházközség javára tett alapítványokat rendeltetésökhöz hiven s az azokra vonatkozólag fennálló szabványok pontos megtartásával, az egyházmegyei hatóság, felügyelete alatt és rendeletei szerint kezeli. Amennyiben pedig ily alapítványok kezelését az alapító kifejezett akaratára szerint másra bízta volna, azoknak szabályszerű s rendeltetésökhöz megfelelő kezelését ellenőrzi.
- b) Ügyel a templom és iskola épületeinek jó karban tartására, s illetőleg — amennyiben ez nem a kegyúr teendője volna, — arról rendelkezik.
- c) Egyházi és iskolai nagyobb építkezések iránt az egyházmegyei hatóságnak jelentést tesz, attól engedély s rendelés szerint az építést eszközli. Halasztást nem szenvedő javításokat pedig utólagos feljelentés mellett rögtön eszközöltet.
- d) Az egyházközség tőkésíthető pénzeit 100 forintig bezárólag kikölcsönzi, s földeit, ha czélszerűnek látja, bérbe adja, arra figyelni tartozván, hogy a kölcsönvevő legalább 200 forint értékű biztosítékot nyújtson. A kötelezvények és biztosítások másolatai utólagosan az egyházmegyei hatósághoz felterjesztendők, s a kikölcsönzött összegért a tanácsnak minden tagja, az elnökkel együttessen s egyenkint felelős. Száz forintnál nagyobb összegek, valamint a földek bérbeadása, az egyházmegyei hatóságnak előlegesen, a kötelezvények, szerződések és biztosítékok fölmutatása mellett bejelentendő úgy, hogy az illető kikölcsönzés, vagy bérlet, csak az egyházmegyei hatóság jóváhagyása után s rendelése szerint érvényesíthető. Az elnök és gondnok működésök tartama alatt az egyház pénztárából kölcsönt nem vehetnek.
- e) A kisebb, valamint nagyobb összegeket is, (az utóbbiakat t. i. míg azok elhelyezéséről az egyházmegyei hatóság engedélyével és intézkedése szerint rendelkezhetik) takarékpénztárba adhatja.
- f) A szükséges évi kiadások fedezéséről gondoskodik. De ha a rendes kiadásokon felül 50 frtnál nagyobb kiadások szükségeltetnek, ezekre az egyházmegyei hatóságtól esperesi hivatal útján kér engedélyt.
- g) Ha ájtatos alapítványok tételnek, minthogy azok az egyházmegyei hatóság jóváhagyásától függenek, a községtanács az azokról szóló, három példányban kiállított, szabályszerű alapítványi leveleket, s egyéb hozzá tartozó okmányokat megerősítés végett ugyanazon egyházmegyei hatósághoz fölterjeszti. A szentmisékre továbbá a keresztek, kápolnák, szobrok, stb. jó karban tartására teendő alapítványok tőkéinek nagyságát az egyházmegyei szabályok határozzák meg valamint a mise-alapítványok kamatainak aránylagos fölosztását is.
- h) A plébániai, templomi, iskolai leltározást elkészíti s rendben tartja.
- i) A templomi s iskolai számadásokat megvizsgálja.

B) Az iskolaügyre nézve.

- a) Az iskolatanítókat az e hivatalra képesített egyének közül megválasztja. De amely községekben az iskolatanító választásához többen is hozzájárultak, ezek eddigi jogaikban ezenül is meghagyandók. A választásnál jelen legyen az esperes is. A választás eredménye megerősítés illetőleg kinevezés végett az egyházmegyei hatósághoz küldendő.
- b) rendes segéd-tanítók fizetését a helyi körülmények szerint megállapítja. Az egyházközségi tanács által megállapított tanítói díjlevél az egyházmegyei hatóságnak előlegesen fölterjesztendő, s csak ennek jóváha-

gyűlési napra érkező.

c) Szigoruan felügyel, hogy a tanköteles gyermekek az iskolába rendesen eljárjanak, a hanyagoknak szüleit s gondviselőit megint, s kellő orvoslásról gondoskodik.

d) Gondoskodik az iskolának szükséges tanszerekkel ellátásáról a törvények értelmében.

e) Kiküldöttei által az iskolát hetenkint meglátogatattja. E küldöttek a tanításba bele nem szólhatnak, hanem csak az iskolát, és a tanítás menetét szemlélik meg, a tanítót a netaláni iskolai szükségek felől megkérdezik, és a tapasztalatokról az egyházközségi tanácsnak jelentést tesznek.

f) A hanyag, vagy roszmagaviseletű tanítót az esperesnek följelenti; ellenben a szorgalmas és kitűnő tanító igyekezetének jutalmazása felől gondoskodik.

g) Iskolai fegyelmi ügyekben, ugyszintén a szülék és tanítók közti perekben intézkedik, és első folyamodásilag ítél.

h) Az iskolai szünidők mikor tartását, a törvények korlátai közt, meghatározza.

i) A kitűnő tanulók megjutalmazása felől gondoskodik.

k) A helységben az igen kívánatos kisedővoda vagy elem- és felsőbb népiskola fölállításáról gondoskodik. Az iskolában tapasztalt nevezetesebb hiányokat vagy szükséges javításokat az esperesnél mint iskolafelügyelőnél feljelenti.

21. §. A gondnok:

a) az egyházi és iskolai épületek jó karban tartására ügyel, az épületek tisztításáról gondoskodik, a szükséges javításokat az egyházi községi tanácsnak bejelenteni, s annak rendelete folytán eszközli;

b) a templom és iskola bevételeit és kiadásait kezeli. Azonban mind a bevételekre vonatkozó ellennyugtákat, mind a kiadási nyugtákat a plébános ellenjegyzi, melyek csakis így érvényesek. Mindamellet az évi rendes kiadásokon felül rendkívüli: szükségekre az egyházközségi tanács előleges jóváhagyása vagy utasítása nélkül 10 ftnál nagyobb összeget nem adhat ki;

c) a kiadásokról és bevételekről hiteles, a plébános által ellenjegyzett okiratokkal ellátott számadását pedig az év végével az egyházközségi tanács elé terjeszti.

22. §. az iskola és az alapítványok pénzei biztos szekrényben legalább két zár alatt tartassanak; a kulcsok egyikét a plébános, másikat azon gondnok őrizzé, ki számadásra köteles.

23. §. A pénzszekrény rendesen a plébánia lakban helyeztessék el.

24. §. Az egyházközségi tanács gyűléséről a rendes jegyző vezeti a jegyzőkönyvet, mely minden a fenálló szabályok szerint püspöki elintézt, vagy helybenhagyást igénylő ügyben, s különben is, valahányszor fölki-vántatik, az egyházmegyei hatósághoz terjesztetik föl.

E szabályok értelmében minden haladék nélkül felállittatván az iskolai székek, illetőleg egyházközségi tanácsok, az eredményről az egyházmegyei hatóságot a kerületi esperesek értesitendik, kiknek szorgos figyelmét a fentebbiek mielőbbi életbeléptetése végett különösen felhívjuk.

Kelt Pécssett 1869-ik évi julius hó 16-án.

Sláby Ferencz,

káptalani helynök.

L. J. Ch.

1461.

Placuit divinae providentiae emeritum confratrem Josephum Koncz Nestorem Dioeceseos ad aeternam evocare haereditatem. Qui natus a. 1784. ordinatus a. 1810. administravit parochiam Püspök-Szent-Lászlóensem usque a. 1854. quo a cura animarum recessit. Mortuus est V.-Ecclesiis die 5-a Augusti.

Mors Josephi
Koncz em.
Sacerdotis

Lux aeterna luceat ei!

Meminerint cuncti Sacerdotes statuta 3. missae sacrificia in refrigerium animae ejus quantocumque Dei omnipotenti offerre.

1467

1869

Excelsum regium hungaricum ministerium cultus et publicae institutionis ddto 29-ae Jul. sub. Nr. 13610. ac. pro directivo cleri curati notitiae statu sequentis tenoris rescriptum direxerat
horsum:

Matrimonia
militum.

16539. számhoz.

Kivonat a f. évi január 8-án 155. sz. alatt kelt körrendeletből:

(a véderőről szóló 1868-ik évi XL. törvénycikkhez.)

21. A nyugalmazott tiszteknek, katonai hivatalnokoknak és a rokkantak házában nem tartózkodó nyugzsoldos rokkant katonáknak a véderőről szóló törvény által a házassági szabályrendeletek alóli kivétele, természetesen csak egészen rokkant, vagy pedig véglegesen nyugalmazott tisztekre, katonai felekre, hivatalnokokra, alsóbb rendű egyénekre és szolgákra, valamint nyugzsoldos és igényeiket fenntartó rokkantakra terjed ki; de az ideiglenesen nyugdíjazott katonákra és a helyi szolgálatra előjegyzett fél-rokkant nyugdíjazott tisztekre, valamint a katonai rokkantak házaiban ellátás alatt álló legénységre nézve az 1861-ik évi szeptember 14-én kibocsátott nősülési rendszabály érvénye továbbra is fenn marad.

Magától értetik, hogy a véglegesen nyugalmazott illetőleg nyugzsoldos és igényeiket fenntartott állapotuk által kötött házasságokból származó özvegyek és árvák, állam részről ellátásra vagy egyéb oly szabályszerű javadalmakra, melyek katonai özvegyeket vagy árvákat illetnek meg, igényt nem tarthatnak.

A tartalék, valamint a véglegesen nyugalmazott tisztek, katonai felek és hivatalnokok nősülésüket a menyasszony erkölcsi bizonyítványával és az esketési anyakönyvi kivonattal felszerelt jelentés mellett az illető katonai nyilvántartási hatóságnak bemutatni tartoznak, mely is azokat a személyzeti alapkönyv kiegészítése végett még pedig — a tartalék-tisztek felől esetről esetre a létszám nyilvántartási, a többiek felől pedig évnegyedenként az illető katonai parancsnokságnak bejelenteni köteles.

Datum Quinque-Ecclesiis die 10. augusti 1869

Franciscus Sláby,
Vicarius Gen. Caplis.

L. J. Ch.

1543.

Consociatio S. Ladislai congregationem suam generalem quovis anno asservandam exigentibus statutis suis semper aliis in regni urbibus celebrat, ea potissimum e ratione, ut Christifideles ubique regni occasionem nanciscantur agenda consociationis, mediaque agendorum penitus cognoscendi, utque videntes membra consociationis sancta quadam aemulatione undequaque confluentia provehendae gloriae Dei, et saluti animarum toto pectore iucumbere, pari repleantur zelo, eorumque vestigia premant, quorum intuentur exempla.

Terminus
Congregatio-
nis generalis
Societatis S.
Ladislai

Erga invitationem p. m. Praedecessoris mei, vestri, dum viveret, Episcopi, congregatio generalis ejusdem consociationis pro currente anno in civitatem Quinque-Ecclesiensem fuit indicta Pietas erga memoriam ejusdem Antistitis non minus, quam studium rem consociationis S. Ladislai in Alma hac Dioecesi, quae sola dignatione divinae misericordiae, nullis meis suffragantibus meritis, curae meae credita est, promovendi, me moverunt, ut praevidiam hoc libentius renovem invitationem, quo magis persuadeor, e splendida membrorum societatis hujus corona, ac confluxu vivorum eruditione perinde ac pietate clarissimorum, civitati, ac Dioecesi huic gloriam non exiguam accessuram, solatiumque spirituale copiosum in nos omnes redundaturum.

Edoctus jam per Illmum Consociationis Praesidem, terminum congregationis Quinque-Ecclesiis anno currente celebrandae in 14 & 15-am Sept. esse defixum: nullus moror hunc terminum Venerabili Clero Dioecetano notum reddere, ut cunctos, etiam laicos qui albo membrorum consociationis seu adscripti sunt, seu adscribi desiderant, desuper edocere, atque ut celebrandae congregationi intersint, invitare, ipsique quo plures interesse velint.

Pro directiva notitia communico, sensu programmatis Congregationis:

1) pridie, i. e. die 13-a Septembris, horis vespertinis membra Consociationis designando in loco conventura esse, ut se invicem salutantes, consilia secum conferant.

2) 14-a Sept. celebrabitur sub invocatione Spiritus S. Sacrum cum „Veni Sancte“ pro vivis membris Societatis. Praestitis tum variis homagialibus obsequiis, congregatio Sessionem mane asservabit.

3) Sequenti die 15-a Sept. oblata pro defunctis membris Societatis Sacro missae Sacrificio, sessio continuabitur.

4) Objecta sessionum distincto vulgabuntur programme.

5) Pro praxi hucusque vigente unus alterve a Praeside Societatis praevis requisitus dissertationem aut sermonem dicet, integrum attamen unicuique relinquitur proloquendi, dummodo, argumentum, quod pertractare cupit, Praesidi prius designet.

6) Ut de hospitibus congrua disponi queant, cuncti adventum suum officio meo tempestive insinuent.

Spectato triplici, eoque plurimum salutari piaae hujus Societatis fine, quem fidelibus oblata omni opportunitate, signanter autem hisce diebus explicandum dispono, item, quod consociatio haec e thesauro S. Matris Ecclesiae pro bonis, quae excercet, pia Sanctissimi Domini, & Patris Nostri

munificentia indulgentiis plenariis, et partialibus ditata existat: hac, quae cum ipso aditu apostolici muneris prima se mihi offert, occasione, Sacros Curiones urgentius in Domino oro, atque obtestor, ut causam hujus Consociationis omnivirium contentione agant, animosque fidelium sacro accendentes igne, auctores sint, ut eadem Societas, ubi nondum existeret, coalescat, hocque in merito Circulares sub dno 19-ae Dec. N. 2532/1868 dimissas normae instar habeant.

Quinque-Ecclesiis die 26-a Augusti 1869.

Sigismundus

Episcopus.